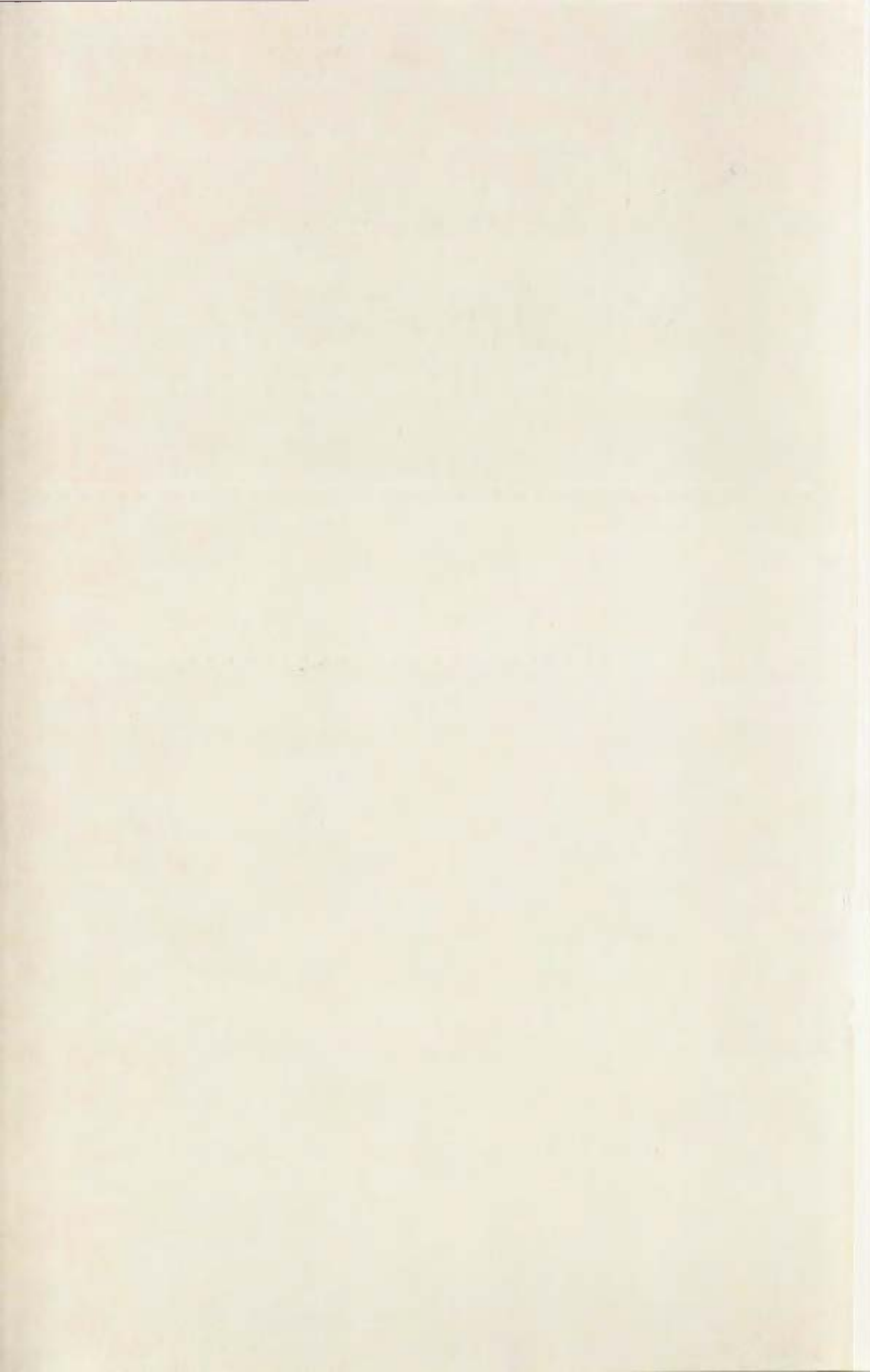

Ref KB
000

Ett reformerat straffsystem

Del I Sammanfattning Författningsförslag

**Betänkande av
Straffsystemkommittén
SOU 1995:91**

Statens offentliga utredningar
1995:91
Justitiedepartementet

Ett reformerat straffsystem

Del I

Betänkande av Straffsystemkommittén
Stockholm 1995

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes, Offentliga Publikationer, på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningskontor.

Beställningsadress: Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Fax: 08-20 50 21
Telefon: 08-690 90 90

Svara på remiss. Hur och Varför. Statsrådsberedningen, 1993.

– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som skall svara på remiss.

Broschyren kan beställas hos:

Regeringskansliets förvaltningskontor
Arkiv- och informationsenheten
103 33 Stockholm
Fax: 08-790 09 86
Telefon: 08-405 24 81

Till Statsrådet och chefen för Justitiedepartementet

Genom beslut den 15 april 1992 bemyndigade regeringen dåvarande chefen för Justitiedepartementet att tillkalla en kommitté med högst sju ledamöter med uppdrag att göra en översyn av vissa frågor som rör påföljdssystemet.

Med stöd av bemyndigandet förordnade departementschefen den 30 april 1992 chefsrådmannen Axel Lundquist som ordförande i kommittén samt den 20 maj 1992 som övriga ledamöter nuvarande generaldirektören Britta Bjelle, riksdagsledamoten Sigrid Bolkéus, ingenjören Kjell Eldensjö samt riksdagsledamöterna Ingbritt Irhammar, Göran Magnusson och Jerry Martinger. Som ytterligare ledamöter förordnades den 21 december 1992 dåvarande riksdagsledamoten Karl Gustaf Sjödin och den 15 januari 1993 socialsekreteraren Birgitta Rasmussen.

Axel Lundquist avled i september 1993. Till ny ordförande förordnades den 7 oktober 1993 hovrättslagmannen Erland Aspelin. Den 24 oktober 1994 entledigades Jerry Martinger och förordnades riksdagsledamoten Gun Hellsvik som ledamot. Den 14 november 1994 entledigades Karl Gustaf Sjödin. Samma dag förordnades riksdagsledamoten Kia Andreasson som ledamot.

Att som sakkunniga delta i kommitténs arbete förordnades den 20 maj 1992 kriminalvårdsdirektören Gunnar Engström, professorn Madeleine Leijonhufvud, numera hovrättslagmannen Staffan Levén, distriktsåklagaren Jerry Ruijsenaars och advokaten Ulf Strandmark. Som ytterligare sakkunniga förordnades den 8 januari 1993 departementsrådet Fredrik Wersäll, den 11 januari 1993 filosofie doktorn Jan Andersson, den 7 oktober 1993 lagmannen Sigurd Heuman och den 17 maj 1994 numera hovrättsrådet Martin Borgeke.

Som sekreterare åt kommittén har Martin Borgeke tjänstgjort under tiden den 1 maj 1992 - den 1 juni 1994. Hovrättsassessorn Mats Loberg har tjänstgjort som biträdande sekreterare under tiden den 1 juni 1992 - den 1 juni 1994 och sedan sistnämnda datum som sekreterare. Under tiden den 1 januari - 31 mars 1993 har hovrättsassessorn Ylva Norling Jönsson tjänstgjort som biträdande sekreterare. Bob Nilsson Hjorth har tjänstgjort som biträdande sekreterare under tiden den 1 juni - 31 december 1993 och alltsedan den 15 juni 1994.

Kommittén har antagit namnet Straffsystemkommittén (Ju 1992:07).

Kommittén överlämnar härmed sitt betänkande Ett reformerat straffsystem.

Ledamöterna Britta Bjelle och Gun Hellsvik har avgett reservationer. Särskilda yttranden har avgetts av ledamöterna Kia Andreasson och Kjell

Eldensjö samt av sakkunniga Madeleine Leijonhufvud. I övrigt är betänkandet enhälligt.

Utredningsuppdraget är härmed slutfört.

Stockholm i oktober 1995

Erland Aspelin

Kia Andreasson

Britta Bjelle

Sigrid Bolkéus

Kjell Eldensjö

Gun Hellsvik

Ingbritt Irhammar

Göran Magnusson

Birgitta Rasmussen

/Mats Loberg

Bob Nilsson Hjorth

Innehåll

Del I

<i>Sammanfattning</i>	13
<i>Författningsförslag</i>	29
1 Förslag till lag om ändring i brottsbalken	29
2 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken	104
3 Förslag till lag om ändring i lagen (1946:804) om införande av nya rättegångsbalken	114
4 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.	115
5 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt	127
6 Förslag till lag om ändring i passlagen (1978:302)	132
7 Förslag till lag om ändring i bötesverkställighetslagen (1979:189)	133
8 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.	135
9 Förslag till övervakningsförordning	138

Del II

<i>Förkortningar</i>	11
--------------------------------	----

A Bakgrund och allmänna överväganden

1 <i>Inledning</i>	13
1.1 Direktiven	13
1.2 Utredningsarbetet	24
2 <i>Påföljdssystemet i stora drag</i>	27
2.1 De olika påföljdernas innehåll	27
2.2 Valet mellan de olika påföljderna	29

3	<i>Brottsutvecklingen och påföljdernas användning</i>	33
3.1	Brottsutvecklingen	33
3.2	Påföljdernas användning	36
4	<i>Allmänna överväganden om straffsystemet</i>	39
4.1	Bakgrund	39
4.1.1	Inledning	39
4.1.2	Ett straffsystem växer fram	41
4.1.3	Straffteorier	42
4.1.4	Straffrättskolor	43
4.1.5	Brottsbalkens påföljdssystem och kritiken mot detta	44
4.1.6	Det nuvarande påföljdssystemet	47
4.2	Grundläggande principer för ett straffsystem	52
4.2.1	Inledning	52
4.2.2	Allmänna krav på ett straffsystem	54
4.2.3	Humanitet i systemet	57
4.3	Målsättningar med en reform	59

B Straffsystemets uppbyggnad

5	<i>Alternativen till fängelse</i>	61
5.1	Vilka alternativ till fängelse bör ingå i straffsystemet?	61
5.1.1	Direktiven	61
5.1.2	Överväganden och förslag	62
5.2	Bör villkorligt fängelse införas?	71
5.2.1	Inledande synpunkter	71
5.2.2	Direktiven	71
5.2.3	Frågans tidigare behandling	73
5.2.4	Överväganden och förslag	81
6	<i>Straffbestämningsprinciper</i>	93
6.1	Direktiven	93
6.2	Gällande rätt	94
6.2.1	Allmänt om regelsystemets konstruktion	94
6.2.2	Påföljdernas inbördes stränghet	95
6.2.3	Straffskalorna	95
6.2.4	Straffvärde	96
6.2.5	Gärningsmannens tidigare brottslighet	99
6.2.6	Hänsynstagande till vissa omständigheter vid sidan om brottets straffvärde	99
6.2.7	Påföljdseftergift	102
6.2.8	De grundläggande principerna för påföljdsbestämningen	102
6.2.9	Särskilt om ungdomar	103

6.2.10	Psykisk störning	104
6.2.11	Villkorlig dom	104
6.2.12	Skyddstillsyn	105
6.2.13	Samhällstjänst	107
6.2.14	Kontraktsvård	109
6.3	Frågans tidigare behandling, m.m.	111
6.3.1	Bakgrunden till 1989 års reform	111
6.3.2	Kritik som framförts mot de nuvarande reglerna	111
6.4	Överväganden och förslag	113
6.4.1	Allmänt om inriktningen på förslagen	113
6.4.2	Straffbestämningsreglernas struktur	116
6.4.3	Brottets straffvärde	118
6.4.4	Omständigheter vid sidan av brottets straff- värde samt straffeftergift	121
6.4.5	Straffens inbördes stränghet	126
6.4.6	Kriterierna för val mellan fängelse och till fängelse alternativa straff	128
6.4.7	Kriterierna för val mellan prövotidsstraff och övervakningsstraff	142
6.4.8	Närmare om kriterierna för val av samhälls- tjänst	147
6.4.9	Valet mellan olika former av fängelsestraff	155
6.4.10	Närmare om kriterierna för val av kontrakt- vård	158
6.4.11	Straffmätning inom ramen för de till fängelse alternativa straffen	163
6.4.12	Särskilt om valet av straff för unga	165
6.4.13	De särskilda skälen för skyddstillsyn i nu- varande 30 kap. 9 § BrB	167
6.4.14	Utdömande av mer än ett straff m.m.	169
7	<i>Verkan av tidigare brottslighet</i>	173
7.1	Inledning	173
7.2	Direktiven	173
7.3	Gällande rätt	174
7.3.1	Allmänt om återfall	174
7.3.2	Återfallets betydelse för påföljdsvalet	175
7.3.3	Återfallets betydelse vid straffmätningen	176
7.3.4	Återfallets betydelse för förverkande av villkorlig frihet	178
7.4	Frågans tidigare behandling	179
7.5	Överväganden och förslag	180
7.5.1	Allmänt om synen på återfallets betydelse för straffbestämningen	180
7.5.2	Återfallets betydelse för valet av straff	185

7.5.3	Återfallets betydelse för straffmätningen	189
7.5.4	Återfallets betydelse för förverkande av villkorlig frihet	191

C Straffens innehåll

8	<i>Böter</i>	193
8.1	Direktiven	193
8.2	Gällande rätt, m.m.	194
8.3	Betalningsfrekvensen	198
8.4	Böter i stället för andra straff?	200
	8.4.1 Frågans tidigare behandling	200
	8.4.2 Överväganden och förslag	201
8.5	Böter i kombination med andra straff	207
	8.5.1 Frågans tidigare behandling	207
	8.5.2 Överväganden och förslag	208
8.6	Åtgärder för säkerställande av att böter betalas	210
	8.6.1 Frågans tidigare behandling, m.m.	210
	8.6.2 Överväganden och förslag	210
9	<i>Prövotidsstraff</i>	213
9.1	Direktiven	213
9.2	Gällande rätt	213
	9.2.1 Det nuvarande tillämpningsområdet för villkorlig dom, m.m.	213
	9.2.2 Innehållet i påföljden, m.m.	214
9.3	Frågans tidigare behandling	216
9.4	Överväganden och förslag	217
	9.4.1 Straffets benämning	217
	9.4.2 Allmänna utgångspunkter för provotidsstraffets utformning	218
	9.4.3 Prövotidsstraffets grundläggande innehåll	219
	9.4.4 Prövotidens längd	220
	9.4.5 Beslut angående vad den dömde skall iaktta under provotiden, m.m.	221
	9.4.6 Reaktionen vid misskötsamhet	224
10	<i>Övervakningsstraff</i>	225
10.1	Direktiven	225
10.2	Gällande rätt	225
	10.2.1 Det nuvarande tillämpningsområdet för skyddstillsyn, m.m.	225
	10.2.2 Innehållet i påföljden, m.m.	226
10.3	Frågans tidigare behandling	229
10.4	Överväganden och förslag	230

10.4.1	Straffets benämning	230
10.4.2	Allmänna utgångspunkter för övervakningsstraffets utformning	231
10.4.3	Övervakningsstraffets grundläggande innehåll	233
10.4.4	Verkställighetstiden	237
10.4.5	Förordnande av övervakare, personutredning, m.m.	240
10.4.6	Beslut angående vad den dömda skall iaktta under verkställigheten	241
10.4.7	Kontrollen av beslut om vad den dömda skall iaktta under verkställigheten	243
10.4.8	Reaktionen vid misskötsamhet	244
10.4.9	Övervakningsstraff i kombination med annat straff	247
11	<i>Samhällstjänst</i>	249
11.1	Direktiven	249
11.2	Gällande rätt	250
11.2.1	Allmänt om samhällstjänst	250
11.2.2	Något om tillämpningsområdet	250
11.2.3	Påföljdens konstruktion	251
11.2.4	Förfarandet före en samhällstjänstdom	252
11.2.5	Arbetsplatser och arbetsuppgifter	252
11.2.6	Reaktionen vid brott mot föreskrifter	253
11.3	Frågans tidigare behandling	254
11.4	Utländsk rätt	254
11.5	Erfarenheter från försöksverksamheten	255
11.6	Överväganden och förslag	255
11.6.1	Alternativstraff skall anges	255
11.6.2	Antalet timmar samhällstjänst	257
11.6.3	Kravet på samtycke behålls	259
11.6.4	Ansvar för och tillgången på samhällstjänstplatser	263
11.6.5	Närmare om verkställigheten	267
11.6.6	Reaktioner vid misskötsamhet	269
12	<i>Fängelse genom elektronisk övervakning</i>	271
12.1	Direktiven	271
12.2	Frågans tidigare behandling	271
12.3	Olika tekniska hjälpmedel vid intensivövervakning	272
12.4	Intensivövervakning med elektroniska hjälpmedel i andra länder	275
12.4.1	Förenta staterna	275
12.4.2	Intensivövervakning med elektroniska hjälpmedel utanför Förenta staterna	280

12.5	Försöksverksamheten	281
12.5.1	Inledning	281
12.5.2	Bakgrund	282
12.5.3	Förutsättningar för intensivövervakning, m.m.	282
12.5.4	Förfarandet före verkställighet utanför anstalt	284
12.5.5	Verkställighetsinnehållet	285
12.5.6	Reaktionen vid misskötsamhet, m.m.	288
12.5.7	Brottsförebyggande rådets utvärdering av försöksverksamheten	289
12.6	Övervägande och förslag	290
12.6.1	Förutsättningarna för fängelse genom elek- tronisk övervakning	290
12.6.2	Övervakningsmyndigheten handhar verk- ställigheten	294
12.6.3	Straffets grundläggande innehåll, m.m.	295
12.6.4	Närmare om verkställighetsinnehållet	296
12.6.5	Verkställighetstidens längd, m.m.	300
12.6.6	Reaktionen vid misskötsamhet, m.m.	305
13	<i>Kontraktsvård</i>	307
13.1	Direktiven	307
13.2	Gällande rätt	307
13.2.1	Allmänt om kontraktsvård	307
13.2.2	Något om tillämpningsområdet	307
13.2.3	Påföljdens konstruktion	308
13.2.4	Förfarandet före en kontraktsvårdsdom	309
13.2.5	Behandlingen och behandlingsplanen	310
13.2.6	Reaktionen vid brott mot föreskrifter	311
13.2.7	Kostnadsansvarets fördelning	312
13.3	Frågans tidigare behandling	313
13.4	Erfarenheter av kontraktsvården	313
13.5	Överväganden och förslag	314
13.5.1	Alternativstraff skall anges	314
13.5.2	Planeringen före huvudförhandlingen	315
13.5.3	Utformningen av kontraktsvård	316
13.5.4	Reaktionen vid misskötsamhet	318
13.5.5	Åtgärder för att säkerställa de praktiska möj- ligheterna till kontraktsvård	319
14	<i>Villkorlig frigivning, m.m.</i>	325
14.1	Direktiven	325
14.2	Gällande rätt	327
14.2.1	Inledning	327
14.2.2	Villkorlig frigivning	327

14.2.3	Frigivningspermission	333
14.2.4	Disciplinär bestraffning	333
14.3	Frågans tidigare behandling	335
14.4	Utländsk rätt	336
14.5	Överväganden och förslag	336
14.5.1	Bör systemet med villkorlig frigivning be- hållas?	336
14.5.2	Vilka regler bör gälla för bestämmandet av frigivningstidpunkten?	339
14.5.3	Vilken eller vilka kvotdelar bör användas?	347
14.5.4	Minimitiden och vissa andra undantag från reglerna om villkorlig frigivning	350
14.5.5	Särskilda regler för vissa kategorier intagna? . . .	358
14.5.6	Prövotiden efter villkorlig frigivning	364
14.5.7	Övervakning efter villkorlig frigivning	366
14.5.8	Reaktioner vid misskötsamhet och vid ny brottslighet efter villkorlig frigivning	370
14.5.9	Beslutsordningen i fråga om villkorlig fri- givning	372
14.5.10	Övergången till vistelse utanför anstalt	375

D Övrigt

15	<i>Följändringar</i>	381
15.1	Allmänt	381
15.2	Närmare om reglerna för särskild personutredning i brottmål	381
15.2.1	Den nuvarande ordningen	382
15.2.2	Konsekvenserna av vårt förslag	385
16	<i>Genomförandet av förslaget</i>	391
16.1	Kostnader	391
16.1.1	Inledande synpunkter	391
16.1.2	Alternativen till fängelse i anstalt och kriterierna för straffbestämningen	392
16.1.3	Villkorlig frigivning	397
16.1.4	Resultatet av beräkningarna	397
16.2	Ikraftträdande	398
16.2.1	Tidpunkten för ikraftträdandet	398
16.2.2	Övergångsbestämmelser	399
17	<i>Författningskommentar</i>	401
17.1	Förslaget till lag om ändring i brottsbalken	401
17.2	Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken	483
17.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1946:804) om	

	införande av nya rättegångsbalken	487
17.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.	487
17.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt	496
17.6	Förslaget till lag om ändring i passlagen (1978:302)	498
17.7	Förslaget till lag om ändring i bötesverkställighets- lagen (1979:189)	499
17.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.	500
17.9	Förslaget till övervakningsförordning	502

E Reservationer, m.m.

	Särskilt yttrande av Kia Andreasson	519
	Reservation av Britta Bjelle	520
	Särskilt yttrande av Kjell Eldensjö	521
	Reservation av Gun Hellsvik	523
	Särskilt yttrande av Madeleine Leijonhufvud	528

Del III

Bilaga 1	Påföljdssystemets uppbyggnad - frågans tidigare behandling	11
Bilaga 2	Utländsk rätt, konventioner, m.m.	21
Bilaga 3	Betalningsfrekvensen vid böter - Riksskatteverkets undersökning	55
Bilaga 4	Icke frihetsberövande påföljder - frågans tidigare behandling	59
Bilaga 5	Utdrag ur BRÅ PM 1994:3, Samhällstjänst som alternativ till fängelse (Tommy Andersson och Lars Alexandersson)	101
Bilaga 6	Intensivövervakning med elektronisk kontroll - de först sju månaderna (Jan Andersson och Gabriella Roupé)	111
Bilaga 7	Erfarenheter av kontraktsvården	135
Bilaga 8	Allmänna råd från Kriminalvårdsstyrelsen, ARK 1993:1	139
Bilaga 9	Villkorlig frigivning - frågans tidigare behandling	153
Bilaga 10	Villkorlig frigivning - utländsk rätt	215
Bilaga 11	Övergångsbestämmelser	227
Bilaga 12	Återfall i brott (Jan Andersson)	231
Bilaga 13	Påföljdsutredningen - Några tankar rörande de icke frihetsberövande påföljderna	259

Sammanfattning

Bakgrund

Brottsbalken innehöll när den trädde i kraft år 1965 ett påföljdssystem som till stora delar byggde på andra idéer än de som präglade den gamla strafflagen. Tyngdpunkten vid påföljdsbestämningen blev nu att välja en påföljd som tillgodosåg den tilltalades behov av vård och behandling i det enskilda fallet. Valet skulle grundas på en prognostisk bedömning av detta vårdbehov, hur stort det var och hur det lämpligen borde mötas. Den brottsliga gärningen och dess straffvärde sköts därmed i bakgrunden och tillmättes i många fall liten betydelse när det gällde det straffrättsliga ingripandet.

Redan i samband med tillkomsten av brottsbalken fanns kritik mot behandlingstanken. Denna kritik växte sig sedan allt starkare. Den fick stöd i forskningsrapporter som visade att de behandlingsinriktade påföljderna inte gav de förväntade resultaten. Man kunde också påvisa att det faktiskt inte var möjligt att med någon större säkerhet ställa prognoser i enskilda fall. Ett system som byggde på behandlingstanken framstod därför allt mer som inkonsekvent och orättvist samt saknade trovärdighet.

Kritiken kom till samlat uttryck i rapporten Nytt straffsystem (1977:7), som presenterades av en arbetsgrupp inom BRÅ. I rapporten skisserades också en annan ordning som grundades bl.a. på sådana principer som att man inte straffas för att man behöver vård utan därför att man har begått ett brott samt att straffet skall vara förutsebart och stå i rimlig proportion till brottet. Arbetsgruppens betonande av rättvisa, förutsebarhet, likhet inför lagen och krav på proportionalitet mellan brott och straff blev vägledande för den fortsatta straffrättspolitiken. Uppgiften att föreslå förändringar av det straffrättsliga påföljdssystemet lades därefter på Fängelsestraffkommittén och Frivårdskommittén. I sitt betänkande Påföljd för brott (SOU 1986:13-15) förordade Fängelsestraffkommittén bl.a. nya regler för straffmätning och påföljdsväl. Dessa förslag ledde till lagstiftning år 1989. Därigenom fördes de nya kriminalpolitiska idéerna in i BrB. Ändringarna var emellertid inte heltäckande och delar av påföljdssystemet kom fortfarande att präglas av behandlingstanken.

Frivårdskommitténs huvuduppgift var att finna effektiva alternativ till frihetsstraff. Kommitténs arbete resulterade bl.a. i att kontraktsvård

infördes som en möjlig föreskrift vid skyddstillsyn. År 1989 påbörjades också ett försök med samhällstjänst. Även samhällstjänst, som fortfarande är föremål för en försöksverksamhet, kan meddelas som en föreskrift vid skyddstillsyn.

Vårt uppdrag har varit att göra en genomgripande översyn av BrB:s påföljdssystem. Därvid har vi tagit avstånd från den behandlingstanke och det prognostänkande som tidigare präglade detta system. Vi har ansett det vara ett övergripande mål att se till att påföljdssystemet tillgodoser de krav på proportionalitet, rättvisa, klarhet, förutsebarhet och konsekvens som måste ställas samt att det präglas av humanitet. En utgångspunkt har således varit att fortsätta på den väg som stakades ut genom 1989 års påföljdsbestämmningsreform.

Givetvis är det angeläget att påföljdssystemet är utformat på ett sådant sätt att brottslighet motverkas. Därför måste allmänpreventiva överväganden beaktas. Vi menar att detta skall ske på lagstiftningsnivå, t.ex. vid beslut om kriminalisering. Någon gång kan det också finnas skäl för Högsta domstolen att vid sin prejudikatbildning beakta allmänpreventiva skäl. Vid bestämmandet av straff i det enskilda fallet, dvs. vid val av straff och vid straffmätningen, bör dock i övrigt inga allmänpreventiva överväganden göras av domstolarna. Detta hänger samman bl.a. med att enskilda domar som regel antas sakna allmänpreventiv betydelse.

Ett viktigt mål för en reform av straffsystemet är att skapa ett sammanhållet system med olika straff vilkas användning i det enskilda fallet styrs av samma typ av kriterier.

Att minska användningen av fängelsestraff är ett annat viktigt mål. Fängelse är ett straff som allmänt sett har negativa effekter på den som drabbas av det. Inlåsnigen innebär att den dömda isoleras, anstaltsanpassas och många gånger får svårt att återgå till ett normalt samhällsliv. Fängelse är också från samhällsekonomisk synpunkt mycket dyrt. För användning av fängelse anförs ofta allmänpreventiva skäl eller inkapaciteringsskäl. Det finns dock inga belägg för att fängelse generellt sett skulle ha bättre allmänpreventiva verkningar än andra straff. Undersökningsresultat visar också att inkapaciteringseffekterna av fängelse är blygsamma. Det krävs en avsevärd ökning av fängelseanvändningen om man skall nå annat än marginella resultat.

Under lång tid har det funnits en ambition att minska användningen av fängelse. Utvecklingen har emellertid gått i motsatt riktning, även om antalet fängelsestraff under år 1994 sjönk något jämfört med föregående år. Det krävs enligt vår bedömning kraftfulla åtgärder, om målsättningen att påtagligt minska åtminstone de korta fängelsestraffen skall nås. Detta förutsätter att man kan anvisa bärkraftiga alternativ till fängelse. Men minst lika viktigt är att det i lagstiftningen finns tydliga kriterier som klagör i vilka situationer domstolen skall använda de olika straffen. Särskilt försöksverksamheten med samhällstjänst har visat behovet av sådana. Trots att inställningen till samhällstjänsten genomgående är positiv har samhällstjänst använts i liten omfattning.

Alternativen till fängelse (kap. 5)

En förutsättning för att det skall vara möjligt att nedbringa antalet fängelsestraff är således att det finns bärkraftiga alternativ till fängelse. Vårt förslag innebär att straffsystemet liksom nu bör erbjuda domstolar-
na möjligheter att döma både till straff som verkställs med kontroll i frihet och till straff som saknar detta inslag. Vidare bör samhällstjänst och elektronisk övervakning införas som självständiga straff i det ordinarie straffsystemet. Också kontraktsvård bör utformas som ett självständigt straff. Genom de olika alternativen till fängelse kan man åstadkomma reaktioner som såväl allmänheten som de dömda kan uppfatta som så ingripande att de kan jämföras med även en längre tids fängelsestraff. Samtidigt blir straffsystemet humanare. Dessutom kan betydande samhällsekonomiska besparingar göras.

När det gäller straffsystemets uppbyggnad måste en grundläggande regel vara att systemet tillgodoser berättigade krav på klarhet och enkelhet. Man kan generellt tycka att ett system, som anvisar många olika straff på olika nivåer och med olika grader av tvång, kan verka komplicerat. Det förutsätts nämligen att man bestämmer kriterier för tillämpningen av de olika straffen och reglerar hur straffen skall förhålla sig till varandra. En tanke som därför har förts fram har varit att man bara skall ha två straff i systemet, nämligen fängelse och böter. Det skulle dock inte vara nödvändigt att i varje särskilt fall låta ett fängelsestraff gå i verkställighet. I stället kunde man döma till *villkorligt fängelse*. Verkställigheten skulle därmed kunna anstå, om den dömda underkastade sig vissa ingripanden i frihet, t.ex. övervakning, samhällstjänst eller elektronisk övervakning.

Vi har under utredningsarbetet ingående diskuterat ett sådant straffsystem. Man kan likna det vid en "hatt" som träs över de icke frihetsberövande straffen medan fängelse och böter står kvar utanför "hatten". När domstolen dömd till fängelse skulle den samtidigt bestämma, om straffet skulle vara villkorligt och i så fall vilka ingripanden i frihet som den dömda under en viss bestämd prøvotid skulle underkastas. Bröt den dömda mot de villkor som gällde under prøvotiden, skulle fängelsestraffet i princip gå i verkställighet.

En ordning av detta slag, som mycket påminner om den som tillämpades på den gamla strafflagens tid, kan vid ett första påseende förefalla bestickande enkel, lättöverskådlig och värd att pröva. När det gäller att se hur "hattmodellen" skulle komma att fungera i praktiken uppkommer dock en rad skäl som talar mot den.

Man kan till en början fråga sig, om det verkligen är nödvändigt att i alla fall, där varken brottets straffvärde eller art eller återfallssituationen talar för fängelse, likväl döma till detta straff. För den som för första gången och kanske aldrig mer gör sig skyldig till brott av inte

alltför allvarlig beskaffenhet, förefaller fängelse vara ett alltför drastiskt straff, låt vara att det kan bli villkorligt.

För att straffsystemet skall uppfattas som trovärdigt måste man hålla fast vid kravet att den som inte uppfyller de villkor som bestämts för prøvotiden får underkasta sig det utmätta straffet. Eftersom återfallsfrekvensen är och även i framtiden kan förväntas vara förhållandevis hög, kommer detta i praktiken innebära att "hattmodellen" leder till ett ökat bruk av fängelse i anstalt. Inte minst för de yngre lagöverträdarna skulle den innebära en kortare väg mot fängelse. Detta är ett ytterligare skäl som talar mot att införa en sådan form av villkorligt fängelse.

Det förhåller sig inte heller så att villkorligt fängelse enligt denna modell blir så enkelt och lättöverskådligt som det vid ett första påseende kan förefalla. Avsikten är ju att "hatten" skall rymma alla de icke frihetsberövande straff som kan vara alternativ till fängelse. Domstolen kan alltså inte nöja sig med att döma till villkorligt fängelse utan måste bestämma vilken annan reaktion som skall ersätta straffet under prøvotiden. Skall domstolen förordna om övervakning, samhällstjänst eller elektronisk övervakning? Och vad bör närmare gälla för verkställigheten? Hur skall de olika formerna av villkorligt fängelse förhålla sig till varandra? Hur skall domstolen förfara om den dömde missköter sig - skall detta alltid leda till ovillkorligt fängelse eller skall man i vissa fall kunna "se mellan fingrarna"? I vad mån skall domstolen ta hänsyn till att en del av straffet verkställts innan det blir tal om ett ovillkorligt fängelsestraff? Det uppkommer en rad sådana frågor som måste besvaras och som kräver lagreglering, om inte det villkorliga fängelset skall bli svåröverskådligt och strida mot principerna om förutsebarhet och konsekvens.

Vi har under utredningsarbetet undersökt om det är möjligt att i olika hänseenden modifiera "hattmodellen" för att därmed undgå de allvarligaste bristerna med denna. En möjlighet att minska behovet av omvandling till ovillkorligt fängelsestraff skulle kunna vara att förkorta prøvotiden, så att den svarade mot det utmätta fängelsestraffets längd. Men inte heller denna väg skulle enligt vår uppfattning lösa problemen. Undersökningar visar nämligen att återfall i mycket stor utsträckning inträffar under början av en prøvotid. Det kan inte heller anses meningsfullt att förordna om övervakning under så korta prøvotider - ofta en eller ett par månader - som det i regel skulle bli fråga om.

Vår slutsats har blivit att en "hattmodell" med villkorligt fängelse är förbunden med så allvarliga svagheter att en sådan inte bör förordas.

Vi har i stället övervägt ett införande av villkorligt fängelse enligt andra modeller. En sådan skulle kunna vara att konstruera villkorligt fängelse som ett självständigt straff som kunde tillämpas först när andra icke frihetsberövande straff redan prövats eller ett fängelsestraff annars framstod som ofrånkomligt. Domstolen skulle i så fall kunna döma till villkorligt fängelse samt förordna att den dömde under en prøvotid skulle underkasta sig samhällstjänst eller kontraktsvård. Ett annat

alternativ är att låta intensivövervakning med elektroniska hjälpmedel omfattas av villkorligt fängelse. Vi menar dock att det är avsevärt bättre att göra samhällstjänst och kontraktsvård till självständiga straff där ett alternativt fängelsestraff anges i domen samt intensivövervakning med elektroniska hjälpmedel till en form av fängelse.

Vi har sålunda kommit fram till att straffsystemet inte bör innefatta villkorligt fängelse. I stället förordar vi att i straffsystemet skall ingå de självständiga straffen böter, prøvotidsstraff, övervakningsstraff, samhällstjänst, fängelse och kontraktsvård. När rätten dömer till fängelse skall den bestämma om straffet skall verkställas genom elektronisk övervakning eller i anstalt. Prövotidsstraff och övervakningsstraff svarar mot de nuvarande påföljderna villkorlig dom respektive skyddstillsyn.

Straffbestämningsprinciper (kap. 6)

Inledande synpunkter

Man bör av flera skäl vara försiktig när det gäller att ändra grunderna för reglerna om straffbestämning. De ändringar som genomfördes år 1989 har mottagits väl och bör i stora delar ligga fast. Det finns trots detta anledning att genomföra en rad olika reformer. Det är sålunda ologiskt att prognosbetonade och behandlingsinriktade skäl allttjämt är bestämmande för tillämpningen av villkorlig dom och skyddstillsyn, sedan de på goda grunder avskaffats för fängelse. Vidare krävs det delvis andra regler för straffbestämningen, om man verkligen skall kunna ersätta fängelsestraff med alternativa reaktioner. När samhällstjänst och fängelse genom elektronisk övervakning införs i straffsystemet måste det dessutom finnas klara kriterier för användningen av dessa straff, så att de inte i praktiken kommer att ersätta prøvotidsstraff eller övervakningsstraff.

Kriterier för straffbestämningen m.m.

Vårt förslag innebär att i princip samma kriterier - brottets straffvärde och art samt den tilltalades tidigare brottslighet - kommer att styra valet av samtliga straff. Prognostiska och behandlingsinriktade kriterier som tar sikte på lagöverträdarens behov av straff och dess verkan i framtiden anser vi av flera skäl vara olämpliga. Kriminologisk forskning har nämligen visat både att det faktiskt inte är möjligt att i det enskilda fallet göra träffsäkra prognoser om skötsamhet och "välförhållanden" (återfallsrisker) och att de individualpreventiva verkningarna av olika straffrättsliga ingripanden i hög grad är osäkra.

Begreppet straffvärde bör således behållas och liksom nu utgöra grunden för valet av straff. Brottets art kan enligt nuvarande ordning medföra att domstolen bestämmer straffet till fängelse trots att varken

brottets straffvärde eller den tilltalades tidigare brottslighet motiverar ett sådant straff. Vårt förslag innebär att det även i fortsättningen skall vara möjligt att vid straffbestämningen särbehandla vissa brott med hänvisning till arten. Vi framhåller emellertid vikten av att en helhetsbedömning av brottets straffvärde och art görs. Resultatet av denna samlade bedömning benämner vi brottets *karaktär*.

Att de prognostiska behovskriterierna tas bort innebär inte att personliga omständigheter skall sakna betydelse för straffbestämningen. Hänsyn till lagöverträdarens personliga förhållanden, hans agerande efter brottet m.m. skall tas framför allt genom beaktande av s.k. billighetsskäl (nuvarande 29 kap. 5 § BrB). Vi föreslår också att billighetsskäl utvidgas med ytterligare en punkt, som innebär att hänsyn vid straffbestämningen skall kunna tas till att den tilltalade genomgår eller har genomgått behandling för missbruk som har samband med brottsligheten. För närvarande kan en omständighet av detta slag åberopas endast som ett särskilt skäl för skyddstillsyn.

Tidigare brottslighet (återfall) skall också kunna tillmätas vikt vid straffbestämningen (se nedan). Har sådan förekommit skall detta kunna medföra att domstolen väljer ett strängare straff än brottets karaktär motiverar.

Sammanfattningsvis innebär vårt förslag att brottets karaktär utgör utgångspunkten för straffvalet. Billighetsskäl kan medföra att ett lindrigare straff kan komma i fråga medan återfall i brott pekar i motsatt riktning.

Som en konsekvens av de enhetliga kriterierna för straffvalet föreslår vi att de normala reaktionerna mot brott genomgående benämns *straff*. Av samma skäl föreslår vi att de olika straffen rangordnas i stränghetshänseende efter graden av ingripande som de innebär. Straffen skall vara att bedöma i ordningen böter, prøvotidsstraff, övervakningsstraff, samhällstjänst, fängelse genom elektronisk övervakning och fängelse i anstalt. Kontraktsvård skall utgöra ett alternativ till samhällstjänst och de två formerna av fängelse. I stränghetshänseende bör därför kontraktsvården inte graderas på annat sätt än att den anses som strängare än övervakningsstraff.

Närmare om valet av de olika straffen

När det gäller tillämpningsområdet för de olika straffen anser vi att böter bör ha en viktig position i straffsystemet. Böter bör således tillämpas i stor utsträckning. Är böter inte ett tillräckligt ingripande straff, aktualiseras i första hand prøvotidsstraff eller övervakningsstraff. Dessa straff kan emellertid inte anses tillräckligt ingripande vid hur allvarlig brottslighet som helst. För närvarande råder en presumtion för fängelse, om straffvärdet uppgår till fängelse i ett år eller mer. Är straffvärdet lägre har en icke frihetsberövande påföljd företräde. Vi har bedömt att ettårsgränsen bör finnas kvar. Är straffvärdet ett år eller mer

rör det sig om så allvarlig brottslighet att fängelse i anstalt normalt bör dömas ut.

Kritik har riktats mot att ettårsgränsen skapar en tröskel som kan ge otillfredsställande resultat. Den som begår ett brott vilket bedöms ha ett straffvärde på t.ex. fängelse i tio månader kan sålunda få villkorlig dom medan ett bara något högre straffvärde medför ett fängelsestraff på ett år. För att mildra denna tröskeleffekt föreslår vi att samhällstjänst skall fogas in som ett steg mellan, å ena sidan, prøvotidsstraff och övervakningsstraff och, å andra sidan, fängelse. Är straffvärdet högre än fängelse i åtta månader men lägre än ett år bör samhällstjänst ha företräde vid straffvalet. Den övre gränsen för prøvotidsstraff och övervakningsstraff kommer alltså normalt att gå vid ett straffvärde motsvarande åtta månaders fängelse. Föreligger billighetsskäl skall som regel hänsyn först tas till dessa innan domstolen bedömer vilket straff som har företräde. Är brottets art sådan att det finns starkare skäl för fängelse än annars, sänks de angivna gränserna.

Avgörande för valet mellan prøvotidsstraff och övervakningsstraff blir om den tilltalade tidigare har gjort sig skyldig till brott. Ett sådant återfalls-kriterium ansluter ganska väl till den nuvarande tillämpningen. Vi menar dock att det i vissa fall bör vara möjligt för domstolen att döma till övervakningsstraff även om den tilltalade inte tidigare har dömts till prøvotidsstraff. Så kan vara fallet, om den tilltalade tidigare har meddelats ett antal åtalsunderlåtelse eller om han skall lagföras för en större mängd brott.

Som tidigare nämnts kan brottets art enligt nuvarande ordning medföra att den tilltalade döms till fängelse trots att varken brottets straffvärde eller den tilltalades tidigare brottslighet motiverar ett sådant straff. Straffbestämmelser vid vilkas tillämpning domstolarna i dag åberopar brottets art vid påföljdsbestämningen är t.ex. grovt rattfylleri, våld eller hot mot tjänsteman, narkotikabrott samt oprovocerad gatumisshandel. I dessa fall skall domstolen enligt vårt förslag, med hänvisning till brottets karaktär, normalt döma till fängelse genom elektronisk övervakning. Detta straff kommer således att få ett stort tillämpningsområde vid s.k. artbrottslighet. Men även samhällstjänst kan här komma i fråga. Vårt förslag innebär inte att de nuvarande möjligheterna att vid artbrottslighet döma till samhällstjänst blir mindre. Vi föreslår vidare att samhällstjänst skall vara normalstraffet vid brott mot totalförsvarsplikten.

Återfall får den betydelsen för straffvalet att den som upprepade gånger döms för brott efter hand skall dömas till allt strängare straff.

Vårt förslag innebär att de särskilda begränsningar som för närvarande gäller för samhällstjänst tas bort. Även i fortsättningen skall dock krävas samtycke från den tilltalade. Ett sådant krav har vi också ställt upp för fängelse genom elektronisk övervakning. För unga lagöverträdare skall inte finnas några särskilda begränsningar i fråga om dessa straff förutom att det, liksom för närvarande vid fängelse, skall krävas

synnerliga skäl för dem som är 15-17 år och särskilda skäl för dem som är 18-20 år för att domstolen skall kunna döma ut de straffen. Detta hänger samman bl.a. med att fängelse i anstalt blir följderna om den unge inte samtycker till samhällstjänst eller elektronisk övervakning.

Någon bedömning av den tilltalades förutsättningar att genomföra verkställigheten skall alltså normalt inte göras, vare sig vid samhällstjänst eller vid fängelse genom elektronisk övervakning. Men om den tilltalade uppfyller förutsättningarna för kontraktsvård, skall han i regel dömas till detta straff i stället. Kontraktsvård skall utgöra ett alternativ till såväl samhällstjänst och fängelse genom elektronisk övervakning som till fängelse i anstalt med strafftider upp till två år. Domstolen skall välja kontraktsvård om missbruk av beroendeframkallande medel eller något annat särskilt förhållande föreligger som påkallar vård eller annan behandling och som har bidragit till att brottet har begåtts. Givetvis krävs liksom för närvarande samtycke från den tilltalade.

Övrigt

Den nuvarande möjligheten enligt 28 kap. 3 § BrB att kombinera skyddstillsyn med fängelse skall med vårt förslag upphävas. Däremot skall vid flerfaldig brottslighet möjlighet finnas att döma till någon form av fängelse för ett eller flera brott och samtidigt döma till prøvotidsstraff eller övervakningsstraff för brottsligheten i övrigt.

Prövotidsstraff och övervakningsstraff skall kunna kombineras med böter. Någon möjlighet att kombinera de andra straffen med böter föreslår vi inte. Vi föreslår vidare en starkare presumtion än den som nu gäller för att prøvotidsstraff skall kombineras med böter. Detta medför bl.a. att domstolarna inte, såsom nu ibland sker, skall kunna underlåta att döma ut böter därför att den tilltalade i domen ålagts att betala skadestånd som motsvarar hans vinning av brottet.

Verkan av tidigare brottslighet (kap. 7)

Tidigare brottslighet skall enligt vårt förslag, liksom för närvarande, kunna beaktas både vid valet av straff, vid straffmätningen och genom förverkande av villkorlig frihet. Vi föreslår vissa ändringar för att dessa regler skall bli tydligare. Ändringarna ansluter i huvudsak till den nuvarande rättstillämpningen.

Vi anser det viktigt att slå fast i vilken utsträckning de olika formerna för återfallsskärpning skall användas. När det gäller förverkande av villkorlig frihet vid nya brott skall det enligt vår mening närmast råda en presumtion för att förverkande skall ske. Däremot skall i fråga om skärpt straffmätning vid återfall det omvända gälla. Endast i sista hand skall således högre straff mätas ut på grund av återfall. För skärpt val

av straff på grund av tidigare brottslighet skall det visserligen inte råda en presumtion för att så skall ske, men å andra sidan inte heller krävas särskilt starka skäl för det. Man kan här tala om ett "mellanläge".

Vad därefter gäller frågan, vilka omständigheter domstolen skall beakta vid bedömningen av om tidigare brottslighet skall medföra återfallsskärpning, anser vi att nuvarande domstolspraxis bör vara vägledande. Vi framhåller vikten av att domstolen gör en samlad bedömning av de skäl som talar för respektive emot en återfallsskärpning. Hänsyn skall tas till brottslighetens omfattning och typ samt till den tid som har förflutit sedan det tidigare brottet begicks. Vid bedömningen av den tidigare brottslighetens betydelse bör frågan, om brottsligheten från mera formella utgångspunkter är likartad eller ej, tillmätas mindre betydelse. I stället bör man fästa avseende vid om brotten rent allmänt tyder på att den tilltalade systematiskt sätter sig över centrala normer i samhället. Liksom för närvarande bör man både vid straffmätningen och vid förverkande av villkorlig frihet väga in brottslighetens allvar.

Böter (kap. 8)

Vi föreslår en vidgad användning av böter genom att gränsen mellan den lägre graden och normalgraden vid de centrala förmögenhetsbrotten och häleribrottet höjs. Vidare föreslår vi att brottsbeteckningarna snatteri, bedrägligt beteende och undandräkt utmönstras och att den lägre graden av de aktuella brotten får samma beteckning som normalgraden av respektive brott samt att beteckningen häleriförseelse reserveras för häleribrott som inte är uppsåtligt. Enligt vår bedömning kan detta medföra en påtaglig ökning av bötesstraffets användning samtidigt som de lindriga formerna av de aktuella brotten tillmätts ett mer rimligt straffvärde.

Från och med år 1992 har genomgripande förändringar genomförts i fråga om bötesstraffets storlek. Böterna får nu anses ligga på en hög nivå och vi föreslår bara på en punkt ändring av nuvarande ordning. Enligt vår uppfattning är skillnaderna i levnadsstandard och betalningsförmåga, bl.a. till följd av de sociala trygghetssystemen, i realiteten ofta mindre än vad de skillnader i inkomst och andra förhållanden som läggs till grund för dagsbotsberäkningen kan ge sken av. Vi föreslår därför att skillnaden mellan det lägsta och det högsta dagsbotsbeloppet minskas genom en höjning av det lägsta dagsbotsbeloppet från 30 till 50 kr.

Vi anser att det nuvarande systemet för förvandling av böter bör behållas med den ändringen att förvandling i första hand skall ske till samhällstjänst i stället för till fängelse i anstalt.

Övriga icke frihetsberövande straff (kap. 9 - 11 och 13)

För straffsystemets klarhet och tydlighet är det viktigt att de olika straffen har benämningar som ger besked om det centrala innehållet i dem. Detta är ett skäl till att benämningen villkorlig dom ersätts med prövotidsstraff och skyddstillsyn med övervakningsstraff. Samhällstjänst och kontraktsvård är inarbetade begrepp. De bör användas även inom ramen för ett reformerat straffsystem.

Att det nuvarande systemet innehåller olika övervaknings- och prövotider upplevs av många som svårbegripligt. De flesta återfallen sker inom ett år och vi anser bl.a. av detta skäl att längre prövotider inte behövs. Vi föreslår därför att en ettårig prövotid skall gälla vid prövotidsstraff och att en lika lång verkställighetstid skall gälla för övervakningsstraff, samhällstjänst och kontraktsvård. Vid kontraktsvård skall det dock vara möjligt för rätten att förordna om en längre verkställighetstid, längst två år. Under hela verkställighetstiden skall den som dömts till övervakningsstraff, samhällstjänst eller kontraktsvård stå under övervakning. Därigenom slipper man den nuvarande ordningen med en särskild övervakningstid som tidsmässigt skiljer sig från prövotiden.

För närvarande gäller vid skyddstillsyn, och därmed även vid samhällstjänst och kontraktsvård, att domen går i verkställighet omedelbart. Detta hänger samman med att man ansett det betydelsefullt att övervakningen kommer igång genast. Vi anser emellertid att den allmänna rättsprincipen att den dömda inte skall behöva undergå något straff innan domen har vunnit laga kraft väger tyngre. Det är därvid att märka att det regelmässigt har förflutit en inte obetydlig tid mellan brottstillfället och domstolsförhandlingen. Vi föreslår därför för samtliga alternativ till fängelse att verkställigheten inte skall påbörjas förrän domen har vunnit laga kraft, antingen genom att den inte överklagas eller genom att den dömda förklarar sig nöjd.

Undantag från den nu angivna ordningen bör kunna ske vid kontraktsvård. När rätten dömer till kontraktsvård finns därför enligt vårt förslag möjlighet att i vissa fall förordna om omedelbar verkställighet.

Ändringarna av kriterierna för straffvalet och utformningen av de olika straffen gör att behovet av personutredning förändras. Normalt kommer domstolen inte att behöva någon sådan utredning för att kunna döma till prövotidsstraff eller övervakningsstraff. Är något av de andra straffen aktuellt, kommer domstolen emellertid i regel att behöva en personutredning. Det domstolen behöver veta är i första hand, om förutsättningar föreligger för kontraktsvård. I så fall behövs en kontraktsvårdsutredning. Bedömer övervakningsmyndigheten - som vi föreslår att frivårdsmyndigheten skall benämnas - att den tilltalade inte har sådana problem som aktualiserar kontraktsvård, återstår för

myndigheten att informera om vad samhällstjänst och fängelse genom elektronisk övervakning allmänt sett innebär. Vidare skall myndigheten utvärdera den tilltalades inställning till dessa straff och rapportera detta till domstolen.

Prövotidsstraff motsvarar således den nuvarande villkorliga domen med den ändringen att prövotiden kortas från två till ett år. Vi föreslår också att det i lagen uttryckligen skall anges att straffet skall bestämmas till övervakningsstraff när ett prövotidsstraff undanröjs till följd av misskötsamhet.

Det grundläggande innehållet i motsvarigheten till skyddstillsyn - *övervakningsstraff* - skall även i fortsättningen vara övervakning. Denna skall fortgå under hela den ettåriga verkställighetstiden. Som en ytterligare åtgärd för att öka tydligheten och ge övervakningsstraffet ett strukturerat grundinnehåll föreslår vi att deltagande i påverkansprogram skall vara obligatoriskt. Sådana påverkansprogram kan rikta sig mot dem som döms för trafiknykterhetsbrott, våldsbrott eller sexualbrott. En annan målgrupp kan vara narkotikamissbrukare. Påverkansprogrammen kan emellertid också ha ett mer generellt innehåll. I övrigt innebär vårt förslag att övervakningsstraffets innehåll i huvudsak skall vara oförändrat. Som en konsekvens av införandet av benämningen övervakningsstraff, men också i syfte att förtydliga, föreslår vi som tidigare nämnts att beteckningen frivårdmyndighet byts till övervakningsmyndighet.

Samhällstjänst skall, liksom för närvarande, innebära att den dömda åläggs att utföra oavlönat arbete. Verkställigheten i övrigt skall i princip vara densamma som vid övervakningsstraff. Den som döms till samhällstjänst skall åläggas att utföra oavlönat arbete i lägst 40 och högst 240 timmar. Domstolen skall ange ett alternativt fängelsestraff när den dömer till samhällstjänst. En månads alternativstraff skall motsvara 40 timmar samhällstjänst och varje ytterligare månad ett tillägg med 20 timmar. En samhällstjänstplats behöver inte vara ordnad redan när domstolen dömer till samhällstjänst. I stället blir det en uppgift för övervakningsmyndigheten att efter domen bestämma var samhällstjänsten skall utföras. Det vidgade tillämpningsområdet för samhällstjänst leder till ett ökat platsbehov. Även om ideell verksamhet alltjämt i huvudsak bör användas vid verkställighet av samhällstjänst, föreslår vi därför att även offentlig verksamhet skall kunna komma i fråga.

Kontraktsvård skall, som nämnts, utgöra ett självständigt straff och tillgripas när rätten annars skulle ha dömt till samhällstjänst eller till någon av de två formerna av fängelse. Det alternativa fängelsestraffets längd skall alltid anges. Det förberedande arbetet bör kunna utföras på i princip samma sätt som i dag. Ett problem är dock finansieringen av kontraktsvården. Vi föreslår att kostnadsfrågan under den fortsatta beredningen av vårt förslag ges en lösning som innebär att finansieringen inte får utgöra ett hinder för domstolen att döma till kontraktsvård. De behandlingsformer som kan användas i dag skall kunna användas även i fortsättningen. Verkställighetsinnehållet och reaktioner-

na vid misskötsamhet överensstämmer även i övrigt med vad som gäller för närvarande.

Fängelse genom elektronisk övervakning (kap. 12)

Fängelse skall alltså finnas i två former - fängelse genom elektronisk övervakning och fängelse i anstalt. Detta innebär att fängelse genom elektronisk övervakning skall vara en form av straff som döms ut av domstol. Även för fängelse genom elektronisk övervakning gäller att praktiska hinder inte får finnas för att domstolen skall kunna döma den som uppfyller de legala förutsättningarna till detta straff. Det skall därför ankomma på övervakningsmyndigheten att se till att förutsättningar i det enskilda fallet finns för att genomföra verkställigheten. Myndigheten skall också ansvara för verkställigheten.

Det grundläggande innehållet i fängelse genom elektronisk övervakning skall utgöras av en intensiv övervakning av den dömda och ett förbud för honom att vistas utanför sin bostad annat än på särskilt angivna tider. Övervakningen skall alltså, på samma sätt som under den försöksverksamhet som bedrivits med elektronisk övervakning, vara väsentligt intensivare än den som för närvarande förekommer vid skyddstillsyn. Under hela verkställigheten skall elektroniska hjälpmedel användas för kontroll av att utgångsförbudet efterlevs. Deltagande i påverkansprogram skall utgöra ett obligatoriskt inslag i verkställigheten.

Verkställigheten skall pågå under den i domen angivna strafftiden. Vi har övervägt om någon motsvarighet till institutet villkorlig frigivning bör införas vid fängelse genom elektronisk övervakning, men funnit att ett sådant system skulle ha alltför stora nackdelar. Vi föreslår därför i stället att utgångsförbudet, vid längre strafftider, efter hand skall kunna lindras något.

Under verkställigheten skall den dömda vara underkastad ett krav på fullständig avhållsamhet från varje form av berusningsmedel. Någon avgift motsvarande den som gäller under försöksverksamheten skall inte tas ut av den som döms till fängelse genom elektronisk övervakning. De rättviseskäl som motiverade en sådan avgift under försöksverksamheten har inte bäring när elektronisk övervakning införs som en permanent del av straffsystemet. I vissa avseenden skall det vara obligatoriskt att meddela den dömda beslut om vad han skall iaktta under verkställigheten. Det gäller t.ex. bostad under verkställigheten, sysselsättning och tider under vilka han tillåts att vistas utanför sin bostad.

Villkorlig frigivning, m.m. (kap. 14)

Reglerna för villkorlig frigivning har särskilt under de senaste årtiondena varit föremål för åtskilliga förändringar. Vårt uppdrag har varit att från grunden pröva om systemet med villkorlig frigivning skall behållas och hur det i så fall skall vara utformat. Tanken är att man skall kunna finna en varaktig lösning, så att frågan om den villkorliga frigivningen under en längre tid skall kunna avföras från den straffrättspolitiska dagordningen.

Villkorlig frigivning ger möjligheter att skapa ett system dels för övergången från vistelsen i anstalt till livet i frihet, dels för reaktionerna vid återfall i brott. Villkorlig frigivning finns i alla andra länder som har ett utbyggt straffsystem och ett slopande av detta institut utan kompensationsåtgärder skulle innebära en oacceptabel ökning av fängelsepopulationen. Då sådana åtgärder - främst straffskaleändringar - är svåra att genomföra, har vi funnit att övervägande skäl talar för att behålla ett system med villkorlig frigivning. Däremot anser vi att det finns skäl till betydande ändringar i den ordning som nu gäller. Vår målsättning har varit att skapa ett system som är enkelt och lättöverskådligt och som kan accepteras av alla. Det skall finnas en rimlig överensstämmelse mellan den utdömda och den avtjänade strafftiden. Och de regler som skall styra frigivningen skall vara sådana att de verkligen är tillämpbara i praktiken. Sist men inte minst bör den villkorliga frigivningen konstrueras så att den möjliggör en lämplig övergång från anstaltsvistelsen till livet i frihet.

Vid en prövning av om regelsystemet för den villkorliga frigivningen bör vara obligatoriskt eller fakultativt har vi funnit att obligatoriska regler har fördelar, t.ex. när det gäller rättssäkerhet, förutsebarhet och rättslig likabehandling. Å andra sidan är det högst tveklaktigt om en helt obligatorisk villkorlig frigivning är befogad. Den framstår ju då endast som ett sätt att korta ned anstaltstiderna. Det är också rimligt att den dömdes uppförande på något sätt skall kunna påverka frigivningstidpunkten. Våra överväganden har lett fram till att den villkorliga frigivningen i betydande utsträckning bör styras av obligatoriska regler men att den också bör ha ett fakultativt inslag. Detta skall bestå i att tidpunkten för den villkorliga frigivningen får senareläggas, om den intagne missköter sig under anstaltstiden. Beslut om senareläggning skall fattas av kriminalvårdsanstalten omedelbart efter misskötsamheten. Vid varje beslutstillfälle skall senareläggningen kunna uppgå till högst 15 dagar. Anstaltens beslut skall kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Förslaget innebär att tidstillägg som en form för disciplinär bestraffning slopas.

Vi föreslår att villkorlig frigivning skall kunna ske tidigast när två tredjedelar av strafftiden har avtjänats och att endast denna kvotdel skall förekomma. Den tid som minst måste avtjänas i anstalt innan villkorlig frigivning får ske skall enligt förslaget vara 20 dagar i stället för

nuvarande två månader. Samtidigt föreslår vi att allmänna fängelseminimum höjs från 14 dagar till en månad. Härigenom kommer i princip alla som döms till fängelse att vara aktuella för villkorlig frigivning. Vi ser flera fördelar med detta. Man kommer ifrån den nuvarande ordningen, att den som döms till fängelse i två månader i princip får samma verkställighetstid i anstalt som den som döms till tre månaders fängelse. Vidare öppnar sig en generell möjlighet till förverkande av villkorlig frihet vid återfall i brott. Genom att villkorlig frigivning kommer att kunna ske även från fängelsestraff på en månad kommer höjningen av allmänna fängelseminimum att innebära att tiden för den kortaste anstaltsvistelsen höjs från 14 till 20 dagar. Villkorlig frigivning skall inte kunna ske från förvandlingsstraff för böter och inte heller vid förverkande av villkorlig frihet som beslutats på grund av misskötsamhet.

Vi har diskuterat om någon kategori av dömda, t.ex. ungdomar eller de som första gången döms till fängelse eller de som i domen också blir utvisade, skall särbehandlas när det gäller tidpunkten för villkorlig frigivning, men kommit fram till att så inte bör ske. Det är svårt att göra en sådan reglering någorlunda enkel. Men även andra skäl emot finns. Ungdomar särbehandlas redan vid straffbestämningen, t.ex. genom att de får kortare fängelsestraff än vuxna och det är inte lämpligt att samma omständighet också skall påverka frigivningstidpunkten.

Vid villkorlig frigivning skall en prøvotid, liksom för närvarande, börja löpa. Den skall vara lika lång som reststraffet, dock minst ett år. Någon övre gräns för prøvotiden föreslår vi inte. Även i fortsättningen skall den frigivne kunna ställas under övervakning. Men någon bedömning av behovet av övervakning i det enskilda fallet skall inte längre göras. Vi menar att det finns lika goda skäl att undvika ett prognos- och behovstänkande vid beslut om övervakning efter villkorlig frigivning som vid domstolens straffbestämning. En fast regel om i vilka fall övervakning skall ske krävs därför. Vi har konstruerat den så att alla frigivna som undergått fängelsestraff på sex månader eller mer eller, om den frigivne är under 21 år, fyra månader eller mer generellt skall ställas under övervakning. Vår bedömning är att detta innebär att övervakningsresurserna sätts in i de fall där övervakning typiskt sett är mest motiverad. Liksom för närvarande skall övervakningen pågå under ett år.

I fråga om reaktionerna vid misskötsamhet föreslår vi två ändringar. Den längsta tid som vid ett tillfälle skall kunna förklaras förverkad på grund av misskötsamhet föreslår vi sänkt från en månad till 15 dagar. Vidare föreslår vi att förverkande av villkorlig frihet på grund av brott som har begåtts under prøvotiden skall kunna ske under längre tid än för närvarande. Om den frigivne häktas eller får del av åtal under eller inom ett år från prøvotidens utgång skall förverkandemöjligheten stå öppen. Den nuvarande ordningen att häktning eller delgivning av åtal måste ske inom prøvotiden medför nämligen att det inte sällan blir omöjligt att förverka trots att brottet har begåtts under prøvotiden.

Som en följd av våra ändringar avseende beslutsordningen vid villkorlig frigivning föreslår vi att Kriminalvårdsnämnden upphör och att dess återstående uppgifter fördelas mellan kriminalvården och allmän domstol.

Vi anser det angeläget att en ordning införs som innebär att den sista delen av ett fängelsestraff avtjänas utanför anstalten genom elektronisk övervakning (s.k. back door-system). Vi lägger emellertid inte fram ett konkret förslag härom. De personer som skulle omfattas av en sådan ordning kan nämligen förväntas ge upphov till annorlunda krav på verkställighetens utformning än de som man stött på under den nuvarande försöksverksamheten. Vi menar att man bör inleda en försöksverksamhet med "back door". Försöket skulle kunna läggas upp på det viset att den som varit skötsam och avtjänat en viss minsta del av strafftiden, skulle kunna få lämna anstalten för att avtjäna återstående del fram till frigivningstidpunkten under elektronisk övervakning. Genom sådan övervakning skulle det vara möjligt att i viss mån upprätthålla den frihetsinskränkning och kontroll som tidigare skett innanför anstaltsmurarna.

Kostnader (kap. 16)

Som ett av flera skäl för att minska användningen av fängelse har framhållits, att man därmed skulle kunna göra besparingar. Vi har därför ansett det angeläget att göra en kostnadsberäkning som så långt det är möjligt beskriver utfallet av det reformerade straffsystem som vi föreslår.

Vid våra beräkningar har vi försökt att väga in samtliga förslag med kostnadseffekter. Störst genomslagskraft har den minskade användningen av fängelse till förmån för elektronisk övervakning och samhällstjänst. Här blir det fråga om stora besparingar. Även den villkorliga frigivningen är viktig. Förslaget i den delen innehåller emellertid såväl kostnadsbesparande som kostnadsdrivande förslag.

Vi beräknar att den av oss föreslagna utformningen av straffsystemet medför en årlig besparing med drygt 200 miljoner kr.

Ikraftträdandet

Den reform av straffsystemet som vi föreslår kräver naturligtvis en hel del förberedande åtgärder innan förslaget kan genomföras. Vi har dock bedömt att man i stor utsträckning skall kunna bygga på den grund som redan är lagd under de senaste årens kriminalpolitiska utvecklingsarbete.

Det finns skäl att samordna reformverksamheten med de förslag till ändringar i straffsystemet som nyligen lagts fram i andra sammanhang, t. ex. av Ungdomsbrottskommittén. Härigenom skapas förutsättningar för ett väl sammanhållet straffsystem.

Enligt vår uppfattning bör de förändringar som föreslås i BrB och i till balken angränsande lagar kunna träda i kraft senast den 1 januari 1998.

Författningsförslag

1 Förslag till Lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om brottsbalken
dels att 37 kap. 4 § skall upphöra att gälla,
dels att nuvarande 1 kap. 8 § skall betecknas 1 kap. 7 §, nuvarande
 36 kap. skall betecknas 38 kap., nuvarande 37 kap. skall betecknas 39
 kap. och nuvarande 38 kap. skall betecknas 40 kap.,
dels att nya 1 kap. 7 §, 38 kap. 10 – 12 och 14 §§, 39 kap. 5 – 8 och
 10 – 11 §§ samt 40 kap. 1 – 6, 8, 9, 12 och 13 §§ skall ha följande
 lydelse,
dels att 1 kap. 1 och 3 – 6 §§, 2 kap. 2, 5 a och 6 §§, 8 kap. 2 och
 12 §§, 9 kap. 2, 6, 7 och 11 §§, 10 kap. 2 och 9 §§ samt 25 kap. 2,
 5 och 8 §§ skall ha följande lydelse,
dels att 26 – 37 kap. skall ha följande lydelse,
dels att rubrikerna till 1 kap. och 39 kap. skall ha följande lydelse,
dels att det i balken skall införas fem nya paragrafer, 39 kap. 9 § samt
 40 kap. 11 och 14 – 16 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1 kap. Om brott och brottspå- följder

Brott är en gärning som är
 beskriven i denna balk eller i
 annan lag eller författning och
 för vilken *straff som sägs nedan*
 är föreskrivet.

Föreslagen lydelse

1 kap. Om brott och straff

Brott är en gärning som är
 beskriven i denna balk eller i
 annan lag eller författning och
 för vilken *böter eller fängelse* är
 föreskrivet.

1 §

3 §

Med *påföljd för brott* förstås i denna balk *straffen* böter och fängelse samt *villkorlig dom*, *skyddstillsyn* och överlämnande till särskild vård.

Med *straff* förstås i denna balk böter och fängelse samt *prövotidsstraff*, *övervakningsstraff*, *samhällstjänst* och *kontraktsvård*. *Straff kan i vissa fall ersättas med* överlämnande till särskild vård.

4 §

Om användningen av *straffen* gäller vad i bestämmelserna om de särskilda brotten *är stadgat samt* vad därutöver är särskilt föreskrivet. Övriga *påföljder* får, enligt vad *därom* är föreskrivet, tillämpas trots att de inte är nämnda i bestämmelserna om de särskilda brotten.

Om användningen av *böter och fängelse* gäller vad *som föreskrivs* i bestämmelserna om de särskilda brotten *och* vad *som* därutöver är särskilt föreskrivet. Övriga *straff samt överlämnande till särskild vård* får, enligt vad *som* är föreskrivet *därom*, tillämpas *i stället för fängelse* trots att de inte är nämnda i bestämmelserna om de särskilda brotten.

5 §

Fängelse är att anse som ett *svårare* straff än böter.

Om förhållandet mellan fängelse *samt villkorlig dom och skyddstillsyn* föreskrivs i 30 kap. 1 §.

Fängelse är att anse som ett *strängare* straff än böter.

Om förhållandet mellan *prövotidsstraff, övervakningsstraff, samhällstjänst, kontraktsvård och fängelse* föreskrivs i 33 kap. 6 §.

6 §

För brott som någon begått innan ha fyllt femton år får inte dömas till *påföljd*.

För brott som någon begått innan han fyllt femton år får inte dömas till *straff*.

Nuvarande lydelse

8 §

Förutom *påföljd* kan brott, enligt vad därom är *stadgat*, föranleda förverkande av egendom, företagsbot eller annan särskild rättsverkan, *så ock* medföra skyldighet att *gälda* skadestånd.

Föreslagen lydelse

7 §

Förutom *straff* kan brott, enligt vad därom är *föreskrivet*, föranleda förverkande av egendom, företagsbot eller annan särskild rättsverkan *samt* medföra skyldighet att *betala* skadestånd.

2 kap. Om tillämpligheten av svensk lag

2 §

För brott som begåtts utom riket dömes efter svensk lag och vid svensk domstol, om brottet begåtts

1. av svensk medborgare eller av utlänning med hemvist i Sverige,
2. av utlänning utan hemvist i Sverige, som efter brottet blivit svensk medborgare eller tagit hemvist här i riket eller som är dansk, finsk, isländsk eller norsk medborgare och finnes här, eller
3. av annan utlänning som finnes här i riket och å brottet enligt svensk lag kan följa fängelse i mer än sex månader.

Första stycket gäller *ej*, om gärningen är fri från ansvar enligt lagen på gärningsorten eller om den begåtts inom område som *ej* tillhör någon stat och enligt svensk lag *svårare* straff än böter *icke* kan följa på gärningen.

I fall som avses i denna paragraf *må ej ådömas påföljd* som är att anse som strängare än det *svåraste* straff som är *stadgat* för brottet enligt lagen på gärningsorten.

Första stycket gäller *inte*, om gärningen är fri från ansvar enligt lagen på gärningsorten eller om den begåtts inom område som *inte* tillhör någon stat och enligt svensk lag *strängare* straff än böter *inte* kan följa på gärningen.

I fall som avses i denna paragraf *får inte dömas till straff* som är att anse som strängare än det *strängaste* straff som är *föreskrivet* för brottet enligt lagen på gärningsorten.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

5 a §

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i främmande stat där gärningen förövats eller i främmande stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar eller den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål, *må* den tilltalade *ej* här i riket lagföras för samma gärning,

1. om han har frikänts från ansvar,
2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att *påföljd* har ådömts,
3. om *å dömd påföljd* har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller
4. om *å dömd påföljd* har bortfallit enligt lagen i den främmande staten.

Första stycket gäller *ej* i fråga om brott som avses i 1 § eller 3 § 4, 6 eller 7 såvida *ej* lagföringen i den främmande staten har skett på begäran av svensk myndighet.

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom dom meddelad i främmande stat och föreligger *ej* på grund av vad förut i denna paragraf sagts hinder mot lagföring, *må* åtal för gärningen väckas här i riket endast efter förordnande av regeringen eller den regeringen bemyndigat därtill.

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i främmande stat där gärningen förövats eller i främmande stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar eller den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål, *får* den tilltalade *inte* här i riket lagföras för samma gärning,

2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att *straff* har ådömts,
3. om *å dömt straff* har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller
4. om *å dömt straff* har bortfallit enligt lagen i den främmande staten.

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom dom meddelad i främmande stat och föreligger *inte* på grund av vad förut i denna paragraf sagts hinder mot lagföring, *får* åtal för gärningen väckas här i riket endast efter förordnande av regeringen eller den regeringen bemyndigat därtill.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Dömes någon här i riket till ansvar för gärning för vilken han utom riket har ådömts påföljd, skall vid bestämmande av *påföljd* skälig hänsyn *tagas* till vad han undergått utom riket. *Finnes* böter eller fängelse *böra* ådömas och har han utom riket ådömts frihetsberövande *påföljd*, skall vad han undergått därav till fullo tillgodoräknas honom vid *påföljdens* bestämmande.

I fall som avses i första stycket *må* dömas till lindrigare straff än för gärningen *är stadgat* eller *ock påföljd helt eftergivnas*.

Döms någon här i riket till ansvar för gärning för vilken han utom riket har ådömts *straffrättslig* påföljd, skall vid bestämmande av *straff* skälig hänsyn *tas* till vad han undergått utom riket. *Bör* böter eller fängelse ådömas och har han utom riket ådömts frihetsberövande *straff*, skall vad han undergått därav till fullo tillgodoräknas honom vid *straffets* bestämmande.

I fall som avses i första stycket *får* dömas till lindrigare straff än *som är föreskrivet* för gärningen eller *meddelas straff* eftergift .

8 kap. Om stöld, rån och andra tillgreppsbrott

2 §

Är brott som i 1 § sägs med hänsyn till det tillgripnas värde och övriga omständigheter vid brottet att anse som *ringa*, *skall för snatteri dömas* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Är brott som avses i 1 § med hänsyn till det tillgripnas värde och övriga omständigheter vid brottet att anse som *mindre allvarligt*, *döms* till böter eller fängelse i högst sex månader.

12 §

För försök eller förberedelse till stöld, grov stöld, rån, grovt rån, tillgrepp av fortskaffningsmedel eller olovlig kraftavledning, så ock för stämpling till eller underlåtenhet att avslöja rån eller grovt rån *dömes* till ansvar

För försök eller förberedelse till stöld *enligt 1 §*, grov stöld, rån, grovt rån, tillgrepp av fortskaffningsmedel eller olovlig kraftavledning, så ock för stämpling till eller underlåtenhet att avslöja rån eller grovt rån *döms* till

Nuvarande lydelse

enligt vad i 23 kap. *stadgas*. Skulle tillgrepp av fortskaffningsmedel, om brottet fullbordats, *hava* varit att anse som ringa, *må* dock *ej* dömas till ansvar som nu sagts.

Föreslagen lydelse

ansvar enligt vad *som föreskrivs* i 23 kap. Skulle tillgrepp av fortskaffningsmedel, om brottet fullbordats, *ha* varit att anse som ringa, *får* dock *inte* dömas till ansvar som nu sagts.

9 kap. Om bedrägeri och annan oredlighet

2 §

Är brott som i 1 § *sägs* med hänsyn till skadans omfattning och övriga omständigheter vid brottet att anse som *ringa*, *skall för bedrägligt beteende dömas* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Begagnar sig *någon* av husrum, förtäring, transport, tillträde till föreställning eller annat dylikt, som *tillhandahålles* under förutsättning av kontant betalning, och gör *han ej* rätt för sig, *dömes*, vare sig han vilseleder någon eller ej, för *bedrägligt beteende*. Detta gäller dock *icke*, om gärningen *avser värde, som ej är ringa*, och om *den* i övrigt är sådan som *sägs* i 1 §.

Är brott som *avses* i 1 § med hänsyn till skadans omfattning och övriga omständigheter vid brottet att anse som *mindre allvarligt*, *döms* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som begagnar sig av husrum, förtäring, transport, tillträde till föreställning eller annat dylikt, som *tillhandahålls* under förutsättning av kontant betalning och *inte* gör rätt för sig, *döms*, vare sig han vilseleder någon eller ej, för *bedrägeri enligt första stycket*. Detta gäller dock *inte* om gärningen *med hänsyn till skadans omfattning* och i övrigt är sådan som *avses* i 1 §.

6 §

Den som

1. på ett sätt som är ägnat att försvåra ett återställande tar befattning med något som är frånhänt annan genom brott,
2. bereder sig otillbörlig vinning av annans brottsliga förvärv,
3. otillbörligen främjar möjligheterna för annan att tillgodogöra sig egendom som härrör från brottsligt förvärv eller värdet av sådan egendom,

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

4. med uppsåt att dölja egendomens ursprung medverkar till att bortföra, överlåta, omsätta eller vidta annan sådan åtgärd med egendom som härrör från brottsligt förvärv, eller

5. genom krav, överlåtelse eller på annat liknande sätt hävdar genom brott tillkommen fordran

döms för *häleri* till fängelse i högst två år.

För häleri döms likaledes den som i näringsverksamhet eller såsom led i en verksamhet, som bedrivs vanemässigt eller annars i större omfattning, på ett sätt som är ägnat att försvåra ett återställande förvärvar eller mottar något som skäligen kan antas vara frånhänt annan genom brott.

Är brott som anges i första eller andra stycket grovt, döms till fängelse, lägst sex månader och högst sex år.

Är brott som anges i första eller andra stycket *med hänsyn till skadans omfattning och övriga omständigheter att anse som mindre allvarligt, döms till böter eller fängelse i högst sex månader. Är brottet grovt, döms till fängelse, lägst sex månader och högst sex år.*

7 §

Är brott som avses i 6 § att anse som ringa, döms för häleriförseelse till böter eller fängelse i högst sex månader.

För häleriförseelse skall också dömas den som

Den som

1. i annat fall än som avses i 6 § andra stycket på ett sätt som är ägnat att försvåra ett återställande förvärvar eller mottar något som skäligen kan antas vara frånhänt annan genom brott,

2. i fall som avses i 6 § första stycket inte insåg men hade skäligen anledning att anta att brott förelåg, eller

3. på sätt som anges i 6 § första stycket 1 medverkat vid det brott varigenom egendomen frånhändes annan och inte insåg men hade skäligen anledning att anta att brott förövades.

3. på sätt som anges i 6 § första stycket 1 medverkat vid det brott varigenom egendomen frånhändes annan och inte insåg men hade skäligen anledning att anta att brott förövades,

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

döms för häleriförseelse till böter eller fängelse i högst sex månader.

11 §

För försök eller förberedelse till bedrägeri, grovt bedrägeri, utpressning eller ocker *dömes* till ansvar enligt vad i 23 kap. stadgas; dock skall vad i 23 kap. 3 § sägs *icke gälla* i fråga om försök till utpressning.

Såsom för förberedelse till bedrägeri eller grovt bedrägeri *dömes* den som för att *bedraga* försäkringsgivare eller *eljest* med bedrägligt uppsåt skadar sig eller annan till person eller egendom. Detsamma skall gälla, om någon med uppsåt som nyss sagts söker åstadkomma sådan skada. Har han innan skadan inträtt frivilligt avstått från att fullfölja gärningen, skall han vara fri från ansvar.

För försök eller förberedelse till bedrägeri *enligt 1 §*, grovt bedrägeri, utpressning eller ocker *döms* till ansvar enligt vad som *föreskrivs* i 23 kap. Dock gäller vad som *föreskrivs* i 23 kap. 3 § *inte* i fråga om försök till utpressning.

Såsom för förberedelse till bedrägeri *enligt 1 §* eller grovt bedrägeri *döms* den som för att *bedra* försäkringsgivare eller *annars* med bedrägligt uppsåt skadar sig eller annan till person eller egendom. Detsamma skall gälla, om någon med uppsåt som nyss sagts söker åstadkomma sådan skada. Har han innan skadan inträtt frivilligt avstått från att fullfölja gärningen, skall han vara fri från ansvar.

10 kap. Om förskingring och annan trolöshet

2 §

Är brott som i 1 § sägs med hänsyn till det förskingrades värde och övriga omständigheter vid brottet att anse som *ringa*, skall för *undandräkt dömas* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Är brott som i 1 § sägs med hänsyn till det förskingrades värde och övriga omständigheter vid brottet att anse som *mindre allvarligt*, *döms* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

För försök till förskingring, grov förskingring eller trolöshet mot huvudman dömes till ansvar enligt vad i 23 kap. stadgas.

För försök till förskingring enligt 1 §, grov förskingring eller trolöshet mot huvudman döms till ansvar enligt vad som föreskrivs i 23 kap.

25 kap. Om böter m.m.

2 §

Dagsböter skall bestämmas till ett antal av minst trettio och högst etthundrafemtio.

Varje dagsbot fastställs till ett visst belopp från och med *trettio* till och med ettusen kronor, efter vad som bedöms som skäligt med hänsyn till den tilltalades inkomst, förmögenhet, försörjningsskyldighet och ekonomiska förhållanden i övrigt. Om det finns särskilda skäl, får dagsbotens belopp jämkas.

Minsta bötesbelopp är *fyra*-hundrafemtio kronor.

Varje dagsbot fastställs till ett visst belopp från och med *femtio* till och med ettusen kronor, efter vad som bedöms som skäligt med hänsyn till den tilltalades inkomst, förmögenhet, försörjningsskyldighet och ekonomiska förhållanden i övrigt. Om det finns särskilda skäl, får dagsbotens belopp jämkas.

Minsta bötesbelopp är *sju*-hundrafemtio kronor.

5 §

Böter får användas som gemensamt straff för flera brott, om böter kan följa på vart och ett av brotten.

Om det finns särskilda skäl, får rätten döma till penningböter för ett eller flera brott för vilka *sådan påföljd* är *föreskriven* och samtidigt döma till annan form av böter för brottsligheten i övrigt.

Gemensamt straff i böter får inte avse brott för vilket är föreskrivet normerade böter eller böter som inte får förvandlas till fängelse.

Om det finns särskilda skäl, får rätten döma till penningböter för ett eller flera brott för vilka *sådant straff* är *föreskrivet* och samtidigt döma till annan form av böter för brottsligheten i övrigt.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

8 §

Om uppbörd och indrivning av böter finns bestämmelser i bötesverkställighetslagen (1979:189).

Böter som inte betalas får, om inte annat är föreskrivet, förvandlas till *fängelse i lägst fjorton dagar och högst tre månader* enligt bestämmelserna i bötesverkställighetslagen.

Böter som inte betalas får, om inte annat är föreskrivet, förvandlas till *annat straff* enligt bestämmelserna i bötesverkställighetslagen.

27 kap. Om villkorlig dom**26 kap. Om prøvotidsstraff**

3 §

1 §

Den som *erhåller villkorlig dom* skall vara underkastad en prøvotid av *två* år.

Den som *döms till prøvotidsstraff* skall vara underkastad en prøvotid av *ett* år.

Prövotiden räknas från den dag rättens avgörande i vad angår *påföljd* för brottet genom nöjdförklaring eller *eljest* vinner laga kraft mot den dömde.

Prövotiden räknas från den dag rättens avgörande i vad angår *straff* för brottet genom nöjdförklaring eller *annars* vinner laga kraft mot den dömde.

2 §

2 §

Villkorlig dom får förenas med dagsböter, högst tvåhundra, vare sig böter har föreskrivits för brottet eller inte.

Prövotidsstraff får förenas med dagsböter, högst tvåhundra, vare sig böter har föreskrivits för brottet eller inte.

4 §

3 §

Den dömde skall under prøvotiden *iakttaga* skötsamhet och efter förmåga söka försörja sig.

Den dömde skall under prøvotiden *iakta* skötsamhet och efter förmåga söka försörja sig.

Nuvarande lydelse

5 §

Har den dömda förpliktats ersätta genom brottet uppkommen skada, skall han göra vad i hans förmåga *står* att fullgöra denna skyldighet. Rätten *äger föreskriva* att han under prövotiden skall söka fullgöra skadeståndsskyldigheten eller del därav på tid och sätt som *angivas* i domen.

Om skada på egendom har uppkommit genom brottet *och det bedöms vara ägnat att främja den dömdes anpassning i samhället*, får rätten *föreskriva* att *denne* på tid och sätt som anges i domen skall biträda den skadelidande med visst arbete, som syftar till att avhjälpa eller begränsa skadan eller som annars i belysning av brottets och skadans art *framstår som lämpligt*. *Sådan föreskrift* får meddelas endast med den skadelidandes samtycke.

Föreskrift som avses i första eller andra stycket får ändras eller upphävas efter ansökan av åklagare eller den dömda, när det finns skäl till det.

6 §

*Iakttag*er den dömda *icke* vad som åligger honom till följd av *den villkorliga domen*, må domstol, om åklagare före prövotidens utgång anhängiggör talan därom, efter omständigheterna
1. besluta att varning skall meddelas den dömda,

Föreslagen lydelse

4 §

Har den dömda förpliktats ersätta genom brottet uppkommen skada, skall han göra vad *som står* i hans förmåga *för* att fullgöra denna skyldighet. Rätten *får besluta* att han under prövotiden skall söka fullgöra skadeståndsskyldigheten eller del därav på tid och sätt som *anges* i domen.

Om skada på egendom har uppkommit genom brottet får rätten *besluta* att *den dömda* på tid och sätt som anges i domen skall biträda den skadelidande med visst arbete, som syftar till att avhjälpa eller begränsa skadan eller som annars i belysning av brottets och skadans art *är lämpligt*. *Sådant beslut* får meddelas endast med den skadelidandes samtycke.

Beslut som avses i första eller andra stycket får ändras eller upphävas efter ansökan av åklagare eller den dömda, när det finns skäl till det.

5 §

Iakttar den dömda *inte* vad som åligger honom till följd av *prövotidsstraffet*, får domstol, om åklagare före prövotidens utgång anhängiggör talan därom, efter omständigheterna

Nuvarande lydelse

2. meddela *föreskrift* enligt 5 § eller ändra tidigare *meddelad föreskrift*,

3. undanröja *den villkorliga domen* och *bestämma annan påföljd för brottet*.

Åtgärd enligt första stycket 1 eller 2 *må ej* beslutas efter prövotidens utgång.

Undanröjes den villkorliga domen, skall vid påföljdens bestämmande skälig hänsyn tagas till böter som ådömts enligt 2 § och 34 kap. 5 §.

7 §

Om undanröjande av *villkorlig dom* och om vissa andra åtgärder, när den dömde *finnes hava* begått annat brott, *stadgas* i 34 kap.

28 kap. Om *skyddstillsyn*

4 §

Skyddstillsyn fortgår under en *prövotid* av *tre* år från den dag *då påföljden börjar verkställas*.

Föreslagen lydelse

2. meddela *beslut* enligt 4 § eller ändra tidigare *meddelat beslut eller*

3. undanröja *prövotidsstraffet* och *i stället döma till övervakningsstraff*.

Åtgärd enligt första stycket 1 eller 2 *får inte* beslutas efter prövotidens utgång.

6 §

Om undanröjande av *prövotidsstraff* och om vissa andra åtgärder, när den dömde *har* begått annat brott, *finns föreskrifter* i 36 kap.

27 kap. Om *övervakningsstraff*

1 §

Övervakningsstraff verkställs under en *tid* av *ett* år. Tiden *räknas* från den dag *rättens avgörande i vad angår straff för brottet genom nöjdförklaring eller annars vinner laga kraft mot den dömde*.

Under verkställigheten skall den dömde stå under övervakning.

Nuvarande lydelse

2 §

Skyddstillsyn får förenas med dagsböter, högst tvåhundra, vare sig böter har föreskrivits för brottet eller inte.

26 kap. 12 §

Övervakningen och kriminalvården i frihet i övrigt bedrivs under ledning av *frivårdsmyndigheten*. Myndigheten förordnar också övervakare och kan vid behov förordna en eller flera personer att biträda vid övervakningen.

26 kap. 13 §

Den *frigivne* skall, om han står under *övervakning*, hålla övervakaren underrättad om sin bostad, sin arbetsanställning och andra förhållanden av betydelse för övervakningen, på kallelse inställa sig hos övervakaren och i övrigt enligt *hans anvisningar*

Föreslagen lydelse

2 §

Övervakningsstraff får förenas med dagsböter, högst tvåhundra, vare sig böter har föreskrivits för brottet eller inte.

3 §

Verkställigheten bedrivs under ledning av *övervakningsmyndigheten*. Myndigheten förordnar också övervakare för den dömda och kan vid behov förordna en eller flera personer att biträda vid övervakningen.

4 §

Under verkställigheten skall den dömda delta i särskilt anordnad verksamhet som syftar till att motverka fortsatt brottslighet och som med hänsyn till hans förhållanden framstår som lämplig. Övervakningsmyndigheten skall besluta vad som skall gälla för den dömdes deltagande i verksamheten.

5 §

Den dömda skall hålla övervakaren underrättad om sin bostad, sin arbetsanställning och andra förhållanden av betydelse för övervakningen, på kallelse inställa sig hos övervakaren och i övrigt enligt vad han bestämmer upprätthålla förbindelse med

Nuvarande lydelse

upprätthålla förbindelse med honom. *I den mån frivårdsmyndigheten* har bestämt det, gäller vad som nyss har sagts om övervakaren även tjänsteman vid *frivårdsmyndigheten* eller annan person.

26 kap. 14 §
första stycket

Den *frigivne* skall under *prövotiden iakttaga* skötsamhet, efter förmåga söka försörja sig samt i övrigt *ställa sig till efterrättelse* vad som åligger honom enligt denna balk eller enligt *föreskrift eller anvisning* som meddelats med stöd därav. Han är skyldig att på kallelse inställa sig hos *frivårdsmyndigheten*. *Har han förpliktats ersätta genom brottet uppkommen skada, skall han göra vad i hans förmåga står att fullgöra denna skyldighet.*

26 kap. 14 §
andra stycket

När den *frigivne* står under *övervakning*, skall *frivårdsmyndigheten* genom tillsyn och förmedling av stöd och hjälp verka för att *denne* inte *återfaller* i brott och för att hans anpassning i samhället även i övrigt främjas. *Frivårdsmyndigheten* skall för detta ändamål fortlöpande hålla sig underrättad om den *frigivnes* livsföring och om hans förhållanden i övrigt.

Föreslagen lydelse

honom. *Om övervakningsmyndigheten* har bestämt det, gäller vad som nu sagts om övervakaren även tjänsteman vid *övervakningsmyndigheten* eller annan person.

6 §

Den *dömde* skall under *verkställigheten iaktta* skötsamhet, efter förmåga söka försörja sig samt i övrigt *rätta sig efter* vad som åligger honom enligt denna balk eller enligt *beslut* som meddelats med stöd därav. Han är skyldig att på kallelse inställa sig hos *övervakningsmyndigheten*.

Vad som föreskrivs i 26 kap. 4 § skall tillämpas på motsvarande sätt beträffande den som döms till övervakningsstraff.

7 §

Övervakningsmyndigheten skall genom tillsyn och förmedling av stöd och hjälp verka för att *den dömd*e inte *fortsätter att begå* brott och för att hans anpassning i samhället även i övrigt främjas. *Övervakningsmyndigheten* skall för detta ändamål fortlöpande hålla sig underrättad om den *dömdes* livsföring och om hans förhållanden i övrigt.

Nuvarande lydelse

26 kap. 15 §

När det finns skäl att anta att den frigivne för sin anpassning i samhället behöver stöd av en särskild föreskrift om vad han har att iaktta under prövotiden, får en sådan föreskrift meddelas för viss tid eller tills vidare.

Särskild föreskrift får avse

1. vistelseort eller bostad under viss tid, högst ett år åt gången,
2. arbetsanställning, annan förvärvsverksamhet eller utbildning,
3. läkarvård, nykterhetsvård eller annan vård eller behandling i eller utom sjukhus eller annan dylik inrättning.

Om den frigivne skall undergå vård eller behandling enligt första stycket 3, får det föreskrivas att han därvid skall vara skyldig att lämna blod-, urin- eller utandningsprov för kontroll av att han inte är påverkad av beroendeframkallande medel.

Har den frigivne förpliktats ersätta genom brottet uppkommen skada, må meddelas föreskrifter rörande tid och sätt för skadeståndsskyldighetens fullgörande i den mån sådana föreskrifter ej med hänsyn till den frigivnes ekonomiska situation och övriga omständigheter kan antagas motverka hans anpassning i samhället.

Om den frigivne står under övervakning, får särskild föreskrift meddelas om vad som skall gälla för denna. I sådan föreskrift får anges på vilket sätt och i vilken omfattning den frigivne skall hålla kontakt med övervakaren eller frivårdsmyndigheten. Vidare får föreskrivas

Föreslagen lydelse

8 §

Om det behövs för den dömdes anpassning i samhället, får för viss tid eller tills vidare beslutas särskilt om vad han har att iaktta under verkställigheten. Sådant beslut får avse

1. vistelseort eller bostad under viss tid,

Om den dömda skall undergå vård eller behandling enligt första stycket 3, får det beslutas att han därvid skall vara skyldig att lämna blod-, urin- eller utandningsprov för kontroll av att han inte är påverkad av beroendeframkallande medel.

Beslut får meddelas om vad som skall gälla för övervakningen. I sådant beslut får anges på vilket sätt och i vilken omfattning den dömda skall hålla kontakt med övervakaren eller övervakningsmyndigheten. Vidare får beslutas om skyldighet för den dömda att lämna underrättelse

Nuvarande lydelse

skyldighet för den *frigivne* att lämna underrättelse till övervakaren eller *frivårdsmyndigheten* om utevaro från arbetsplats, skola eller annan i *föreskriften* angiven verksamhet eller inrättning.

26 kap. 16 §

Föreskrift enligt 15 § meddelas av *övervakningsnämnd*. *Frivårdsmyndigheten* får meddela sådan *föreskrift* för tiden intill dess nämnden har beslutat i frågan. Vidare får *kriminalvårdsnämnden* meddela sådan *föreskrift* i beslut om villkorlig frigivning.

Om den *frigivnes* utveckling och personliga förhållanden i övrigt föranleder det, får *övervakningsnämnden* ändra eller upphäva *meddelad föreskrift* eller meddela *ny föreskrift*.

26 kap. 17 §

Övervakaren *må meddela anvisningar* i fråga om verkställandet av *föreskrift* enligt 15 §, *så ock medgiva tillfällig lättnad och vidtaga omedelbart erforderlig jämkning*.

7 §

Iakttar den dömda inte vad som åligger honom till följd av *domen på skyddstillsyn*, får över-

Föreslagen lydelse

till övervakaren eller *övervakningsmyndigheten* om utevaro från arbetsplats, skola eller annan i *beslutet* angiven verksamhet eller inrättning.

9 §

Beslut enligt 8 § meddelas av *övervakningsmyndigheten*. Att sådant beslut i vissa fall får meddelas av rätten framgår av 13 § andra stycket och 36 kap. 3 § andra stycket.

Om den *dömdes* utveckling och personliga förhållanden i övrigt föranleder det, får *övervakningsmyndigheten* ändra eller upphäva *ett meddelat beslut* eller meddela *nytt beslut*.

10 §

Övervakaren får ange vad som *närmare skall gälla* i fråga om verkställandet av *beslut* enligt 8 §. Han får också *medge tillfällig lättnad och vidta omedelbart erforderlig jämkning*.

11 §

Iakttar den dömda inte vad som åligger honom till följd av *övervakningsstraffet*, får övervak-

Nuvarande lydelse

vakningsnämnden, utom att meddela *föreskrift* enligt 26 kap. 15 § eller fatta beslut i fråga som avses i 37 kap. 7 § *första stycket*,

1. besluta att varning skall meddelas den dömde, eller

2. besluta *om övervakning av den dömde under viss tid efter det att ett år av provotiden har förflutit, dock längst till provotidens utgång.*

Har övervakning beslutats enligt första stycket 2 men bedöms denna inte längre vara påkallad, får övervakningsnämnden besluta att övervakningen skall upphöra. Samma gäller om rätten med stöd av 34 kap. 6 § beslutat om övervakning och denna pågått i ett år.

Åtgärd som avses i första stycket får inte beslutas av övervakningsnämnden efter *provotidens utgång.*

8 §

Har den dömde allvarligt åsidosatt sina åligganden och kan det antas att sådana åtgärder som övervakningsnämnden får vidta blir utan verkan, skall nämnden begära att åklagare vid domstol för talan om att *skyddstillsynen* skall undanröjas. *Även utan framställning från nämnden får sådan talan väckas, om den dömde i fall som avses i 6 a § första stycket allvarligt har åsidosatt sina åligganden enligt*

Föreslagen lydelse

ningsnämnden, utom att meddela *beslut* enligt 8 § eller fatta beslut i fråga som avses i 3 § *andra meningen* eller 5 § *andra meningen*, besluta att varning skall meddelas den dömde eller, *om skäl härför föreligger*, besluta att viss tid *inte skall inräknas i verkställigheten.*

Åtgärd som avses i första stycket får inte beslutas av övervakningsnämnden efter *verkställighetstidens utgång.*

12 §

Har den dömde allvarligt åsidosatt sina åligganden och kan det antas att sådana åtgärder som övervakningsnämnden får vidta blir utan verkan, skall nämnden begära att åklagare vid domstol för talan om att *övervakningsstraffet* skall undanröjas.

Nuvarande lydelse

den behandlingsplan som gäller för honom.

Talan skall anhängiggöras före *prövotidens* utgång.

9 §

Undanröjs *skyddstillsynen*, skall rätten bestämma *annan påföljd* för brottet. Därvid skall skälig hänsyn tas till vad den dömde har undergått till följd av *domen på skyddstillsyn* samt till böter eller *fängelse* som ådömts enligt 2 eller 3 § eller 34 kap. 6 §. I fall som här avses får fängelse ådömas på kortare tid än vad som är föreskrivet för brottet. *Har uppgift som avses i 6 a § första stycket lämnats i domen skall, om fängelse ådöms, detta beaktas när straffets längd bestäms.*

Finns tillräckliga skäl ej föreligga att undanröja skyddstillsynen, må rätten i stället besluta åtgärd som avses i 7 §. Sådan åtgärd må ej beslutas efter prövotidens utgång.

10 §

Om undanröjande av *skyddstillsyn* och om vissa andra åtgärder, när den dömde *finnes* hava begått annat brott, *stadgas* i 34 kap.

Föreslagen lydelse

Talan skall anhängiggöras före *verkställighetstidens* utgång.

13 §

Undanröjs *övervakningsstraffet*, skall rätten bestämma *annat straff* för brottet. Därvid skall skälig hänsyn tas till vad den dömde har undergått till följd av *övervakningsstraffet* samt till böter som ådömts *jämte övervakningsstraffet* enligt 2 § eller 36 kap. 3 § eller, i fall som avses i 26 kap. 5 § *första stycket 3, enligt 26 kap. 2 § eller 36 kap. 2 §*. I fall som här avses får fängelse ådömas eller, om straffet bestäms till *samhällstjänst eller kontraktsvård, anges enligt 28 kap. 2 § respektive 32 kap. 2 §* på kortare tid än vad som är föreskrivet för brottet.

Föreligger inte tillräckliga skäl att undanröja övervakningsstraffet, får rätten i stället besluta åtgärd som avses i 11 §. Sådant beslut får inte meddelas efter verkställighetstidens utgång.

14 §

Om undanröjande av *övervakningsstraff* och om vissa andra åtgärder, när den dömde *har* begått annat brott, *finns föreskrifter* i 36 kap.

Nuvarande lydelse

11 §

Uppkommer fråga om att undanröja *skyddstillsynen* eller att vidta åtgärd som avses i 7 § eller åtgärd för att den dömde skall underkasta sig vård eller behandling, eller har den dömde undandragit sig övervakningen, får övervakningsnämnden eller domstol vid vilken föres talan enligt 8 §, om omständigheterna föranleder det, förordna att den dömde skall på lämpligt sätt omhändertas i avvaktan på vidare förordnande. Ett sådant beslut skall omprövas så ofta anledning till det föreligger.

Den som sålunda omhändertas får inte kvarhållas längre än en vecka. Om det finns synnerliga skäl, får dock genom nytt beslut förordnas att han skall kvarhållas ytterligare högst en vecka.

Är den dömde omhändertagen när domstolen meddelar beslut att *skyddstillsynen* skall undanröjas, får den förordna att han skall vara omhändertagen till dess beslutet vinner laga kraft.

Efter *prövotidens* utgång får den omhändertagne inte kvarhållas.

Föreslagen lydelse

15 §

Uppkommer fråga om att undanröja *övervakningsstraffet* eller att vidta åtgärd som avses i 11 § eller åtgärd för att den dömde skall underkasta sig vård eller behandling, eller har den dömde undandragit sig övervakningen *eller sådan verksamhet som avses i 4 §*, får övervakningsnämnden eller domstol vid vilken talan förs enligt 12 §, om omständigheterna föranleder det, förordna att den dömde skall på lämpligt sätt omhändertas i avvaktan på vidare förordnande. Ett sådant beslut skall omprövas så ofta anledning till det föreligger.

Är den dömde omhändertagen när domstolen meddelar beslut att *övervakningsstraffet* skall undanröjas, får den, *om straffet bestäms till fängelse*, förordna att han skall vara omhändertagen till dess beslutet vinner laga kraft.

Efter *verkställighetstidens* utgång får den omhändertagne inte kvarhållas.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***28 kap. Om samhällstjänst**

1 §

Samhällstjänst verkställs under en tid av ett år. Tiden räknas från den dag rättens avgörande i vad angår straff för brottet genom nöjdförklaring eller annars vinner laga kraft mot den dömden.

Den som döms till samhällstjänst skall åläggas att utföra oavlönat arbete i lägst 40 och högst 240 timmar.

Under verkställigheten skall den dömden vara underkastad övervakning.

2 §

Rätten skall i domslutet ange hur långt fängelsestraff som skulle ha dömts ut, om fängelse i stället hade valts som straff.

Skulle rätten, om fängelse hade valts som straff, ha förklarat villkorlig frihet eller del av sådan förverkad, skall den i domslutet även ange hur lång tid av den villkorliga friheten som i så fall hade förklarats förverkad.

3 §

Vid verkställighet av samhällstjänst skall vad som föreskrivs i 27 kap. 3 - 13 och 15 §§ tillämpas på motsvarande sätt. Talan om undanröjande av samhällstjänst skall, utöver i 27 kap.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

12 § angivna fall, föras om den dömde återtar sitt samtycke till samhällstjänsten.

När rätten undanröjer en dom på samhällstjänst och bestämmer nytt straff får, i fall som avses i 2 § andra stycket, villkorlig frihet eller del av sådan förklarar förverkad utan hinder av vad som föreskrivs i 36 kap. 8 § fjärde stycket.

Om rätten förklarar villkorlig frihet eller del av sådan förverkad och bestämmer det nya straffet till fängelse genom elektronisk övervakning, skall rätten förordna att den förverkade villkorliga friheten skall verkställas genom elektronisk övervakning.

4 §

Om särskilda skäl föreligger, får övervakningsnämnden ändra vad som bestämts i fråga om det oavlönade arbetets omfattning.

5 §

Om undanröjande av samhällstjänst och om vissa andra åtgärder, när den dömde har begått annat brott, finns föreskrifter i 36 kap.

Nuvarande lydelse

26 kap. 1 §

Fängelse ådöms enligt vad för brottet är *stadgat* på viss tid eller på livstid. Fängelse på viss tid får *ej* överstiga tio år, om inte annat följer av 2 eller 3 §, och *ej* understiga *fjorton dagar*. Vid ådömande enligt 28 kap. 3 § av fängelse i förening med skyddstillsyn gäller i fråga om tiden för fängelsestraffet vad i nämnda lagrum *stadgas*.

Om fängelse såsom förvandlingsstraff för böter är särskilt *stadgat*.

26 kap. 2 §

Fängelse får användas såsom gemensamt straff för flera brott, om fängelse kan följa på något av brotten.

Fängelse på viss tid får *sättas över* det *svåraste* av de högsta straff som kan följa på brotten men får inte överstiga de högsta straffen sammanlagda med varandra. Det får inte heller överskrida det *svåraste straffet* med mer än

1. ett år, om det *svåraste* straffet är kortare än fängelse i fyra år,
2. två år, om det *svåraste* straffet är fängelse i fyra år eller längre men inte uppgår till fängelse i åtta år,
3. fyra år, om det *svåraste* straffet är fängelse i åtta år eller längre.

*Föreslagen lydelse***29 kap. Allmänna föreskrifter om fängelse**

1 §

Fängelse ådöms, enligt vad *som* är *föreskrivet* för brottet, på viss tid eller på livstid. Fängelse på viss tid får *inte* överstiga tio år, om inte annat följer av 2 eller 3 §, och *inte* understiga *en månad*.

Om förvandlingsstraff för böter *finns särskilda föreskrifter*.

2 §

Fängelse på viss tid får *överstiga* det *strängaste* av de högsta straff som kan följa på brotten men får inte överstiga de högsta straffen sammanlagda med varandra. Det får inte heller överskrida det *strängaste av de högsta straffen* med mer än

1. ett år, om det *strängaste* straffet är kortare än fängelse i fyra år,
2. två år, om det *strängaste* straffet är fängelse i fyra år eller längre men inte uppgår till fängelse i åtta år,
3. fyra år, om det *strängaste* straffet är fängelse i åtta år eller längre.

Nuvarande lydelse

Vid tillämpningen av andra stycket skall bötesstraff anses motsvara fängelse *fforton dagar*.

Det *svåraste* av de lägsta straffen får inte underskridas.

Föreslagen lydelse

Vid tillämpningen av andra stycket skall bötesstraff anses motsvara fängelse *en månad*.

Det *strängaste* av de lägsta straffen får inte underskridas.

26 kap. 3 §

Har någon dömts till fängelse i lägst två år och begår han, sedan domen har vunnit laga kraft, brott som är belagt med fängelse i mer än sex år, får för återfallet dömas till fängelse på en tid som med fyra år överstiger det högsta straff som kan följa på brottet eller, om det är fråga om flera brott, det högsta straff som med tillämpning av 2 § kan följa på brotten.

Brott, som någon har begått innan han har fyllt tjuogoett år, får ej läggas till grund för sådan förhöjning som anges i först stycket.

En utländsk dom får tillmätas samma verkan som en svensk.

3 §

4 §

Rätten får förordna att ett fängelsestraff på viss tid skall verkställas genom elektronisk övervakning. För sådan verkställighet finns föreskrifter i 30 kap. I annat fall gäller för verkställigheten av fängelse vad som föreskrivs i 31 kap.

30 kap. Om fängelse genom elektronisk övervakning

1 §

Verkställighet av fängelse genom elektronisk övervakning sker under den i domen angivna strafftiden, från den dag straffet börjar verkställas. Verkställigheten sker genom intensiv över-

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

vakning i förening med ett förbud för den dömda att vistas utanför bostaden annat än på särskilt angivna tider och för särskilt bestämda ändamål.

Förbudet att vistas utanför bostaden skall kontrolleras med elektroniska hjälpmedel eller med annan jämförbar utrustning.

2 §

Verkställigheten bedrivs under ledning av övervakningsmyndigheten. Myndigheten förordnar övervakare och kan vid behov förordna en eller flera personer att biträda vid den elektroniska övervakningen.

3 §

Övervakningsmyndigheten skall utöva noggrann tillsyn över den dömda samt fortlöpande kontrollera hans förhållanden och att han iakttar vad som åligger honom under verkställigheten. Myndigheten skall också genom förmedling av stöd och hjälp verka för att den dömda inte fortsätter att begå brott och för att hans anpassning i samhället även i övrigt främjas.

4 §

Vad i 27 kap. 4 - 6 §§ föreskrivs gäller på motsvarande sätt den som är underkastad fängelse genom elektronisk övervakning.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Den dömden skall avhålla sig från alkohol, narkotika och andra beroendeframkallande medel.

6 §

Särskilt beslut skall meddelas om vad den dömden har att iaktta under verkställigheten. Sådant beslut skall avse

1. vilken bostad den dömden skall ha,
2. vad som skall gälla i fråga om arbetsanställning, annan förvärvsverksamhet, utbildning eller sysselsättning i övrigt,
3. de tider under vilka den dömden tillåts att vistas utanför bostaden samt
4. det sätt på vilket den dömden skall hålla kontakt med övervakaren eller övervakningsmyndigheten och omfattningen av kontaktskyldigheten.

Beslut om vad den dömden har att iaktta får också avse läkervård, nykterhetsvård eller annan vård eller behandling i eller utom sjukhus eller annan sådan inrättning.

7 §

Beslut enligt 6 § meddelas av övervakningsmyndigheten. Om den dömdes personliga förhållanden föranleder det, får övervakningsmyndigheten ändra ett beslut enligt 6 § första stycket

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

eller ändra eller upphäva ett beslut enligt 6 § andra stycket eller meddela ett nytt sådant beslut.

Övervakaren får ange vad som närmare skall gälla i fråga om verkställandet av beslut enligt 6 §. Han får också medge tillfällig lättnad och vidta omedelbart erforderlig jämkning.

8 §

Den dömda är skyldig att lämna blod-, urin- eller utandningsprov för kontroll av att han inte är påverkad av alkohol, narkotika eller andra beroendeframkallande medel. Den dömdes nykterhet får kontrolleras även med elektroniska hjälpmedel eller med annan jämförbar utrustning.

9 §

Iakttar den dömda inte vad som åligger honom enligt denna balk eller enligt ett beslut som meddelats honom med stöd därav, får övervakningsnämnden, utom att meddela eller ändra ett beslut enligt 6 §, besluta att varning skall meddelas den dömda eller, om skäl härför föreligger, besluta att viss tid inte skall inräknas i verkställigheten.

Åtgärd som avses i första stycket får inte beslutas efter verkställighetstidens utgång.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Har den dömden åsidosatt sina åligganden och kan det antas att sådana åtgärder som övervakningsnämnden får vidta blir utan verkan skall, om åsidosättandet inte är ringa, övervakningsnämnden begära att åklagare vid domstol för talan om att förordnandet att fängelsestraffet skall verkställas genom elektronisk övervakning skall upphävas. Talan om upphävande av sådant förordnande skall också föras om den dömden återtar sitt samtycke till verkställighet av fängelse genom elektronisk övervakning.

Talan skall anhängiggöras före verkställighetstidensutgång.

Föreligger inte tillräckliga skäl att upphäva förordnandet om verkställighet av fängelse genom elektronisk övervakning får rätten i stället besluta åtgärd enligt 9 §.

11 §

Vid upphävande av förordnande om verkställighet av fängelse genom elektronisk övervakning skall rätten bestämma hur stor del av fängelsestraffet som återstår att verkställa i anstalt. Därvid skall skälig hänsyn tas till vad den dömden verkställt av straffet genom elektronisk övervakning.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

12 §

Om undanröjande av fängelse genom elektronisk övervakning och om vissa andra åtgärder, när den dömden har begått annat brott, finns föreskrifter i 36 kap.

13 §

Uppkommer fråga om att upphäva ett förordnande om verkställighet av fängelse genom elektronisk övervakning eller att besluta att varning skall meddelas den dömden eller att viss tid inte skall inräknas i verkställigheten, får övervakningsnämnden eller domstol vid vilken talan förs enligt 10 §, om omständigheterna föranleder det, förordna att den dömden på lämpligt sätt skall omhändertas i avvaktan på vidare förordnande. Ett sådant beslut skall omprövas så ofta anledning till det föreligger.

Den som sålunda omhändertas får inte kvarhållas längre än en vecka. Om det finns synnerliga skäl, får dock genom nytt beslut förordnas att han skall kvarhållas ytterligare högst en vecka.

Är den dömden omhändertagen när domstolen meddelar beslut att upphäva förordnandet om verkställighet av fängelse genom elektronisk övervakning, får den förordna att han skall vara omhändertagen till dess beslutet vinner laga kraft.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Efter verkställighetstidens utgång får den omhändertagne inte kvarhållas.

14 §

När rättens avgörande i vad angår straff för brottet genom nöjdförklaring eller annars har vunnit laga kraft mot den dömda, skall han hålla övervakningsmyndigheten underrättad om sin bostad, sin arbetsanställning och andra förhållanden av betydelse för myndighetens planering av straffverkställigheten, på kallelse inställa sig hos övervakningsmyndigheten samt i enlighet med myndighetens anvisningar även i övrigt medverka vid denna planering.

26 kap. Om fängelse**31 kap. Om fängelse i anstalt**

5 §

1 §

Den som dömts till fängelse skall för verkställighet av straffet intagas i kriminalvårdsanstalt. Härom är särskilt stadgat.

Har rätten inte förordnat att ett fängelsestraff skall verkställas genom elektronisk övervakning, skall den dömda för verkställighet av straffet intas i kriminalvårdsanstalt. Härom finns särskilda föreskrifter.

6 §

2 §

Den som avtjänar fängelse på viss tid får medges villkorlig frigivning. Villkorlig frigivning får dock inte ske från fängelse

Den som avtjänar fängelse i anstalt på viss tid skall, om inte annat följer av andra eller tredje stycket eller av 3 §, friges vill-

Nuvarande lydelse

som har dömts ut enligt 28 kap. 3 § eller från ett förvandlingsstraff för böter.

Om strafftiden är högst ett år, får villkorlig frigivning ske tidigast när två tredjedelar av strafftiden, dock minst två månader, har avtjänats.

Om strafftiden är längre än ett år men kortare än två år, får villkorlig frigivning ske tidigast när åtta månader samt en tredjedel av den tid som överstiger ett år har avtjänats.

Om strafftiden är två år eller mer och annat inte följer av 6 a §, får villkorlig frigivning ske tidigast när halva strafftiden har avtjänats.

Om den dömda begär det, kan frigivningen uppskjutas till senare tidpunkt än som följer av andra-fjärde styckena.

7 §

Vid prövning av frågan, om den villkorliga frigivningen bör ske senare än vid den tidigaste tidpunkt som anges i 6 eller 6 a §, skall det särskilt beaktas om förutsättningarna för den intagnes anpassning i samhället framstår som speciellt ogynnsamma med hänsyn till frigivningsförhållandena, hans uppförande under anstaltsvistelsen eller andra särskilda omständigheter.

Föreslagen lydelse

korligt när två tredjedelar, dock minst tjugo dagar, av strafftiden har avtjänats.

Villkorlig frigivning får inte ske från fängelse på grund av förverkande av villkorlig frihet enligt 10 § eller från ett förvandlingsstraff för böter.

Om den dömda begär det, får den villkorliga frigivningen uppskjutas till en senare tidpunkt än som följer av första stycket eller av 3 §.

3 §

Bryter den dömda i väsentlig mån mot vad som gäller för verkställigheten, får tidpunkten för villkorlig frigivning senareläggas.

Senareläggning får ske med högst femton dagar varje gång.

Vid prövning av fråga om senareläggning av tidpunkten för villkorlig frigivning skall beaktas om förseelsen får eller kan bedömas få andra menliga följder för den dömda.

Nuvarande lydelse

8 §

Om flera fängelsestraff verkställs samtidigt, skall vid tillämpning av 6 § hänsyn tas till den sammanlagda fängelsetiden. *Vad nu sagts gäller dock inte tid för fängelse som dömts ut enligt 28 kap. 3 § eller förvandlingsstraff för böter.*

Såsom avtjänad tid räknas även tid varunder straffet skall anses verkställt på grund av domstols förordnande *som i 33 kap. 5 och 6 §§ sägs.*

9 §

Beträffande den som har dömts till fängelse i lägst två år prövar Kriminalvårdsnämnden frågan om villkorlig frigivning från straffet eller, om annat straff samtidigt verkställs, från den sammanlagda strafftiden.

Kriminalvårdsstyrelsen eller annan som styrelsen efter regeringens bemyndigande föreskriver får påkalla att Kriminalvårdsnämnden även i annat fall prövar frågan om villkorlig frigivning. Påkallas inte prövning skall den dömde friges vid den tidpunkt då villkorlig frigivning enligt 6 § andra och tredje styckena tidigast kan ske.

Beslut om villkorlig frigivning som inte har gått i verkställighet kan ändras, om den dömde begär att frigivningen skall uppskjutas eller det annars

Föreslagen lydelse

4 §

Om flera fängelsestraff verkställs samtidigt, skall vid tillämpning av 2 § hänsyn tas till den sammanlagda fängelsetiden.

Såsom avtjänad tid räknas även tid varunder straffet skall anses verkställt på grund av domstols förordnande *enligt 35 kap. 1 och 2 §§.*

5 §

Beslut om senareläggning av villkorlig frigivning fattas av Kriminalvårdsstyrelsen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att annan myndighet än Kriminalvårdsstyrelsen får besluta om senareläggning av villkorlig frigivning.

Nuvarande lydelse

föranleds av ändrade förhållanden.

10 §

För den som villkorligt frigives gäller en prøvotid av ett år. I beslut om villkorlig frigivning som meddelas av kriminalvårdsnämnden kan dock fastställas en längre prøvotid, högst tre år.

11 §

I anslutning till att villkorlig frigivning äger rum eller senare kan beslutas att den villkorligt frigivne skall stå under övervakning, om det bedöms som påkallat. Beslut om övervakning meddelas av frivårdsmyndighet i Kriminalvårdsverket. Har övervakning beslutats men bedöms därefter att övervakning inte längre är påkallad, får övervakningsnämnden besluta att övervakningen skall upphöra. Övervakningen skall utan något särskilt beslut upphöra sedan ett år av prøvotiden har förflutit, om inte annat följer av 18 §.

Föreslagen lydelse

6 §

Efter den villkorliga frigivningen gäller en prøvotid som motsvarar den strafftid som återstår vid frigivningen. Prövotiden är dock alltid minst ett år.

7 §

Den som frigivits villkorligt efter att ha undergått fängelsestraff på sex månader eller mer eller, om han vid frigivningen är under tjugoett år, fyra månader eller mer skall stå under övervakning. Övervakningen skall pågå i ett år.

8 §

Vad som föreskrivs i 27 kap. 3 § och 5 - 10 §§ skall tillämpas på motsvarande sätt beträffande den som har frigivits villkorligt.

Nuvarande lydelse

18 §

Iakttar den frigivne inte vad som åligger honom enligt denna balk eller enligt *föreskrift eller anvisning* som meddelats med stöd därav, får övervakningsnämnden, utom att *meddela föreskrift enligt 15 § eller fatta beslut i fråga som avses i 37 kap. 7 § första stycket*,

1. *besluta* att varning skall meddelas den frigivne, *eller*
2. *besluta om övervakning av den frigivne under viss tid efter det att ett år av prøvotiden har förflutit, dock längst till prøvotidens utgång.*

19 §

Har den frigivne allvarligt åsidosatt sina åligganden och kan det antas att han inte kommer att låta rätta sig genom någon annan åtgärd som övervakningsnämnden *kan* vidta, får nämnden förklara den *villkorligt medgivna* friheten förverkad till en tid av högst *en månad* varje gång.

20 §

Åtgärd som avses i 18 § *må ej* beslutas efter prøvotidens utgång. Beslut om åtgärd som avses i 19 § *må* meddelas även efter prøvotidens utgång, *därest*

Föreslagen lydelse

9 §

Iakttar den frigivne inte vad som åligger honom enligt denna balk eller enligt *beslut* som *har* meddelats med stöd därav, får övervakningsnämnden, utom att fatta beslut i fråga som avses i 27 kap. 8 §, 27 kap. 3 § *andra meningen* eller 27 kap. 5 § *andra meningen, besluta*

1. att varning skall meddelas den frigivne,
2. att den frigivne *skall ställas under övervakning under viss tid, dock högst under sex månader eller till prøvotidens utgång, eller*
3. att *viss tid inte skall räknas som verkställighet av prøvotid och övervakningstid.*

10 §

Har den frigivne allvarligt åsidosatt sina åligganden och kan det antas att han inte kommer att låta rätta sig genom någon annan åtgärd som övervakningsnämnden *får* vidta, får nämnden förklara den *villkorliga* friheten förverkad till en tid av högst *femton dagar* varje gång.

11 §

Åtgärd som avses i 9 § *får inte* beslutas efter prøvotidens utgång. Beslut om åtgärd som avses i 10 § *får* meddelas även efter prøvotidens utgång, *om*

Nuvarande lydelse

frågan av övervakningsnämnden
upptagits dessförinnan.

21 §

Om förverkande av *villkorligt medgiven* frihet och om vissa andra åtgärder, när den *som dömts till fängelse finnes* hava begått annat brott, *stadgas* i 34 kap.

22 §

Uppkommer fråga om att förklara *villkorligt medgiven* frihet förverkad eller att vidta åtgärd som avses i 18 § eller åtgärd för att den frigivne skall underkasta sig vård eller behandling, eller har den frigivne undandragit sig övervakningen, får övervakningsnämnden, om omständigheterna föranleder det, förordna att den frigivne skall på lämpligt sätt omhändertas i avvaktan på vidare förordnande. Ett sådant beslut skall omprövas så ofta anledning till det föreligger.

Den som sålunda omhändertas får inte kvarhållas längre än en vecka. Om synnerliga skäl föreligger, får dock genom nytt beslut förordnas att han skall kvarhållas ytterligare högst en vecka. Efter prövotidens utgång får den omhändertagne ej kvarhållas.

23 §

Förklaras *villkorligt medgiven* frihet helt eller delvis förverkad, skall med avseende på frågan om ny villkorlig frigivning vad

Föreslagen lydelse

frågan *har tagits upp* av övervakningsnämnden dessförinnan.

12 §

Om förverkande av *villkorlig* frihet och om vissa andra åtgärder, när den *dömde har* begått annat brott, *finns föreskrifter* i 36 kap.

13 §

Uppkommer fråga om att förklara *villkorlig* frihet förverkad eller att vidta åtgärd som avses i 9 § eller åtgärd för att den frigivne skall underkasta sig vård eller behandling, eller har den frigivne undandragit sig övervakningen, får övervakningsnämnden, om omständigheterna föranleder det, förordna att den frigivne skall på lämpligt sätt omhändertas i avvaktan på vidare förordnande. Ett sådant beslut skall omprövas så ofta anledning till det föreligger.

14 §

Förklaras *villkorlig* frihet helt eller delvis förverkad *enligt 36 kap. 8 §*, skall med avseende på frågan om ny villkorlig frigiv-

Nuvarande lydelse

som förverkats anses såsom straff genom ny dom.

24 §

Kan *villkorligt medgiven* frihet *ej* längre förklaras förverkad, skall straffet anses vara till fullo verkställt vid prövotidens utgång.

28 kap. 6 a §
andra stycket

I sådant fall skall vidare i domen alltid meddelas föreskrift om den behandlingsplan som den dömde har åtagit sig att följa.

Föreslagen lydelse

ning vad som förverkats anses som straff genom ny dom.

15 §

Kan *villkorlig* frihet *inte* längre förklaras förverkad, skall straffet anses vara till fullo verkställt vid prövotidens utgång.

32 kap. Om kontraktsvård

1 §

Den som döms till kontraktsvård skall undergå behandling enligt en för honom uppgjord behandlingsplan. Rätten skall i domen meddela beslut om den behandlingsplan som skall gälla för verkställigheten.

2 §

Rätten skall i domslutet ange hur långt fängelsestraff som skulle ha dömts ut, om fängelse i stället hade valts som straff.

Skulle rätten, om fängelse hade valts som straff, ha förklarat villkorlig frihet eller del av sådan förverkad, skall den i domslutet även ange hur lång tid av den villkorliga friheten som hade förklarats förverkad.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

Vid verkställighet av kontraktsvård skall vad som föreskrivs i 27 kap. 1, 3, 5 - 13 och 15 §§ tillämpas på motsvarande sätt.

När rätten undanröjer en dom på kontraktsvård och bestämmer nytt straff får, i fall som avses i 2 § andra stycket, villkorlig frihet eller del av sådan förklarar förverkad utan hinder av vad som föreskrivs i 36 kap. 8 § fjärde stycket.

Om rätten förklarar villkorlig frihet eller del av sådan förverkad och bestämmer det nya straffet till fängelse genom elektronisk övervakning, skall rätten förordna att den förverkade villkorliga friheten skall verkställas genom elektronisk övervakning.

4 §

Rätten får i domen bestämma längre verkställighetstid än som följer av 27 kap. 1 § andra stycket, dock högst två år, om detta är erforderligt för att behandlingen skall kunna genomföras.

5 §

Om det behövs för genomförandet av behandlingen, får rätten förordna att domen skall gå i verkställighet utan hinder av att den inte har vunnit laga kraft.

Nuvarande lydelse

I fall som avses i 6 a § får rätten förordna att den dömda, om han är häktad i målet, i stället skall omhändertas till dess han överförs till det behandlingshem eller den vårdgivare som anges i behandlingsplanen. Omhändertagandet får inte pågå längre än en vecka.

28 kap 6 a §
tredje stycket

I samband med en sådan behandlingsplan får föreskrivas att den som ansvarar för behandlingen skall anmäla till frivårdsmyndigheten och åklagaren om den dömda allvarligt åsidosätter sina åligganden enligt planen.

Föreslagen lydelse

Överklagas en dom på kontraktsvård och har rätten meddelat förordnande enligt första stycket, får högre rätt förordna att vidare verkställighet inte får äga rum.

6 §

Om den dömda är häktad i målet och sådant förordnande som avses i 5 § första stycket har meddelats, får rätten förordna att han i stället skall omhändertas till dess han överförs till det behandlingshem eller den vårdgivare som anges i behandlingsplanen. Omhändertagandet får inte pågå längre än en vecka.

7 §

Rätten får besluta att den som ansvarar för behandlingen skall anmäla till övervakningsmyndigheten och åklagaren om den dömda allvarligt åsidosätter sina åligganden enligt behandlingsplanen.

8 §

Talan om undanröjande av kontraktsvård får i fall som avses i 7 § väckas även utan framställning från övervakningsnämnden.

Talan om undanröjande av kontraktsvården skall också

*Nuvarande lydelse*29 kap. 1 §
första stycket

Straff skall, med beaktande av intresset av en enhetlig rättstillämpning, bestämmas *inom ramen för den tillämpliga straffskalan* efter brottets eller den samlade brottslighetens straffvärde.

Föreslagen lydelse

föras om den dömda återtar sitt samtycke till denna.

9 §

Om särskilda skäl föreligger får övervakningsnämnden ändra vad som bestämts i behandlingsplanen.

10 §

Om undanröjande av kontraktsvård och om vissa andra åtgärder, när den dömda har begått annat brott, finns föreskrifter i 36 kap.

33 kap. Om straffbestämningGrunden för straffbestämningen

1 §

Straff skall, *med utgångspunkt i den tillämpliga straffskalan och med beaktande av intresset av en enhetlig rättstillämpning*, bestämmas efter brottets eller den samlade brottslighetens straffvärde *samt med iakttagande i övrigt av vad som föreskrivs i detta kapitel.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Omständigheter som inverkar på
bedömningen av brottets straff-
värde29 kap. 1 §
andra stycket

2 §

Vid bedömningen av straffvärdet skall särskilt beaktas den skada, kränkning eller fara som gärningen inneburit, vad den tilltalade insett eller borde ha insett om detta samt de avsikter eller motiv som han haft.

29 kap. 2 §

3 §

Såsom försvårande omständigheter vid bedömningen av straffvärdet skall, vid sidan av vad som gäller för varje särskild brottstyp, särskilt beaktas

1. om den tilltalade avsett att brottet skulle få betydligt allvarigare följder än det faktiskt fått,
2. om den tilltalade visat särskild hänsynslöshet,
3. om den tilltalade utnyttjat någon annans skyddslösa ställning eller särskilda svårigheter att värja sig,
4. om den tilltalade grovt utnyttjat sin ställning eller i övrigt missbrukat ett särskilt förtroende,
5. om den tilltalade förmått någon annan att medverka till brottet genom allvarligt tvång, svek eller missbruk av dennes ungdom, oförstånd eller beroende ställning,
6. om brottet utgjort ett led i en brottslig verksamhet som varit särskilt noggrant planlagd eller bedrivits i stor omfattning och i vilken den tilltalade spelat en betydande roll eller
7. om ett motiv för brottet varit att kränka en person, en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller annan liknande omständighet.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

29 kap. 3 §
första stycket

4 §

Såsom förmildrande omständigheter vid bedömningen av straffvärdet skall, vid sidan av vad som är föreskrivet för vissa fall, särskilt beaktas

1. om brottet föranletts av någon annans grovt kränkande beteende,
2. om den tilltalade till följd av psykisk störning eller sinnesrörelse eller av någon annan orsak haft starkt nedsatt förmåga att kontrollera sitt handlande,
3. om den tilltalades handlande stått i samband med hans uppenbart bristande utveckling, erfarenhet eller omdömesförmåga,
4. om brottet föranletts av stark mänsklig medkänsla eller
5. om gärningen, utan att vara fri från ansvar, är sådan som avses i 24 kap.

Om hänsynstagande vid straffbestämningen till vissa andra omständigheter

29 kap. 5 §
första stycket

5 §

Vid *straffmätningen* skall rätten *utöver brottets straffvärde* i skäligen omfattning beakta

Vid *straffbestämningen* skall rätten i skäligen omfattning beakta

1. om den tilltalade till följd av brottet drabbats av allvarlig kroppsskada,
2. om den tilltalade efter förmåga sökt förebygga eller avhjälpa eller begränsa skadliga verkningar av brottet,
3. om den tilltalade frivilligt angett sig,
4. om den tilltalade förorsakas men genom att han på grund av brottet utvisas ur riket,
5. om den tilltalade till följd av brottet drabbats av eller om det finns grundad anledning anta att han kommer att drabbas av avskedande eller uppsägning från anställning eller av annat hinder eller synnerlig svårighet i yrkes- eller näringsutövning,
6. om den tilltalade till följd av hög ålder eller dålig hälsa skulle drabbas oskäligt hårt av *ett straff utmätt efter brottets straffvärde*,
6. om den tilltalade till följd av hög ålder eller dålig hälsa skulle drabbas oskäligt hårt av *det*

Nuvarande lydelse

7. om en i förhållande till *brottets art* ovanligt lång tid förflutit sedan brottet begicks *eller*

8. om någon *annan* omständighet *föreligger* som påkallar att den tilltalade får ett *lägre* straff än *brottets straffvärde motiverar*.

30 kap. 1 §

Vid val av *påföljd* är fängelse *att anse som en svårare påföljd än villkorlig dom och skyddstillsyn*.

Bestämmelser om användningen av överlämnande till särskild vård finns i 31 kap.

Föreslagen lydelse

straff som annars bort följa på brottet,

7. om en i förhållande till *brottstypen* ovanligt lång tid förflutit sedan brottet begicks,

8. *om den tilltalade undergår eller undergått behandling för missbruk eller något annat förhållande som kan antas ha haft samband med hans brottslighet eller*

9. om *det i övrigt föreligger* någon omständighet som påkallar att den tilltalade får ett *lindrigare* straff än *som annars är motiverat*.

Straffens förhållande till varandra, m.m.

6 §

Vid val av *straff* är fängelse *och de till fängelse alternativa straff* i fråga om stränghet att bedöma i ordningen *prövotidsstraff, övervakningsstraff, samhällstjänst, fängelse genom elektronisk övervakning och fängelse i anstalt. Kontraktsvård är att bedöma som ett strängare straff än övervakningsstraff*.

Bestämmelser om användningen av överlämnande till särskild vård finns i 34 kap.

Nuvarande lydelse

30 kap. 2 §

Ingen får dömas till flera *påföljder* för samma brott, om inte något annat är föreskrivet.

30 kap. 3 §

När någon döms för flera brott, skall rätten döma till *gemensam påföljd* för brotten, om inte något annat är föreskrivet.

Om det finns särskilda skäl, får rätten för ett eller flera brott döma till böter och samtidigt döma till *annan påföljd* för brottsligheten i övrigt. Vidare får rätten döma till fängelse för ett eller flera brott samtidigt som den dömer till *villkorlig dom* eller *skyddstillsyn* för brottsligheten i övrigt.

30 kap. 4 §
första stycket

Vid val av *påföljd* skall rätten fästa särskilt avseende vid omständigheter som talar *för en lindrigare påföljd än fängelse*. Därvid skall rätten beakta sådana omständigheter som anges i 29 kap. 5 §.

Föreslagen lydelse

7 §

Ingen får dömas till flera *straff eller till olika former av fängelse* för samma brott, om inte något annat är föreskrivet.

8 §

När någon döms för flera brott, skall rätten döma till *gemensamt straff* för brotten, om inte något annat är föreskrivet.

Om det finns särskilda skäl, får rätten för ett eller flera brott döma till böter och samtidigt döma till *annat straff* för brottsligheten i övrigt. Vidare får rätten döma till fängelse *genom elektronisk övervakning eller till fängelse i anstalt* för ett eller flera brott samtidigt som den dömer till *prövotidsstraff* eller *övervakningsstraff* för brottsligheten i övrigt.

Om val mellan olika straff

9 §

Vid val av *straff* skall rätten fästa särskilt avseende vid omständigheter som talar *i en lindrande riktning*. Därvid skall rätten beakta sådana omständigheter som anges i 5 §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Är såväl böter som fängelse föreskrivet för brottet, skall rätten döma till böter om inte hinder däremot föreligger med hänsyn till brottets straffvärde eller den tilltalades tidigare brottslighet.

11 §

Kan böter inte ådömas skall rätten döma till prøvotidsstraff eller övervakningsstraff, om inte sådant straff är uteslutet med hänsyn till brottslighetens karaktär, den tilltalades tidigare brottslighet eller annars.

I fall enligt första stycket får rätten döma till övervakningsstraff endast om den tilltalade tidigare begått brott eller annars särskilda skäl talar mot prøvotidsstraff.

12 §

Bedömningen av ett brotts karaktär skall grundas på dess straffvärde. Om det är påkallat, får rätten därjämte beakta intresset av att för brott av viss art ådöma en särskilt sträng form av straff.

13 §

Vid bedömningen av vilken verkan den tilltalades tidigare

Nuvarande lydelse

30 kap. 8 §

Villkorlig dom skall förenas med dagsböter, om inte ett bötesstraff med hänsyn till andra följder av brottet skulle drabba den tilltalade *alltför hårt eller om det finns andra särskilda skäl mot att döma till böter.*

30 kap. 10 §

Vid bedömningen av frågan om skyddstillsyn bör förenas med dagsböter *skall rätten beakta* om detta är påkallat med hänsyn till brottslighetens *straffvärde eller art* eller den tilltalades tidigare brottslighet.

Föreslagen lydelse

brottslighet skall tillmätas vid valet mellan olika former av straff, skall rätten särskilt beakta den tidigare och den nya brottslighetens omfattning och typ samt den tid som förflutit mellan brotten.

14 §

Ett prövotidsstraff skall förenas med dagsböter, om inte ett bötesstraff med hänsyn till andra följder av brottet skulle drabba den tilltalade *orimligt hårt.*

15 §

Ett övervakningsstraff skall förenas med dagsböter, om detta är påkallat med hänsyn till brottslighetens *karaktär* eller den tilltalades tidigare brottslighet.

16 §

Kan straffet enligt 11 § inte bestämmas till prövotidsstraff eller övervakningsstraff, skall rätten döma till samhällstjänst om den tilltalade samtycker därtill och hinder häremot inte föreligger med hänsyn till den tilltalades tidigare brottslighet, brottets allvarliga karaktär eller annars.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Kan samhällstjänst inte ådömas skall rätten döma till fängelse. Härvid skall rätten, om den tilltalade samtycker därtill och hinder inte föreligger med hänsyn till den tilltalades tidigare brottslighet, fängelsestraffets längd eller annars, förordna att fängelsestraffet skall verkställas genom elektronisk övervakning.

18 §

I stället för samhällstjänst eller fängelse får rätten, om den tilltalade samtycker därtill, döma till kontraktsvård, om missbruk av beroendeframkallande medel eller något annat särskilt förhållande föreligger som påkallar vård eller annan behandling och som har bidragit till att brottet har begåtts.

Vid bedömning av om kontraktsvård bör ådömas skall rätten beakta brottets karaktär och den tilltalades tidigare brottslighet samt omfattningen av den planerade behandlingen. Kontraktsvård får inte ådömas om brottet bör föranleda ett fängelsestraff av avsevärd längd.

Samtycker den tilltalade i fall som avses i första stycket inte till kontraktsvård, får han dömas till samhällstjänst eller till fängelse genom elektronisk övervakning endast om det förhållande som påkallar vård eller annan behandling inte bedöms hindra

Nuvarande lydelse

30 kap. 5 §

För brott som någon begått innan han fyllt arton år får rätten döma till *fängelse* endast om det finns synnerliga skäl.

För brott som någon begått efter det att han fyllt arton men innan han fyllt tjuogoett år får rätten döma till *fängelse* endast om det *med hänsyn till gärningens straffvärde eller annars* finns särskilda skäl för det.

30 kap. 6 §

Den som har begått ett brott under påverkan av en allvarlig psykisk störning får inte dömas till *fängelse*. Om rätten i ett sådant fall *finner att inte heller någon annan påföljd bör* ådömas, skall den tilltalade vara fri från *påföljd*.

Föreslagen lydelse

19 §

verkställigheten av ett sådant straff.

Särskilda begränsningar i fråga om valet av straff

Vid val av straff skall rätten som skäl för ett lindrigare straff särskilt beakta den tilltalades ålder.

För brott som någon begått innan han fyllt arton år får rätten döma till *strängare straff än övervakningsstraff* endast om det finns synnerliga skäl.

För brott som någon begått efter det att han fyllt arton men innan han fyllt tjuogoett år får rätten döma till *strängare straff än övervakningsstraff* endast om det finns särskilda skäl för det.

20 §

Den som har begått ett brott under påverkan av en allvarlig psykisk störning får inte dömas till *strängare straff än övervakningsstraff*. Kan i ett sådant fall *varken böter, prøvotidsstraff eller övervakningsstraff* ådömas, skall den tilltalade vara fri från *straff*.

Nuvarande lydelse

29 kap. 4 §

Vid straffmätningen skall rätten, om förhållandet inte tillräckligt kan beaktas genom *påföljdsvalet* eller genom *förverkande av villkorligt medgiven frihet, utöver brottets straffvärde*, i skälig utsträckning ta hänsyn till om den tilltalade tidigare gjort sig skyldig till brott. Härvid skall särskilt beaktas *vilken omfattning den tidigare brottsligheten haft, vilken tid som förflutit mellan brotten samt huruvida den tidigare och den nya brottsligheten är likartade eller brottsligheten i båda fallen är särskilt allvarlig.*

29 kap. 6 §

Är det med hänsyn till *någon sådan omständighet* som avses i 5 § uppenbart oskäligt att döma till *påföljd*, skall rätten meddela *påföljdseftergift*.

*Föreslagen lydelse*Om straffmätning

21 §

Vid straffmätningen skall rätten, om förhållandet inte tillräckligt kan beaktas genom *valet av straff* eller genom *att villkorlig frihet förklaras förverkad*, i skälig utsträckning ta hänsyn till om den tilltalade tidigare gjort sig skyldig till brott. Härvid skall särskilt beaktas *den tidigare och den nya brottslighetens omfattning och typ samt den tid som förflutit mellan brotten. Vidare skall särskilt beaktas om brottsligheten i båda fallen är särskilt allvarlig.*

22 §

Om det är påkallat med hänsyn till omständigheter som anges i 4 eller 5 §, får rätten döma till lindrigare straff än som är föreskrivet för brottet.

23 §

Är det med hänsyn till *sådana omständigheter* som avses i 5 § uppenbart oskäligt att döma till *straff*, skall rätten meddela *straffeftergift*.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

29 kap. 7 §

24 §

Har någon begått brott innan han fyllt tjuogoett år, skall hans ungdom beaktas särskilt vid straffmätningen. Härvid får dömas till lindrigare straff än som är föreskrivet för brottet.

Ingen får dömas till fängelse på livstid för brott som han har begått innan han fyllt tjuogoett år.

25 §

När rätten dömer till samhällstjänst skall den bestämma samhällstjänstens omfattning efter det i domslutet angivna fängelsestraffets längd. Härvid skall ett fängelsestraff på en månad motsvara fyrtio timmars samhällstjänst och varje månads fängelse därutöver motsvara samhällstjänst i ytterligare tjuo timmar.

31 kap. Om överlämnande till särskild vård**34 kap. Om överlämnande till särskild vård**

1 §

Kan den som är under tjuogoett år och som begått brottslig gärning bli föremål för vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (1980:620) eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga får rätten överlämna åt socialnämnden att föranstalta om erforderlig **vård inom socialtjänsten**.

Om brottslighetens *straffvärde* eller *art* eller den tilltalades tidigare brottslighet påkallar det, får jämte överlämnande till vård inom socialtjänsten dömas till dagsböter, högst tvåhundra, vare sig böter har föreskrivits för brottet eller inte.

Om skada på egendom har uppkommit genom brottet *och*

Om brottslighetens *karaktär* eller den tilltalades tidigare brottslighet påkallar det, får jämte överlämnande till vård inom socialtjänsten dömas till dagsböter, högst tvåhundra, vare sig böter har föreskrivits för brottet eller inte.

Om skada på egendom har uppkommit genom brottet får

Nuvarande lydelse

det bedöms vara ägnat att främja den dömdes anpassning i samhället, får rätten, i samband med överlämnande enligt första stycket, föreskriva att den dömden på tid och sätt som anges i domen skall biträda den skadelidande med visst arbete, som syftar till att avhjälpa eller begränsa skadan eller som annars i belysning av brottets och skadans art framstår som lämpligt. Sådan föreskrift får meddelas endast med den skadelidandes samtycke.

Föreslagen lydelse

rätten, i samband med överlämnande enligt första stycket, besluta att den dömden på tid och sätt som anges i domen skall biträda den skadelidande med visst arbete, som syftar till att avhjälpa eller begränsa skadan eller som annars i belysning av brottets och skadans art framstår som lämpligt. Sådant beslut får meddelas endast med den skadelidandes samtycke.

2 §

Kan den som har begått en brottslig gärning bli föremål för vård enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall får rätten överlämna åt socialnämnden eller, i fråga om den som redan är intagen i ett hem där sådan vård meddelas, åt styrelsen för hemmet att föranstalta om behövlig vård. Innan rätten beslutar om överlämnande skall socialnämnden eller styrelsen höras.

Är för brottet stadgat strängare straff än fängelse i ett år, får överlämnande enligt första stycket ske endast om det föreligger särskilda skäl.

Är för brottet föreskrivet strängare straff än fängelse i ett år, får överlämnande enligt första stycket ske endast om det föreligger särskilda skäl.

3 §

Lider den som begått ett brott, för vilket påföljden inte bedöms kunna stanna vid böter, av en allvarlig psykisk störning, får rätten överlämna honom till rättspsykiatrisk vård, om det med hänsyn till hans psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt är påkallat att han är intagen på en sjukvårds-

Lider den som begått ett brott, för vilket straffet inte bedöms kunna stanna vid böter, av en allvarlig psykisk störning, får rätten överlämna honom till rättspsykiatrisk vård, om det med hänsyn till hans psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt är påkallat att han är intagen på en sjukvårds-

Nuvarande lydelse

inrättning för psykiatrisk vård, som är förenad med frihetsberövande och annat tvång.

Har brottet begåtts under påverkan av en allvarlig psykisk störning, får rätten besluta att särskild utskrivningsprövning enligt lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård skall äga rum vid vården, om det till följd av den psykiska störningen finns risk för att han återfaller i brottslighet, som är av allvarligt slag.

Om det med hänsyn till den tilltalades tidigare brottslighet eller av andra särskilda skäl är påkallat, får rätten i samband med överlämnande till rättspsykiatrisk vård döma till *annan påföljd*, dock inte fängelse eller överlämnande till annan särskild vård.

33 kap. Om avräkning av anhållnings- och häktetid m.m.

5 §

Dömes någon till fängelse på viss tid eller förordnar rätten, med tillämpning av 34 kap. 1 § 1, att *sådan påföljd* skall avse ytterligare brott, och har den dömd med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, under en sammanhängande tid av minst tjugofyra timmar varit berövad friheten som anhållen, häktad eller intagen på en enhet för rättspsykiatrisk undersökning med stöd av 10 § lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning, skall tiden för frihetsberövandet, till den del därunder *icke* samtidigt skett

Föreslagen lydelse

inrättning för psykiatrisk vård, som är förenad med frihetsberövande och annat tvång.

Om det med hänsyn till den tilltalades tidigare brottslighet eller av andra särskilda skäl är påkallat, får rätten i samband med överlämnande till rättspsykiatrisk vård döma *även till straff*, dock inte till fängelse. *Rätten får inte heller döma till överlämnande till annan särskild vård.*

35 kap. Om avräkning av anhållnings- och häktetid m.m.

1 §

Döms någon till fängelse på viss tid eller förordnar rätten, med tillämpning av 36 kap. 1 § *första stycket* 1, att *sådant straff* skall avse ytterligare brott, och har den dömd med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, under en sammanhängande tid av minst tjugofyra timmar varit berövad friheten som anhållen, häktad eller intagen på en enhet för rättspsykiatrisk undersökning med stöd av 10 § lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning, skall tiden för frihetsberövandet, till den del därunder *inte* samtidigt skett

Nuvarande lydelse

verkställighet av dom i annat mål, anses som tid under vilken *den ådömda påföljden* verkställts i anstalt. Domstolen skall i domen *angiva* det antal dagar *påföljden* skall anses verkställd. Är den tid varmed ådömt fängelse överstiger frihetsberövandet ringa, *må* förordnas att fängelsestraffet skall anses helt verkställt genom frihetsberövandet.

Undanröjes villkorlig dom eller skyddstillsyn och dömes i stället till fängelse på viss tid, äger, i den mån tillgodoräknande inte skett enligt första eller tredje stycket, första stycket tillämpning även i fråga om

1. frihetsberövande som föregått *den villkorliga domen* eller *domen på skyddstillsyn,*

2. frihetsberövande som föregått dom genom vilken förordnats att *den villkorliga domen* eller *skyddstillsynen* skall avse även ytterligare brott samt

3. sådant omhändertagande som avses i 28 kap. 6 b § eller 11 § tredje stycket.

Dömes någon till böter och har han med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, varit berövad friheten på sätt som *angives* i första stycket, *må* förordnas att *påföljden* skall anses helt eller delvis verkställd genom frihetsberövandet.

Föreslagen lydelse

verkställighet av dom i annat mål, anses som tid under vilken *det ådömda fängelsestraffet* verkställts. Domstolen skall i domen *ange* det antal dagar *straffet* skall anses verkställt. Är den tid varmed ådömt fängelse överstiger frihetsberövandet ringa, *får* förordnas att fängelsestraffet skall anses helt verkställt genom frihetsberövandet.

Undanröjs prövotidsstraff, övervakningsstraff, samhällstjänst eller kontraktsvård och döms i stället till fängelse på viss tid skall, i den mån tillgodoräknande inte skett enligt första eller tredje stycket, första stycket tillämpas även i fråga om

1. frihetsberövande som föregått *prövotidsstraffet, övervakningsstraffet, samhällstjänsten* eller *kontraktsvården,*

2. frihetsberövande som föregått dom genom vilken förordnats att *prövotidsstraffet, övervakningsstraffet, samhällstjänsten* eller *kontraktsvården* skall avse även ytterligare brott samt

3. sådant omhändertagande som avses i 27 kap. 15 § tredje stycket, 30 kap. 13 § tredje stycket eller 32 kap. 6 §.

Döms någon till böter och har han med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, varit berövad friheten på sätt som *anges* i första stycket, *får* förordnas att *bötesstraffet* skall anses helt eller delvis verkställt genom frihetsberövandet.

Nuvarande lydelse

6 §

Bestämmelserna i 5 § om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande som verkställighet av *påföljd må*, i den mån det med hänsyn till omständigheterna *prövas* skäligt, tillämpas även i fråga om frihetsberövande som ägt rum utom riket.

8 §

Vid prövning i högre rätt av klagan angående *ådömd påföljd må* beslut i fråga som avses i 5 och 6 §§ ändras även om *talans ej fullföljts mot beslutet*.

34 kap. Vissa bestämmelser om sammanträffande av brott och förändring av påföljd

Föreslagen lydelse

2 §

Bestämmelserna i 1 § om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande som verkställighet av *straff får*, i den mån det med hänsyn till omständigheterna *är* skäligt, tillämpas även i fråga om frihetsberövande som ägt rum utom riket.

3 §

När högre rätt prövar ett överklagande angående *ådömt straff, får* beslut i fråga som avses i 1 och 2 §§ ändras även om beslutet *inte överklagats*.

36 kap. Vissa bestämmelser om sammanträffande av brott och förändring av straff

1 §

Finnes den som för brott dömts till fängelse, *villkorlig dom eller skyddstillsyn ha* begått annat brott före domen eller begår han nytt brott efter domen men innan *påföljden* till fullo verkställts eller *eljest* upphört, *må* rätten, med iakttagande av vad för vissa fall är föreskrivet i 2 - 6 §§, efter omständigheterna

1. förordna att *den* tidigare ådömda *påföljden* skall avse *jämväl* det andra brottet,

Har den som för brott dömts till *prövotidsstraff, övervakningsstraff, samhällstjänst, fängelse eller kontraktsvård* begått annat brott före domen eller begår han nytt brott efter domen men innan *straffet* till fullo verkställts eller *annars* upphört, *får* rätten, med iakttagande av vad för vissa fall är föreskrivet i 2 - 9 §§, efter omständigheterna

1. förordna att *det* tidigare ådömda *straffet* skall avse *även* det andra brottet,

Nuvarande lydelse

2. döma särskilt till *påföljd* för detta brott, eller
3. *därest* den tidigare domen vunnit laga kraft, undanröja den ådömda *påföljden* och för brotten döma till *påföljd* av *annan art*.

Har jämte skyddstillsyn ådömts fängelse enligt 28 kap. 3 §, skall vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel den ådömda fängelsepåföljden anses som en del av skyddstillsynen.

5 §

Är den tidigare *påföljden villkorlig dom*, får förordnande enligt 1 § 1 meddelas endast för brott som begåtts före prøvotidens början.

Meddelas förordnande enligt 1 § 1, får rätten, om den nya brottslighetens *straffvärde eller art* påkallar det, även döma till dagsböter, högst tvåhundra, vare sig böter har föreskrivits för brottet eller inte.

Tillämpas 1 § 1 eller 2, får rätten besluta åtgärd som sägs i 27 kap. 6 § 1 eller 2 eller förlänga prøvotiden till *tre* år, dock endast om fråga därom uppkommer i mål vari den dömde häktats eller erhållit del av åtal före prøvotidens utgång.

Undanröjande av *villkorlig dom* enligt 1 § 3 får inte ske, *med mindre* fråga därom uppkommer i mål vari den dömde

Föreslagen lydelse

2. döma särskilt till *straff* för detta brott, eller
3. *om* den tidigare domen vunnit laga kraft, undanröja *det* ådömda *straffet* och för brotten döma till *straff* av *annat slag*.

Vid tillämpning av första stycket skall fängelse genom elektronisk övervakning och fängelse i anstalt anses som var för sig självständiga straff.

2 §

Är *det* tidigare *straffet prøvotidsstraff*, får förordnande enligt 1 § *första stycket* 1 meddelas endast för brott som begåtts före prøvotidens början.

Meddelas förordnande enligt 1 § *första stycket* 1, får rätten, om den nya brottslighetens *karaktär* påkallar det, även döma till dagsböter, högst tvåhundra, vare sig böter har föreskrivits för brottet eller inte.

Tillämpas 1 § *första stycket* 1 eller 2, får rätten besluta åtgärd som sägs i 26 kap. 5 § *första stycket* 1 eller 2 eller förlänga prøvotiden till *två* år, dock endast om fråga därom uppkommer i mål vari den dömde häktats eller erhållit del av åtal före prøvotidens utgång.

Undanröjande av *prövotidsstraff* enligt 1 § *första stycket* 3 får inte ske, *om inte* fråga därom uppkommer i mål vari den

Nuvarande lydelse

häktats eller erhållit del av åtal inom ett år från provotidens utgång.

6 §

Är den tidigare påföljden skyddstillsyn, får rätten vid tillämpning av 1 § 1, om den nya brottslighetens straffvärde eller art eller den tilltalades tidigare brottslighet påkallar det, även döma till dagsböter, högst tvåhundra, vare sig böter har föreskrivits för brottet eller inte. Är fängelse föreskrivet för det nya brottet och kan, med hänsyn till sådana omständigheter som i 30 kap. 11 § sägs, 1 § 1 inte tillämpas med mindre än att sådant förordnande förenas med frihetsberövande, får rätten i stället för att döma till böter döma till fängelse enligt 28 kap. 3 §.

Tillämpas 1 § 1 eller 2 får rätten besluta åtgärd som avses i 28 kap. 9 § eller förlänga provotiden till högst fem år. Har den dömda åtagit sig att följa en sådan behandlingsplan som avses i 30 kap. 9 § andra stycket 3, tillämpas bestämmelserna i 28 kap. 6 a §.

Döms den tilltalade med tillämpning av 1 § 3 till fängelse, skall när straffets längd bestäms skälig hänsyn tas till vad han har undergått till följd av domen på skyddstillsyn och till vad han har avtjänat av fängelse som dömts ut enligt första stycket eller 28

Föreslagen lydelse

dömde häktats eller erhållit del av åtal inom ett år från provotidens utgång.

3 §

Är det tidigare straffet övervakningsstraff, får rätten vid tillämpning av 1 § första stycket 1, om den nya brottslighetens karaktär eller den tilltalades tidigare brottslighet påkallar det, även döma till dagsböter, högst tvåhundra, vare sig böter har föreskrivits för brottet eller inte.

Tillämpas 1 § första stycket 1 eller 2 får rätten fatta beslut som avses i 27 kap. 11 § eller förlänga verkställighetstiden till högst två år.

Döms den tilltalade med tillämpning av 1 § första stycket 3 till samhällstjänst, fängelse eller kontraktsvård, skall, när straffets längd enligt 28 kap. 2 § eller 32 kap. 2 § anges eller fängelsestraffets längd bestäms, skälig hänsyn tas till vad han har

Nuvarande lydelse

kap. 3 § liksom till böter som dömts ut enligt första stycket eller 28 kap. 2 §. I fall som här avses får fängelse dömas ut på kortare tid än vad som är föreskrivet för brottet. *Har uppgift som avses i 28 kap. 6 a § första stycket lämnats i domen skall, om fängelse döms ut, detta beaktas, när straffets längd bestäms.*

Fängelse enligt första stycket får inte dömas ut och beslut enligt andra stycket eller beslut om undanröjande av skyddstillsyn får inte meddelas, i annat fall än när fråga därom uppkommer i mål vari den dömde häktats eller erhållit del av åtal före provotidens utgång.

Föreslagen lydelse

undergått till följd av *övervakningsstraffet* liksom till böter som dömts ut enligt första stycket eller 27 kap. 2 § *eller, om fall som anges i 26 kap. 5 § första stycket 3 föreligger, enligt 2 § eller enligt 26 kap. 2 §.* I fall som här avses får *straffet* enligt 28 kap. 2 § *eller 32 kap. 2 § första stycket* sättas lägre eller fängelse dömas ut på kortare tid än vad som är föreskrivet för brottet.

Beslut enligt andra stycket eller beslut om undanröjande av övervakningsstraff får inte meddelas i annat fall än när fråga därom uppkommer i mål vari den dömde häktats eller erhållit del av åtal före verkställighetstidens utgång.

4 §

Är det tidigare straffet samhällstjänst, får förordnande enligt 1 § första stycket 1 meddelas endast om det nya brottet begåtts före verkställighetstidens början eller annars särskilda skäl föreligger.

Tillämpas 1 § första stycket 1 eller 2 får rätten besluta åtgärd som avses i 27 kap. 11 § eller förlänga verkställighetstiden till högst två år.

Döms den tilltalade med tillämpning av 1 § första stycket 3 till fängelse eller kontraktsvård, skall, när straffets längd anges enligt 32 kap. 2 § eller fängelsestraffets längd bestäms,

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

skäligen hänsyn tas till uppgift enligt 28 kap. 2 § och till vad den tilltalade har undergått till följd av domen på samhällstjänst. I fall som här avses får fängelse dömas ut på kortare tid och straffet enligt 32 kap. 2 § sättas lägre än vad som är föreskrivet för brottet.

Beslut enligt andra stycket eller beslut om undanröjande av samhällstjänst får inte meddelas i annat fall än när fråga därom uppkommer i mål vari den dömda häktats eller erhållit del av åtal före verkställighetstidens utgång.

3 §

Är den tidigare ådömda påföljden fängelse på viss tid, må förordnande enligt 1 § 1 meddelas allenast om det är uppenbart, att det nya brottet i jämförelse med det förra är med hänsyn till påföljden utan nämnvärd betydelse, eller eljest synnerliga skäl äro därtill.

Dömes med tillämpning av 1 § 2 till straff för brott som begåtts innan den tidigare domen börjat verkställas, skall i möjlig mån vid straffets bestämmande iakttagas, att straffen tillhoppa icke överstiga vad som jämlikt 26 kap. 2 § kunnat ådömas för båda brotten, och må därvid dömas till lindrigare straff än för brottet är stadgat.

5 §

Är det tidigare straffet fängelse genom elektronisk övervakning, får förordnande enligt 1 § första stycket 1 meddelas endast om det är uppenbart, att det nya brottet med hänsyn till straffet är utan nämnvärd betydelse, eller annars synnerliga skäl föreligger.

Döms med tillämpning av 1 § första stycket 2 till böter eller fängelse för brott som begåtts innan den tidigare domen börjat verkställas, skall i möjlig mån vid straffets bestämmande iakttagas, att straffen tillsammans inte överstiger vad som enligt 29 kap. 2 § kunnat ådömas för båda brotten. Härvid får dömas till lindrigare straff än som är föreskrivet för brottet.

Nuvarande lydelse

Undanröjande av fängelse enligt 1 § 3 må ske endast om dom meddelas innan straffet till fullo verkställts.

2 §

Undergår den dömda fängelse på livstid, må allenast meddelas förordnande enligt 1 § 1.

4 §

Tillämpas 1 § 1 eller 2 beträffande någon som villkorligt

Föreslagen lydelse

Döms den tilltalade med tillämpning av 1 § första stycket 3 till fängelse i anstalt eller kontraktsvård, skall, när fängelsestraffets längd bestäms eller straffets längd anges enligt 32 kap. 2 §, skälig hänsyn tas till vad han har undergått av verkställighet av fängelse genom elektronisk övervakning. I fall som här avses får fängelsestraffet sättas lägre än vad som är föreskrivet för brottet.

Undanröjande enligt 1 § första stycket 3 av fängelse genom elektronisk övervakning får ske endast om dom meddelas innan straffet till fullo verkställts.

6 §

Undergår den dömda fängelse på livstid, får endast förordnande enligt 1 § första stycket 1 meddelas.

7 §

Är det tidigare straffet fängelse i anstalt på viss tid, skall vad som föreskrivs i 5 § första, andra och fjärde styckena tillämpas på motsvarande sätt.

8 §

Tillämpas 1 § första stycket 1 eller 2 beträffande någon som

Nuvarande lydelse

frigivits från fängelse, *må*, om brottet begåtts under prövotiden, den *villkorligt medgivna* friheten eller del *därav* förklaras förverkad.

Vid bedömande av om förverkande bör *beslutas och i så fall av hur stor del av den villkorligt medgivna friheten som skall förklaras förverkad* skall beaktas, om den tidigare och den nya brottsligheten är likartade, om brottsligheten i båda fallen är allvarlig *samt om den nya brottsligheten är svårare eller lindrigare än den tidigare*. Vidare skall beaktas den tid som förflutit mellan brotten.

Beslutas *ej* förverkande enligt första stycket, *äger* rätten besluta åtgärd som avses i 26 kap. 18 § eller förlänga prövotiden med högst ett år utöver den *vid frigivningen bestämda* tiden.

Förverkande eller åtgärd som nyss sagts *må ej* beslutas, *med mindre fråga därom* uppkommer i mål vari den frigivne häktats

Föreslagen lydelse

villkorligt frigivits från fängelse *skall*, om brottet begåtts under prövotiden *och inte särskilda skäl talar däremot*, den *villkorliga* friheten eller en del *av denna* förklaras förverkad. *Förklarar rätten den villkorliga friheten eller del av denna förverkad skall rätten, om den med tillämpning av 1 § första stycket 1 förordnar att tidigare ådömt fängelse genom elektronisk övervakning skall avse jämväl annat brott eller med tillämpning av 1 § första stycket 2 dömer till fängelse genom elektronisk övervakning, förordna att den förverkade villkorliga friheten skall verkställas genom elektronisk övervakning.*

Vid bedömande av om förverkande bör *underlätas eller om endast delförverkande bör ske* skall *särskilt* beaktas den tidigare och den nya brottslighetens omfattning och typ *samt* den tid som förflutit mellan brotten. Vidare skall *särskilt* beaktas, om brottsligheten i båda fallen är allvarlig.

Beslutas *inte* förverkande enligt första stycket, *får* rätten besluta *om* åtgärd som avses i 31 kap. 9 § eller förlänga prövotiden med högst ett år utöver den *i 31 kap. 6 § angivna* tiden.

Förverkande eller åtgärd som nyss sagts *får inte* beslutas, *om det inte* uppkommer *fråga där- om* i mål vari den frigivne häk-

Nuvarande lydelse

eller *erhållit* del av åtal före
prövotidens utgång.

Föreslagen lydelse

tats eller *fått* del av åtal inom ett
år från prövotidens utgång.

9 §

Är det tidigare straffet kontraktsvård, får förordnande enligt 1 § första stycket 1 meddelas endast om det nya brottet begåtts före verkställighetstidens början eller annars särskilda skäl föreligger.

Tillämpas 1 § första stycket 1 eller 2, får rätten besluta åtgärd som avses i 27 kap. 11 § eller förlänga verkställighetstiden till högst tre år.

Döms den tilltalade med tillämpning av 1 § första stycket 3 till fängelse, skall, när straffets längd bestäms, skälig hänsyn tas till uppgift enligt 32 kap. 2 § och till vad den tilltalade undergått till följd av domen på kontraktsvård. I fall som här avses får fängelse dömas ut på kortare tid än vad som är föreskrivet för brottet.

Beslut enligt andra stycket eller beslut om undanröjande av kontraktsvården får inte meddelas i annat fall än när fråga därom uppkommer i mål vari den dömda häktats eller erhållit del av åtal före verkställighetstidens utgång.

10 §

Har med tillämpning av 1 § 1 genom lagakraftvunnen dom

Har med tillämpning av 1 § första stycket 1 genom lagakraft-

Nuvarande lydelse

förordnats, att fängelse, *villkorlig dom eller skyddstillsyn* som ådömts i tidigare mål skall avse ytterligare brott, och ändras *den* tidigare ådömda *påföljden* av högre rätt genom dom som vinner laga kraft, skall frågan om *påföljd* för sagda brott efter anmälan av åklagare *ånyo* prövas av domstol. Detsamma skall gälla, när straff bestämts med tillämpning av 3 § andra stycket och det tidigare ådömda straffet ändras.

Finnes, när dom *å* fängelse på viss tid skall verkställas, att den dömde begått brottet innan sådant straff som ådömts honom för annat brott börjat verkställas, och framgår *ej* av domarna att det andra straffet beaktats, skall sedan domarna vunnit laga kraft domstol, efter anmälan av åklagare, med tillämpning av 3 § andra stycket bestämma det straff den dömde skall undergå till följd av den dom, som sist förekommer till verkställighet.

Föreslagen lydelse

vunnen dom förordnats, att *prövotidsstraff, övervakningsstraff, samhällstjänst*, fängelse *eller kontraktsvård* som ådömts i tidigare mål skall avse ytterligare brott, och ändras *det* tidigare ådömda *straffet* av högre rätt genom dom som vinner laga kraft, skall frågan om *straff* för sagda brott efter anmälan av åklagare *på nytt* prövas av domstol. Detsamma skall gälla, när straff bestämts med tillämpning av 5 § andra stycket och det tidigare ådömda straffet ändras.

Visar det sig, när dom *på* fängelse på viss tid skall verkställas, att den dömde begått brottet innan sådant straff som ådömts honom för annat brott börjat verkställas, och framgår *inte* av domarna att det andra straffet beaktats, skall sedan domarna vunnit laga kraft domstol, efter anmälan av åklagare, med tillämpning av 5 § andra stycket bestämma det straff den dömde skall undergå till följd av den dom, som sist förekommer till verkställighet.

11 §

Förekommer till verkställighet på en gång dom på fängelse på livstid och dom på böter, förvandlingsstraff för böter, fängelse på viss tid, *villkorlig dom eller skyddstillsyn*, skall livstidsstraffet träda i stället för *den* andra *påföljden*.

Förekommer till verkställighet på en gång dom på fängelse på livstid och dom på böter, förvandlingsstraff för böter, *prövotidsstraff, övervakningsstraff, samhällstjänst*, fängelse på viss tid *eller kontraktsvård*, skall

Nuvarande lydelse

Förekommer till verkställighet på en gång en dom på fängelse på viss tid i minst två år och en dom på böter eller förvandlingsstraff för böter som har meddelats innan det förstnämnda fängelsestraffet har börjat avtjänas, skall det straffet träda i stället för *den andra påföljden*.

18 §

Uppkommer fråga om utlämning till Sverige för verkställighet av dom, varigenom någon dömts till fängelse som *gemensam påföljd* för två eller flera brott, och kan utlämning enligt den främmande statens lagstiftning *ej* ske för alla brotten, skall domstol, efter anmälan av åklagare, undanröja *den* gemensamt ådömda *påföljden* och döma till *påföljd* för den brottslighet, för vilken utlämning kan äga rum.

Vad som föreskrives i första stycket skall även gälla, då fråga uppkommer om att svensk brottmålsdom, som avser två eller flera brott, skall verkställas utomlands i enlighet med lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom eller lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet, och hinder mot verkställighet föreligger enligt den främmande statens lagstiftning såvitt avser något eller några av brotten.

Föreslagen lydelse

livstidsstraffet träda i stället för *det andra straffet*.

Förekommer till verkställighet på en gång dom på fängelse på viss tid i minst två år och en dom på böter eller förvandlingsstraff för böter som har meddelats innan det förstnämnda fängelsestraffet har börjat avtjänas, skall det straffet träda i stället för *det andra straffet*.

12 §

Uppkommer fråga om utlämning till Sverige för verkställighet av dom, varigenom någon dömts till fängelse som *gemensamt straff* för två eller flera brott, och kan utlämning enligt den främmande statens lagstiftning *inte* ske för alla brotten, skall domstol, efter anmälan av åklagare, undanröja *det* gemensamt ådömda *straffet* och döma till *straff* för den brottslighet, för vilken utlämning kan äga rum.

*Nuvarande lydelse***35 kap. Om bortfallande av påföljd**

Påföljd må ej ådömas, med mindre den misstänkte häktats eller erhållit del av åtal för brottet inom

1. två år, om å brottet *ej* kan följa *svårare* straff än fängelse i ett år,
2. fem år, om *svåraste* straffet är *högre* men *icke över* fängelse i två år,
3. tio år, om *svåraste* straffet är *högre* men *icke över* fängelse i åtta år,
4. femton år, om *svåraste* straffet är fängelse på viss tid över åtta år,
5. tjugofem år, om fängelse på livstid kan följa å brottet.

Innefattar en handling flera brott, *må* utan hinder av vad nu sagts *påföljd* ådömas för alla brotten, så länge *påföljd* kan ådömas för något av dem.

3 §

Frigives häktad utan att hava erhållit del av åtal eller avvisas eller avskrivs mål mot någon sedan han fått del av åtal, skall i fråga om möjligheten att ådöma påföljd så anses som hade häktningen eller delgivningen ej skett.

*Föreslagen lydelse***37 kap. Om bortfallande av straff**

Straff får inte ådömas, om inte den misstänkte häktats eller erhållit del av åtal för brottet inom

1. två år, om *det på* brottet *inte* kan följa *strängare* straff än fängelse i ett år,
2. fem år, om *det strängaste* straffet är *längre* men *inte överstiger* fängelse i två år,
3. tio år, om *det strängaste* straffet är *längre* men *inte överstiger* fängelse i åtta år,
4. femton år, om *det strängaste* straffet är fängelse på viss tid över åtta år,
5. tjugofem år, om fängelse på livstid kan följa *på* brottet.

Innefattar en handling flera brott, *får* utan hinder av vad nu sagts *straff* ådömas för alla brotten, så länge *straff* kan ådömas för något av dem.

2 §

Friges någon som är häktad utan att han fått del av åtal eller avvisas eller avskrivs mål mot någon sedan han fått del av åtal, skall i fråga om möjligheten att ådöma straff, häktningen eller delgivningen inte anses ha skett.

Nuvarande lydelse

4 §

De i 1 § bestämda tiderna *skola* räknas från den dag brottet begicks. *Förutsättes* för ådömande av *påföljd* att viss verkan av handlingen inträtt, skall tiden räknas från den dag då sådan verkan inträdde.

Om vid bokföringsbrott, som ej är ringa, den bokföringsskyldige inom fem år från brottet har försatts i konkurs, fått eller erbjudit ackord eller inställt sina betalningar, skall tiden räknas från den dag då detta skedde.

6 §

I *intet* fall *må påföljd* ådömas sedan från dag som i 4 § sägs har förflutit

1. fem år, om *å* brottet *ej* kan följa *svårare* straff än böter och tid för ådömande av *påföljd* för brottet *bestämmas* enligt 1 § 1,

2. femton år, om i annat fall än i 1 sägs *å* brottet *ej* kan följa fängelse över två år,

3. trettio år i övriga fall.

36 kap. Om förverkande av egendom, företagsbot och annan särskild rättsverkan av brott

Föreslagen lydelse

3 §

De i 1 § bestämda tiderna *skall* räknas från den dag brottet begicks. *Förutsätts* för ådömande av *straff* att viss verkan av handlingen inträtt, skall tiden räknas från den dag då sådan verkan inträdde.

4 §

I *inget* fall *får straff* ådömas sedan från dag som i 3 § sägs har förflutit

1. fem år, om *det på* brottet *inte* kan följa *strängare* straff än böter och tid för ådömande av *straff* för brottet *bestäms* enligt 1 § *första stycket* 1,

2. femton år, om i annat fall än i 1 sägs *det på* brottet *inte* kan följa fängelse över två år,

38 kap. Om förverkande av egendom, företagsbot och annan särskild rättsverkan av brott

10 §

Företagsbot får efterges eller sättas lägre än vad som bort ske med tillämpning av 9 §,

1. om *påföljd* för brottet ådöms näringsidkaren eller företrädare för denne,

1. om *straff* för brottet ådöms näringsidkaren eller företrädare för denne,

Nuvarande lydelse

2. om brottet medför annan betalningsskyldighet eller särskild rättsverkan för näringsidkaren eller
3. om det annars är påkallat av särskilda skäl.

Föreslagen lydelse

11 §

Vad i lag eller författning är föreskrivet om särskild rättsverkan av att någon döms till straff skall gälla även då *annan påföljd som omförmäles i 1 kap. 3 § ådömes*.

Vid tillämpningen av första stycket skall *villkorlig dom* och *skyddstillsyn* samt, om *ej* i domen *annorlunda* förordnas, överlämnande till särskild vård anses lika med fängelse. Därvid skall, om så förordnas, *skyddstillsyn* och överlämnande till särskild vård anses motsvara fängelse i minst sex månader.

Vad i lag eller författning är föreskrivet om särskild rättsverkan av att någon döms till straff skall gälla även då *straff ersätts med överlämnande till särskild vård*.

Vid tillämpningen av första stycket skall *prövotidsstraff*, *övervakningsstraff*, *samhällstjänst* och *kontraktsvård* samt, om *det inte* förordnas *på annat sätt* i domen, överlämnande till särskild vård anses lika med fängelse. Därvid skall, om så förordnas, *övervakningsstraff* och överlämnande till särskild vård anses motsvara fängelse i minst sex månader.

12 §

Förutsättes för förverkande av egendom eller annan särskild rättsverkan, som kan följa *å* brott, att någon dömts till *påföljd*, *må* rätten, om *påföljd* för brottet *eftergives*, i den mån omständigheterna *föranleda* därtill förordna, att sådan rättsverkan skall inträda.

Förutsätts för förverkande av egendom eller annan särskild rättsverkan, som kan följa *på* brott, att någon dömts till *straff*, *får* rätten, om *straff* för brottet *efterges*, i den mån omständigheterna *föranleder* därtill förordna, att sådan rättsverkan skall inträda.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

14 §

Kan på grund av den brottsliges död eller av annan orsak *påföljd ej* längre ådömas, får egendom förklaras förverkad eller företagsbot åläggas på grund av brottet eller åtgärd föreskrivas till förebyggande av missbruk, endast om stämning i mål därom delgivits inom fem år från det brottet begicks. Talan får i sådant fall väckas av åklagare endast om det är påkallat *ur* allmän synpunkt.

I fall som nu sagts skall vad i 35 kap. 3 § *stadgas äga* motsvarande *tillämpning*.

37 kap. Om nämnderna

Ledamot och ersättare i övervakningsnämnd *och kriminalvårdsnämnden* skall ha avlagt domared. Mot ledamot och ersättare skall gälla samma jäv som i fråga om domare; dock skall vad i 4 kap. 13 § 7 rättegångsbalken *sägs icke äga tillämpning i fråga om ledamot och ersättare i övervakningsnämnd*.

I fråga om beslut av nämnd *som i första stycket sägs skall vad* angående omröstning i brottmål i överrätt *är stadgat i tillämpliga delar lända till efterrättelse*.

Kan på grund av den brottsliges död eller av annan orsak *straff inte* längre ådömas, får egendom förklaras förverkad eller företagsbot åläggas på grund av brottet eller åtgärd föreskrivas till förebyggande av missbruk, endast om stämning i mål därom delgivits inom fem år från det brottet begicks. Talan får i sådant fall väckas av åklagare endast om det är påkallat *från* allmän synpunkt.

I fall som nu sagts skall vad *som föreskrivs* i 37 kap. 2 § *tillämpas på* motsvarande *sätt*.

39 kap. Om övervakningsnämnderna

5 §

Ledamot och ersättare i övervakningsnämnd skall ha avlagt domared. Mot ledamot och ersättare skall gälla samma jäv som i fråga om domare; dock skall vad *som föreskrivs* i 4 kap. 13 § 7 rättegångsbalken *inte tillämpas*.

I fråga om beslut av *övervakningsnämnd skall tillämpas vad som är föreskrivet* angående omröstning i brottmål i överrätt.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

6 §

Begär den dömden att *bliva muntligen hörd* i ärende, som handläggs av övervakningsnämnd, skall tillfälle *därtill beredas honom*.

I ärende hos kriminalvårdsnämnden bör, om det kan antas vara till gagn och lämpligen kan ske, tillfälle beredas den dömden att bliva muntligen hörd.

Begär den dömden att *bli hörd muntligen* i ärende, som handläggs av övervakningsnämnd, skall *han beredas tillfälle till det*.

7 §

Den som har dömts till fängelse får begära prövning av en *frivårdsmyndighets* beslut enligt 26 kap. 11 §, 12 § andra meningen eller 13 § andra meningen hos den övervakningsnämnd inom vars verksamhetsområde *frivårdsmyndigheten* är verksam. Nämnden får också självständigt ta upp ett sådant beslut till omprövning och i övrigt fatta beslut i ett ärende, vars avgörande enligt någon av de bestämmelser som har angetts nu ankommer på *frivårdsmyndigheten*. *Frivårdsmyndigheten* kan hänskjuta ett sådant ärende till nämnden för avgörande.

Om den som har dömts till fängelse inte är nöjd med ett beslut av en övervakningsnämnd enligt 26 kap. 11, 15, 18, 19 eller 22 §, får han hos kriminalvårdsnämnden begära prövning av beslutet.

Den som har dömts till fängelse *i anstalt* får begära prövning av en *övervakningsmyndighets* beslut enligt 27 kap. 3 § andra meningen, 5 § andra meningen eller 8 § hos den övervakningsnämnd inom vars verksamhetsområde *övervakningsmyndigheten* är verksam. Nämnden får också självständigt ta upp ett sådant beslut till omprövning och i övrigt fatta beslut i ett ärende, vars avgörande enligt någon av de bestämmelser som har angetts nu ankommer på *övervakningsmyndigheten*. *Övervakningsmyndigheten* kan hänskjuta ett sådant ärende till nämnden för avgörande.

Den som har dömts till fängelse i anstalt får hos hovrätten överklaga ett beslut av en övervakningsnämnd i frågor som avses i 27 kap. 8 § eller i 31 kap. 9, 10 eller 13 §. Skrivelsen skall ges in till övervakningsnämnden. Klagotiden räknas

Nuvarande lydelse

Kriminalvårdsnämnden kan i samband med beslut om villkorlig frigivning enligt 26 kap. 9 § meddela sådant förordnande om övervakning som enligt 11 § samma kapitel ankommer på frivårdsmyndigheten.

Föreslagen lydelse

från den dag då klaganden fick del av beslutet. I hovrätten tillämpas bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av tingsrätts beslut.

8 §

Bestämmelserna i 7 § första stycket tillämpas på motsvarande sätt beträffande den som har dömts till *skyddstillsyn*.

Den som har dömts till *skyddstillsyn* får hos hovrätten överklaga ett beslut av övervakningsnämnd i frågor som avses i 26 kap. 15 § eller 28 kap. 7 eller 11 §. *Skrivelsen skall ges in till övervakningsnämnden. Klagotiden räknas från den dag då klaganden fick del av beslutet. I hovrätten tillämpas bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av tingsrätts beslut.*

Bestämmelserna i 7 § första stycket tillämpas på motsvarande sätt beträffande den som har dömts till *övervakningsstraff, samhällstjänst eller kontraktsvård. Den som har dömts till övervakningsstraff eller samhällstjänst får hos övervakningsnämnd som avses i 7 § begära prövning även av övervakningsmyndighetens beslut enligt 27 kap. 4 §.*

Den som har dömts till *straff som avses i första stycket* får hos hovrätten överklaga ett beslut av övervakningsnämnd i frågor som avses i 27 kap. 4, 8, 11 eller 15 §. Därvid gäller bestämmelserna i 7 § andra stycket *andra - fjärde meningarna.*

9 §

Den som har dömts till fängelse genom elektronisk övervakning får hos den övervakningsnämnd inom vars område övervaknings-

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

myndigheten är verksam överklaga en övervakningsmyndighets beslut enligt 27 kap. 4 § eller 30 kap. 6 §. Övervakningsnämndens beslut i dessa frågor och i frågor som avses i 30 kap. 9 eller 13 § får överklagas till hovrätt. Därvid gäller bestämmelserna i 7 § andra stycket andra - fjärde meningarna.

10 §

Frivårdsmyndighets och övervakningsnämnds beslut som avses i 7 och 8 §§ länder omedelbart till efterrättelse, såvida ej annorlunda förordnas.

Övervakningsmyndighets och övervakningsnämnds beslut som avses i 7 - 9 §§ tillämpas omedelbart, om inte annorlunda förordnas.

11 §

Talan må ej föras mot beslut som enligt denna balk meddelas av övervakningsnämnd i andra fall än i 7 och 8 §§ sagts, av hovrätt enligt 8 § eller av kriminalvårdsnämnden.

Beslut som enligt denna balk meddelas av övervakningsnämnd i andra fall än som angetts i 7 - 9 §§ får inte överklagas. Hovrätts beslut som meddelats enligt 7 - 9 §§ får inte överklagas.

38 kap. Rättegångsbestämmelser m.m.

40 kap. Rättegångsbestämmelser m.m.

1 §

Den som har dömts till *villkorlig dom* får före fullföljdstidens utgång avge förklaring, att han är nöjd med domen i vad gäller *den* ådömda *påföljden*. Sådan förklaring skall avse även böter, som ådömts med stöd av 27

Den som har dömts till *prövotidsstraff, övervakningsstraff, samhällstjänst eller kontraktsvård* får före fullföljdstidens utgång avge förklaring, att han är nöjd med domen i vad gäller *det* ådömda *straffet*. Sådan förkla-

Nuvarande lydelse

kap. 2 §. Förklaringen avges i den ordning regeringen föreskriver.

Förklaring, som avgivits i föreskriven ordning *må icke återtagas*. Har den dömd fullföljt talan mot domen, skall hans talan i vad angår *påföljd* för brottet anses återkallad genom förklaringen.

Angående nöjdförklaring i fråga om dom på fängelse *är särskilt stadgat*.

Föreslagen lydelse

ring skall avse även böter, som ådömts med stöd av 26 kap. 2 § eller 27 kap. 2 §. Förklaringen avges i den ordning regeringen föreskriver.

Förklaring som avgivits i föreskriven ordning *får inte återtas*. Har den dömd fullföljt talan mot domen, skall hans talan i vad angår *straff* för brottet anses återkallad genom förklaringen.

Angående nöjdförklaring i fråga om dom på fängelse *finns särskilda föreskrifter*.

2 §

Har domstol med stöd av 31 kap. 1 § överlämnat någon till vård inom socialtjänsten men *finnes* därefter att vården *ej* kan genomföras med den dömdes samtycke eller, vid prövning i därför *stadgad* ordning, att i lag angivna förutsättningar brister för vård av det slag som socialnämnd i yttrande till domstolen förklarat sig ämna anordna, *äger* efter ansökan av åklagare den rätt som först dömt i målet undanröja förordnandet om överlämnande till vård och döma till *annan påföljd* för brottet.

Vad nu har sagts gäller på motsvarande sätt när domstolen har överlämnat någon till vård med stöd av 31 kap. 2 § och den vård som socialnämnden i yttrande till domstolen har förklarat sig ämna föranstalta om visar sig inte kunna anordnas.

Har domstol med stöd av 34 kap. 1 § överlämnat någon till vård inom socialtjänsten men *visar det sig* därefter att vården *inte* kan genomföras med den dömdes samtycke eller, vid prövning i därför *föreskriven* ordning, att i lag angivna förutsättningar brister för vård av det slag som socialnämnd i yttrande till domstolen förklarat sig ämna anordna, *får* efter ansökan av åklagare den rätt som först dömt i målet undanröja förordnandet om överlämnande till vård och döma till *straff* för brottet.

Vad nu har sagts gäller på motsvarande sätt när domstolen har överlämnat någon till vård med stöd av 34 kap. 2 § och den vård som socialnämnden i yttrande till domstolen har förklarat sig ämna föranstalta om visar sig inte kunna anordnas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §

Har vid straffmätning *eller val av påföljd* enligt vad som framgår av domen särskilt beaktats huruvida den tilltalade till följd av brottet kan komma att drabbas av avskedande eller uppsägning från arbetsanställning och har det antagande som i detta hänseende legat till grund för domen visat sig felaktigt, får den rätt som först dömt i målet efter ansökan av åklagaren eller den dömde undanröja *den* ådömda *påföljden* och döma till *ny påföljd* för brottet. Detta gäller dock endast om *den* tidigare ådömda *påföljden* inte har *till fullo* verkställts. Görs en sådan ansökan, får rätten förordna att *den* tidigare ådömda *påföljden* tills vidare inte får verkställas.

Är *den* tidigare *påföljden skyddstillsyn* och bestäms *den* nya *påföljden* till fängelse, skall vid straffets bestämmande skälig hänsyn tas till vad den dömde undergått till följd av domen *på skyddstillsyn*. Härvid får dömas till fängelse på kortare tid än vad som är föreskrivet för brottet. Undanröjs fängelse och dömer rätten till nytt fängelsestraff, skall den tid under vilken det tidigare straffet verkställts anses som verkställighet av det nya straffet. Rätten skall i beslutet ange den sålunda verkställda tiden.

Har vid *val av straff eller vid straffmätning* enligt vad som framgår av domen särskilt beaktats huruvida den tilltalade till följd av brottet kan komma att drabbas av avskedande eller uppsägning från arbetsanställning och har det antagande som i detta hänseende legat till grund för domen visat sig felaktigt, får den rätt som först dömt i målet efter ansökan av åklagaren eller den dömde undanröja *det* ådömda *straffet* och döma till *nytt straff* för brottet. Detta gäller dock endast om *det* tidigare ådömda *straffet* inte har *verkställt till fullo*. Görs en sådan ansökan, får rätten förordna att *det* tidigare ådömda *straffet* tills vidare inte får verkställas.

Är *det* tidigare *straffet övervakningsstraff, samhällstjänst eller kontraktsvård* och bestäms *det* nya *straffet* till fängelse, skall vid straffets bestämmande skälig hänsyn tas till vad den dömde undergått till följd av *den* tidigare domen. *Motsvarande skall gälla om det tidigare straffet är fängelse genom elektronisk övervakning och det nya straffet är fängelse i anstalt*. I fall som här avses får rätten döma till fängelse på kortare tid än vad som är föreskrivet för brottet. Undanröjs fängelse och dömer rätten till nytt fängelsestraff, skall den tid under vilken det tidigare straffet verkställts anses som verkställighet av det nya

Nuvarande lydelse

Fråga om åtgärd enligt 27 kap. 5 § tredje stycket eller 6 § *upptages* av den rätt som först avgjort det mål vari meddelats *villkorlig dom*.

Talan enligt 28 kap. 8 § väcks vid tingsrätt, inom vars område den övervakningsnämnd som har gjort framställning i ärendet är verksam, eller vid den rätt som först avgjort det mål vari *skyddstillsyn* ådömts.

Mål som avses i denna paragraf *må ock upptagas* av domstol, där brottmål mot den dömde är anhängigt, eller av rätten i den ort, där den dömde mera varaktigt uppehåller sig, om rätten med hänsyn till utredningen samt kostnader och andra omständigheter finner det lämpligt.

Anmälan *jämlikt* 34 kap. 10 § *göres* hos första domstol i något av målen.

Anmälan *jämlikt* 34 kap. 18 § *göres* hos den rätt som först dömt i målet.

Föreslagen lydelse

straffet. Rätten skall i beslutet ange den sålunda verkställda tiden.

3 §

Fråga om åtgärd enligt 26 kap. 4 § tredje stycket eller 5 § *upptas* av den rätt som först avgjort det mål vari meddelats *prövotidsstraff*.

Talan enligt 27 kap. 12 § väcks vid tingsrätt, inom vars område den övervakningsnämnd som har gjort framställning i ärendet är verksam, eller vid den rätt som först avgjort det mål vari *övervakningsstraff, samhällstjänst eller kontraktsvård* har ådömts.

Mål som avses i denna paragraf *får också upptas* av domstol, där brottmål mot den dömde är anhängigt, eller av rätten i den ort, där den dömde mera varaktigt uppehåller sig, om rätten med hänsyn till utredningen samt kostnader och andra omständigheter finner det lämpligt.

Anmälan *enligt* 36 kap. 10 § *görs* hos första domstol i något av målen.

Anmälan *enligt* 36 kap. 12 § *görs* hos den rätt som först dömt i målet.

4 §

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

5 §

Talan som avses i 27 kap. 6 § eller 28 kap. 8 § skall anses anhängiggjord, då ansökan om målets upptagande delgavs den dömde.

Talan som avses i 26 kap. 5 §, 27 kap. 12 § eller 30 kap. 10 § skall anses anhängiggjord, då ansökan om målets upptagande delgavs den dömde.

6 §

Nämndemän skall deltaga vid *underrätts* avgörande av fråga, som avses i 2 eller 2 a § eller i 27 kap. 6 §, 28 kap. 9 § eller 34 kap. 10 § andra stycket eller 18 §. Detsamma skall gälla i fråga om undanröjande av *påföljd* enligt 34 kap. 1 § 3, förverkande av *villkorligt medgiven* frihet eller annan åtgärd enligt 34 kap. 4 § samt åtgärd enligt 34 kap. 5 § tredje stycket eller 34 kap. 6 § andra stycket.

Vid avgörande av fråga, som avses i 27 kap. 5 § tredje stycket eller 28 kap. 11 § första och andra styckena, är *underrätt* domför med en lagfaren domare.

Nämndemän skall deltaga vid *tingsrätts* avgörande av fråga, som avses i 2 eller 2 a § eller i 26 kap. 5 §, 27 kap. 13 §, 30 kap. 11 § eller 36 kap. 10 § andra stycket eller 12 §. Detsamma skall gälla i fråga om undanröjande av *straff* enligt 36 kap. 1 § *första stycket* 3, förverkande av *villkorlig* frihet eller annan åtgärd enligt 36 kap. 8 § samt åtgärd enligt 36 kap. 2 § tredje stycket eller 36 kap. 3 § andra stycket.

Vid avgörande av fråga, som avses i 26 kap. 4 § tredje stycket, 27 kap. 15 § första och andra styckena eller 30 kap. 13 § *första och andra styckena*, är *tingsrätt* domför med en lagfaren domare.

8 §

I mål om åtgärd enligt 2 eller 2 a § eller 27 kap. 5 § tredje stycket eller 6 §, 28 kap. 9 § eller 34 kap. 10 § andra stycket skall *underrätt* lämna den dömde tillfälle att yttra sig. Begär han att *bliva* muntligen *hörd*, skall

I mål om åtgärd enligt 2 eller 2 a § eller 26 kap. 4 § tredje stycket eller 5 §, 27 kap. 13 §, 30 kap. 11 § eller 36 kap. 10 § andra stycket skall *tingsrätt* lämna den dömde tillfälle att yttra sig. Begär han att *bli hörd* munt-

Nuvarande lydelse

tillfälle därtill beredas honom. I mål om åtgärd enligt 34 kap. 18 § skall den dömde lämnas tillfälle att yttra sig där så är möjligt. Rättens avgörande av saken sker genom beslut.

Åtgärd enligt 28 kap. 11 § första och andra styckena får beslutas utan att tillfälle bereds den dömde att yttra sig.

Föreslagen lydelse

ligen, skall tillfälle därtill beredas honom. I mål om åtgärd enligt 36 kap. 12 § skall den dömde lämnas tillfälle att yttra sig där så är möjligt. Rättens avgörande av saken sker genom beslut.

Åtgärd enligt 27 kap. 15 § första och andra styckena *eller* 30 kap. 13 § *första och andra styckena* får beslutas utan att tillfälle bereds den dömde att yttra sig.

9 §

Rättens beslut om åtgärd enligt 27 kap. 5 § tredje stycket, 28 kap. 11 § första och andra styckena *eller* 34 kap. 10 § andra stycket *eller* 18 § *länder omedelbart till efterrättelse* om *ej* annorlunda förordnas. Detsamma gäller *avgöranden* enligt 27 kap. 6 §, 28 kap. 9 § *eller* 34 kap. 4, 5 *eller* 6 § *angående föreskrifter, övervakning eller prövotid.*

Rättens beslut om åtgärd enligt 26 kap. 4 § tredje stycket, 27 kap. 15 § första och andra styckena, 30 kap. 13 § *första och andra styckena* *eller* 36 kap. 10 § andra stycket *eller* 12 § *tillämpas* omedelbart om *inte* annorlunda förordnas. Detsamma gäller *beslut* enligt 26 kap. 5 §, 27 kap. 13 §, 30 kap. 11 § *eller* 36 kap. 2, 3 *eller* 8 § *angående övervakning, prövotid eller annat.*

11 §

Kriminalvårdsstyrelsens beslut enligt 31 kap. 5 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

12 §

Det åligger polismyndighet att lämna domstol, övervakningsnämnd, *kriminalvårdsnämnden* och *frivårdsmyndighet* handräckning för den dömdes inställande i mål eller ärende enligt denna balk eller för hans omhändertagande enligt 26 kap. 22 § eller 28 kap. 6 b § eller 11 §.

Det åligger polismyndighet att lämna domstol, övervakningsnämnd och *övervakningsmyndighet* handräckning för den dömdes inställande i mål eller ärende enligt denna balk eller för hans omhändertagande enligt 27 kap. 15 §, 30 kap. 13 § eller 32 kap. 6 §.

13 §

Kriminalvårdsstyrelsen eller, efter styrelsens bemyndigande, chefen för kriminalvårdsregionen, kan ändra vad en *frivårdsmyndighet* har beslutat enligt denna balk. Styrelsens beslut i en sådan fråga kan inte överklagas. Detsamma gäller i fråga om regionchefens beslut, som dock kan ändras av styrelsen.

Första stycket gäller inte beslut som avses i 26 kap. 11 §, 12 § andra meningen, 13 § andra meningen eller 16 § första stycket andra meningen.

Kriminalvårdsstyrelsen eller, efter styrelsens bemyndigande, chefen för kriminalvårdsregionen, kan ändra vad en *övervakningsmyndighet* har beslutat enligt denna balk. Styrelsens beslut i en sådan fråga kan inte överklagas. Detsamma gäller i fråga om regionchefens beslut, som dock kan ändras av styrelsen.

Första stycket gäller inte beslut som avses i 27 kap. 3 § andra meningen, 4 §, 5 § andra meningen, 8 § eller 30 kap. 6 §.

14 §

Lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd skall tillämpas på den som utför sådant arbete som avses i 28 kap. 1 § andra stycket. I stället för vad som föreskrivs i 4 § i den lagen om skyddstid gäller att personskadeskyddet inträder när den

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

dömde påbörjar en resa till arbetsplatsen i enlighet med uppgjord arbetsplan och upphör när en resa från arbetsplatsen avslutas.

15 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättning från staten för skador som orsakats av den dömda vid sådant arbete som avses i 28 kap. 1 § andra stycket.

16 §

Vad som föreskrivs i 14 och 15 §§ gäller även i fråga om oavlönat arbete enligt ett beslut som har meddelats med stöd av 30 kap. 6 § första stycket 2.

2 Förslag till Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 b §, 20 kap. 7 §, 21 kap. 3 a §, 23 kap. 4 a och 22 §§, 29 kap. 2 §, 30 kap. 6 §, 31 kap. 10 §, 46 kap. 9 och 15 §§, 49 kap. 5 och 13 §§, 51 kap. 13 och 25 §§ samt 53 kap. 2 § rättegångsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.
3 b §

Tingsrätten skall vid huvudförhandling i brottmål bestå av en lagfaren domare och tre nämndemän. I mål om åtal för brott, för vilket inte är stadgat lindrigare straff än fängelse i två år, skall rätten dock bestå av en lagfaren domare och fem nämndemän. Inträffar förfall för någon av nämndemännen sedan huvudförhandlingen har påbörjats, är rätten dock domför med en lagfaren domare och två nämndemän eller, i mål som avses i andra meningen, med en lagfaren domare och fyra nämndemän.

Vid huvudförhandling i mål om brott för vilket inte är föreskrivet svårare straff än böter eller fängelse i högst sex månader är tingsrätten domför utan nämndemän, om det inte finns anledning att döma till *annan påföljd* än böter och det i målet inte är fråga om företagsbot.

Vid huvudförhandling i mål om brott för vilket inte är föreskrivet svårare straff än böter eller fängelse i högst sex månader är tingsrätten domför utan nämndemän, om det inte finns anledning att döma till *annat straff* än böter *eller att överlämna den tilltalade till särskild vård enligt 34 kap. brottsbalken* och det i målet inte är fråga om företagsbot.

Om det föreligger särskilda skäl med hänsyn till målets omfattning eller svårighetsgrad, får antalet lagfarna domare utökas med en utöver vad som följer av första stycket första eller andra meningen. Detsamma gäller i fråga om antalet nämndemän.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap.

7 §

Åklagare får besluta att underlåta åtal för brott (åtalsunderlåtelse) under förutsättning att något väsentligt allmänt eller enskilt intresse *ej* åsidosätts:

1. om det kan antas att brottet inte skulle föranleda *annan påföljd* än böter,

2. om det kan antas att *påföljden* skulle bli *villkorlig dom* och det finns särskilda skäl för åtalsunderlåtelse,

3. om den misstänkte begått annat brott och det utöver *påföljden* för detta brott inte krävs *påföljd* med anledning av det föreliggande brottet, eller

4. om psykiatrisk vård eller vård i specialsjukhus eller i vårdhem för vuxna enligt 35 § lagen (1967:940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda eller insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade kommer till stånd.

Åtal får underlåtas i andra fall än som nämns i första stycket, om det av särskilda skäl är uppenbart att *det* inte krävs *någon påföljd för att avvålla den misstänkte från vidare brottslighet* och att det med hänsyn till omständigheterna inte heller krävs av andra skäl att åtal väcks.

Åklagare får besluta att underlåta åtal för brott (åtalsunderlåtelse) under förutsättning att något väsentligt allmänt eller enskilt intresse *inte* åsidosätts:

1. om det kan antas att brottet inte skulle föranleda *annat straff* än böter *och att det inte heller skulle leda till överlämnande till särskild vård enligt 34 kap. brottsbalken*,

2. om det kan antas att *straffet* skulle bli *prövotidsstraff* och det finns särskilda skäl för åtalsunderlåtelse,

3. om den misstänkte begått annat brott och det utöver *straff eller överlämnande till särskild vård enligt 34 kap. brottsbalken* för detta brott inte krävs *straff eller sådant överlämnande* med anledning av det föreliggande brottet, eller

Åtal får underlåtas i andra fall än som nämns i första stycket, om det av särskilda skäl är uppenbart att *straff eller överlämnande till särskild vård enligt 34 kap. brottsbalken* inte krävs och det med hänsyn till omständigheterna inte heller krävs av andra skäl att åtal väcks.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

21 kap.

3 a §

Är den misstänkte anhållen eller häktad skall offentlig försvarare förordnas för honom, om han begär det. Offentlig försvarare skall också på begäran förordnas för den som är misstänkt för ett brott, för vilket inte är stadgat lindrigare straff än fängelse i sex månader.

Offentlig försvarare skall därutöver förordnas

1. om den misstänkte är i behov av försvarare med hänsyn till utredningen om brottet,

2. om försvarare behövs med hänsyn till att det är tveksamt *vilken påföljd* som skall väljas och det finns anledning att döma till *annan påföljd* än böter eller *villkorlig dom* eller sådana *påföljder* i förening, eller

2. om försvarare behövs med hänsyn till att det är tveksamt *vilket straff* som skall väljas *eller om överlämnande till särskild vård enligt 34 kap. brottsbalken bör komma i fråga* och det finns anledning att döma till *annat* än böter eller *prövotidsstraff* eller sådana *straff* i förening, eller

3. om det i övrigt föreligger särskilda skäl med hänsyn till den misstänktes personliga förhållanden eller till vad målet rör.

Om den misstänkte biträds av försvarare som han själv har utsett, skall inte vid sidan av denne någon offentlig försvarare förordnas.

23 kap.

4 a §

Förundersökning får vidare läggas ned

1. om fortsatt utredning skulle kräva kostnader som inte står i rimligt förhållande till sakens betydelse och det dessutom kan antas att brottet i händelse av lagföring inte skulle leda till *någon svårare påföljd* än böter, eller

1. om fortsatt utredning skulle kräva kostnader som inte står i rimligt förhållande till sakens betydelse och det dessutom kan antas att brottet i händelse av lagföring inte skulle leda till *något strängare straff* än böter *och inte heller till överlämnande till särskild vård enligt 34 kap. brottsbalken* eller

2. om det kan antas att åtal för brottet inte skulle komma att ske till följd av bestämmelser om åtalsunderlåtelse i 20 kap. eller om särskild åtalsprövning samt något väsentligt allmänt eller enskilt intresse ej åsidosätts genom att förundersökningen läggs ned.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Om förutsättningar för att lägga ned en förundersökning enligt första stycket föreligger redan innan en sådan har inletts, får det beslutas att förundersökningen inte skall inledas.

Beslut enligt denna paragraf meddelas av åklagare.

22 §

Förundersökning enligt detta kapitel behöver inte genomföras, om det ändå finns tillräckliga skäl för åtal och det gäller ett brott som inte kan antas föranleda *någon annan påföljd* än böter eller ett sådant brott som avses i 45 kap. 2 § första eller andra stycket.

Förundersökning enligt detta kapitel behöver inte genomföras, om det ändå finns tillräckliga skäl för åtal och det gäller ett brott som inte kan antas föranleda *något annat straff* än böter eller *leda till ett överlämnande till särskild vård enligt 34 kap. brottsbalken* eller ett sådant brott som avses i 45 kap. 2 § första eller andra stycket.

Vill åklagaren utvidga väckt åtal, må det ske, utan att förundersökning enligt detta kapitel ägt rum.

29 kap.
2 §

Över fråga som hör till rättegången skall röstas särskilt.

Över frågor som avser ansvar skall röstas i ett sammanhang. Om det kan påverka utgången i målet, skall dock röstas särskilt angående

1. frågan om den tilltalade begått gärningen och hur denna i sådant fall skall bedömas,

2. frågor om åtgärder, som inte avser *påföljd* men som har omedelbar betydelse för bestämmande av *påföljd*,

3. frågan om *påföljd*, utom såvitt gäller storleken av dagsbot, *föreskrifter*, varning, övervakning, förlängning av provotid eller verkställighet av *påföljd*,

2. frågor om åtgärder, som inte avser *straff* men som har omedelbar betydelse för bestämmande av *straff*,

3. frågan om *straff*, utom såvitt gäller storleken av dagsbot, *beslut om vad den dömda skall iaktta under verkställigheten*, varning, övervakning, *förlängning av verkställighetstid*, *beslut om att viss tid inte skall inräknas i verkställighetstiden*, förlängning

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

av prövotid eller verkställighet av
straff,

4. återstående frågor som avser ansvar.

Anser någon ledamot att den tilltalade skall överlämnas till särskild vård, skall före omröstning enligt andra stycket 3 röstas särskilt angående denna mening.

30 kap.

6 §

Har den tilltalade erkänt gärningen och *bestäms brottspåföljden* till annat än fängelse eller till fängelse i högst sex månader, får domen utfärdas i förenklad form. Dom, varigenom högre rätt fastställer lägre rätts dom, får också utfärdas i förenklad form.

Har den tilltalade erkänt gärningen och *dömer rätten* till annat än fängelse eller till fängelse i högst sex månader, får domen utfärdas i förenklad form. Dom, varigenom högre rätt fastställer lägre rätts dom, får också utfärdas i förenklad form.

Förs i målet talan om enskilt anspråk i anledning av brott, gäller vad som sägs i första stycket första meningen endast om den tilltalade medger anspråket eller om rätten finner saken vara uppenbar.

31 kap.

10 §

Fullföljes mål från lägre rätt, skall skyldigheten att ersätta rättegångskostnad i högre rätt bestämmas med hänsyn till rättegången *därstädes*. Högre rätts dom skall anses som fällande, *allenast* då den tilltalade *dömes* till *påföljd*, som är att anse som *svårare* än *den*, *vartill* lägre rätt dömt, eller, om han frikänts av lägre rätt, finnes *hava* begått brottet eller av honom fullföljd talan *ej* föranleder ändring i lägre rätts dom. *Stadgandet* i 3 § skall *avse det fall*, att målsäganden utan skäl föranlett att talan fullföljts av åklagaren.

Fullföljs mål från lägre rätt, skall skyldigheten att ersätta rättegångskostnad i högre rätt bestämmas med hänsyn till rättegången *där*. Högre rätts dom skall anses som fällande, *endast* då den tilltalade *döms* till *straff*, som är att anse som *strängare* än *det*, som lägre rätt dömt *ut*, eller, om han frikänts av lägre rätt, finnes *ha* begått brottet eller av honom fullföljd talan *inte* föranleder ändring i lägre rätts dom. *Bestämmelsen* i 3 § skall *tillämpas på motsvarande sätt*, om målsäganden utan skäl föranlett att talan fullföljts av åklagaren.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Om kostnaden i högre rätt i mål angående fråga, som dit fullföljts särskilt, äge vad i detta kapitel stadgas om mål, som väckts vid lägre rätt, motsvarande tillämpning.

Återförvisas mål, skall frågan om kostnaden i den högre rätten prövas i samband med målet efter dess återupptagande.

46 kap.

9 §

Är brottet sådant, att *annan påföljd* än böter *synes kunna ifrågakomma*, eller förekommer *eljest* särskild anledning därtill, skall utredning förebringas rörande straff, som tidigare ådömts den tilltalade, samt angående hans levnadsomständigheter och de personliga förhållanden, *som kunna antagas vara av betydelse*.

Är brottet sådant, att *det kan komma i fråga att döma till annat straff* än böter *eller att besluta om överlämnande till särskild vård enligt 34 kap. brottsbalken* eller förekommer *annars* särskild anledning därtill, skall utredning förebringas rörande straff, som tidigare ådömts den tilltalade, samt, *om det är erforderligt*, angående hans levnadsomständigheter och andra personliga förhållanden.

15 §

Uteblir den tilltalade från rättegångstillfälle för huvudförhandling eller inställer han sig genom ombud då han har förelagts att infinna sig personligen, skall rätten förelägga nytt vite eller förordna, att han skall hämtas till rätten antingen omedelbart eller till senare dag.

Kan saken utredas tillfredsställande, får målet avgöras trots att den tilltalade har inställt sig endast genom ombud eller har uteblivit, om

1. det inte finns anledning att döma till *annan påföljd* än böter, fängelse i högst tre månader, *villkorlig dom* eller *skyddstillsyn* eller sådana *påföljder* i förening,

1. det inte finns anledning att döma till *annat straff* än böter, *prövotidsstraff*, *övervakningsstraff*, *samhällstjänst*, *kontraktsvård* eller fängelse i högst tre månader eller sådana *straff* i förening *och det inte heller finns anledning att överlämna den tilltalade till särskild vård enligt 34 kap. brottsbalken*,

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2. den tilltalade, sedan stämning har delgetts honom, har avvikit eller håller sig undan på sådant sätt att han inte kan hämtas till huvudförhandlingen eller

3. den tilltalade lider av en allvarlig psykisk störning och hans närvaro på grund därav inte är nödvändig.

I fall som avses i andra stycket 1 får fängelse ådömas endast om den tilltalade tidigare har uteblivit från ett rättegångstillfälle för huvudförhandling i målet eller då har inställt sig endast genom ombud. Har åtalet efter det tidigare rättegångstillfället utvidgats till att avse ytterligare gärning, får fängelse ådömas endast om anledning fanns att döma till fängelse för de gärningar som åtalet avsåg innan det utvidgades.

Med de *påföljder* som anges i andra stycket 1 skall likställas förordnande enligt 34 kap. 1 § första stycket 1 brottsbalken. Detta gäller dock inte, om i samband med förordnandet *villkorligt medgiven* frihet från fängelsestraff skall förklaras förverkad i fråga om en strafftid som överstiger tre månader.

Med de *straff* som anges i andra stycket 1 skall likställas förordnande enligt 36 kap. 1 § första stycket 1 brottsbalken. Detta gäller dock inte, om i samband med förordnandet *villkorlig* frihet från fängelsestraff skall förklaras förverkad i fråga om en strafftid som överstiger tre månader.

I fall som avses i andra stycket 2 får målet avgöras även om den tilltalade inte har delgetts kallelse till förhandlingen.

Rättegångsfrågor får avgöras trots att den tilltalade har uteblivit.

49 kap.

5 §

En tingsrätts beslut får överklagas särskilt, om tingsrätten i beslutet

1. avvisat ett ombud, ett biträde eller en försvarare eller ogillat ett yrkande om detta,

2. ogillat ett yrkande av tredje man att få delta i rättegången som intervenient eller målsägande eller prövat en fråga enligt 13 kap. 7 § om övertagande av ett käromål,

3. förelagt en part eller någon annan att lägga fram skriftligt bevis eller att tillhandahålla föremål för syn eller besiktning eller vid prövning enligt 3 kap. 3 § andra stycket 4 eller 5 tryckfrihetsförordningen eller 2 kap. 3 § andra stycket 4 eller 5 yttrandefrihetsgrundlagen funnit det vara av synnerlig vikt att en uppgift som avses där lämnas vid vittnesförhör eller förhör med en part under sanningsförsäkran,

4. prövat en fråga om utdömande av förelagt vite eller häkte eller om ansvar för förseelse i rättegången eller om skyldighet för någon att ersätta rättegångskostnad,

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5. prövat en fråga om ersättning eller förskott av allmänna medel till målsägande eller om ersättning eller förskott till biträde, försvarare, vittne, sakkunnig eller någon annan,

6. prövat en fråga i tvistemål om kvarstad eller annan åtgärd enligt 15 kap. eller i brottmål om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a §, en åtgärd som avses i 25 - 28 kap. eller omhändertagande enligt 28 kap. brottsbalken,

7. avslagit en begäran om biträde eller försvarare eller till ett sådant uppdrag utsett någon annan än parten föreslagit,

8. prövat en fråga som gäller allmän rättshjälp i annat fall än som avses i 5 eller 7,

9. avslagit en begäran om rättshjälp åt misstänkt i brottmål eller om ersättning eller förskott till en part som som beviljats sådan förmån eller

10. prövat en fråga enligt 33 kap. brottsbalken om avräkning av tiden för vissa frihetsberövanden.

6. prövat en fråga i tvistemål om kvarstad eller annan åtgärd enligt 15 kap. eller i brottmål om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a §, en åtgärd som avses i 25 - 28 kap. eller omhändertagande enligt 27 eller 30 kap. brottsbalken,

10. prövat en fråga enligt 35 kap. brottsbalken om avräkning av tiden för vissa frihetsberövanden.

13 §

I brottmål krävs prövningstillstånd för att hovrätten skall pröva en tingsrätts dom genom vilken den tilltalade inte dömts till *annan påföljd* än böter eller frikänts från ansvar för brott för vilket det inte är föreskrivet *svårare* straff än fängelse i sex månader.

I brottmål krävs prövningstillstånd för att hovrätten skall pröva en tingsrätts dom genom vilken den tilltalade inte dömts till *annat straff* än böter och inte heller *överlämnats till särskild vård enligt 34 kap. brottsbalken*. *Detsamma gäller beträffande en tingsrätts dom varigenom den tilltalade frikänts från ansvar för brott för vilket det inte är föreskrivet strängare* straff än fängelse i sex månader.

Om tingsrätten i en dom i brottmål även prövat enskilt anspråk mot den tilltalade, gäller i den delen bestämmelserna i 12 §. Krävs inte prövningstillstånd enligt första stycket, eller meddelas sådant prövningstillstånd, och avser överklagandet frågan om den tilltalade skall dömas för den åtalade gärningen, behövs inte prövningstillstånd för ett överklagande angående enskilt anspråk med anledning av gärningen.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Första stycket gäller inte om domen överklagas av Riksåklagaren, Justitiekanslern eller någon av Riksdagens ombudsmän.

Krav på prövningstillstånd enligt första eller andra stycket omfattar även beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av dom.

I fråga om meddelade prövningstillstånd skall 54 kap. 11 § tredje stycket tillämpas.

51 kap.

13 §

Hovrätten får avgöra målet utan huvudförhandling,

1. om åklagaren har överklagat endast till den tilltalades förmån,
2. om endast den tilltalade överklagat och hans ändringsyrkande godtas av motparten,
3. om det är uppenbart att överklagandet är ogrundat eller
4. om det inte finns anledning att döma den tilltalade till ansvar eller ådöma honom *påföljd* eller döma honom till *annan påföljd* än böter eller *villkorlig dom* eller sådana *påföljder* i förening.

Med de *påföljder* som anges i första stycket 4 likställs vite och, om det inte samtidigt är fråga om förverkande av *villkorligt medgiven* frihet från fängelsestraff, förordnande enligt 34 kap. 1 § första stycket 1 brottsbalken.

Har i fall som avses i första stycket en part begärt huvudförhandling, skall sådan hållas, om det inte är uppenbart obehövt.

Avser överklagandet även annat än ansvar, får målet avgöras utan huvudförhandling endast om denna talan enligt 50 kap. 13 § får prövas utan huvudförhandling.

För prövning som inte avser själva saken behöver huvudförhandling inte hållas.

4. om det inte finns anledning att döma den tilltalade till ansvar eller ådöma honom *straff eller överlämna honom till särskild vård enligt 34 kap. brottsbalken* eller döma honom till *annat straff* än böter eller *prövotidsstraff* eller sådana *straff* i förening.

Med de *straff* som anges i första stycket 4 likställs vite och, om det inte samtidigt är fråga om förverkande av *villkorlig* frihet från fängelsestraff, förordnande enligt 36 kap. 1 § första stycket 1 brottsbalken.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 §

Hovrätten får inte med anledning av den tilltalades överklagande eller av åklagarens överklagande till hans förmån döma till *en brottspåföljd* som är att anse som *svårare* eller mer ingripande för den tilltalade än *den* som tingsrätten dömt till. Hovrätten får dock besluta om överlämnande till särskild vård eller, om tingsrätten beslutat om sådan vård, döma till *annan påföljd*.

Hovrätten får inte heller med anledning av ett överklagande som anges i första stycket besluta om utvisning, om tingsrätten inte har meddelat sådant beslut, eller bestämma längre tid än tingsrätten gjort för förbud för den tilltalade att återvända till Sverige.

Hovrätten får inte med anledning av den tilltalades överklagande eller av åklagarens överklagande till hans förmån döma till *ett straff* som är att anse som *strängare* eller mer ingripande för den tilltalade än *det* som tingsrätten dömt till. Hovrätten får dock besluta om överlämnande till särskild vård eller, om tingsrätten beslutat om sådan vård, *i stället* döma till *straff*.

53 kap.

2 §

I brottmål som skall tas upp omedelbart av en hovrätt, tillämpas bestämmelserna om rättegången vid tingsrätt i 45 - 47 kap. med följande avvikelser:

1. Hovrätten får inte uppdra åt åklagaren att utfärda stämning.
2. Hovrätten skall i stämningen förelägga den tilltalade att svara skriftligen inom en viss tid. Hovrätten skall sända över svarsskrivelsen till åklagaren. Om det behövs får hovrätten besluta om ytterligare skriftväxling. Hovrätten får också meddela närmare bestämmelser om skriftväxlingen och därvid bestämma i vilket avseende parten skall yttra sig.
3. I stället för den tid om en vecka som gäller enligt 45 kap. 14 §, 46 kap. 11 § och 47 kap. 22 § för hållande av huvudförhandling i vissa fall skall en tid om två veckor gälla.
4. Om det inte finns anledning att döma till *någon annan påföljd* än böter, får hovrätten avgöra målet utan huvudförhandling. I sådant fall tillämpas 51 kap. 14 §.
4. Om det inte finns anledning att döma till *annat straff* än böter *eller att överlämna den tilltalade till särskild vård enligt 34 kap. brottsbalken*, får hovrätten avgöra målet utan huvudförhandling. I sådant fall tillämpas 51 kap. 14 §.

3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1946:804) om införande av nya rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 19 § lagen (1946:804) om införande av nya rättegångsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §

Har någon genom dom, som får verkställas, trots att den inte äger laga kraft, dömts till straff eller annan påföljd för brott och är han för sådan verkställighet intagen i kriminalvårdsanstalt, skall han vid fullföljd av talan i målet anses som häktad för brottet. Detsamma gäller i fråga om den som är omhändertagen enligt 28 kap. 11 § brottsbalken.

Vad i nya rättegångsbalken är föreskrivet angående brottmål skall, om inte annat är föreskrivet, i tillämpliga delar gälla, då mot någon, som blivit dömd för brott, vid domstol inleds förfarande, som avser undanröjande av *påföljd* och ådömande av *annan påföljd* för brott eller som avser annan åtgärd i fråga om *ådömd påföljd*; är han intagen i anstalt som avses i första stycket, skall han anses som häktad för brottet. Har offentlig försvarare förordnats för den dömde, skall ersättning till försvararen alltid betalas av staten. Även kostnad för annan rättshjälp åt den dömde skall betalas av staten.

Den som är omhändertagen enligt 27 kap. 15 §, 30 kap. 13 § eller 31 kap. 13 § brottsbalken skall vid fullföljd av talan i målet anses som häktad.

Vad i nya rättegångsbalken är föreskrivet angående brottmål skall, om inte annat är föreskrivet, i tillämpliga delar gälla, då mot någon, som blivit dömd för brott, vid domstol inleds förfarande, som avser undanröjande av *straff* och ådömande av *annat straff* för brott eller som avser annan åtgärd i fråga om *ådömt straff*; är han intagen i anstalt som avses i första stycket, skall han anses som häktad för brottet. Har offentlig försvarare förordnats för den dömde, skall ersättning till försvararen alltid betalas av staten. Även kostnad för annan rättshjälp åt den dömde skall betalas av staten.

4 Förslag till Lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

dels att 3, 5, 6, 9 - 13, 15, 18 - 20 och 23 - 26 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 9 a, 9 b, 10 a och 10 b §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Dom på fängelse får även verkställas, om den dömden före fullföljdstidens utgång i den ordning som anges i denna lag avger förklaring att han avstår från talan mot domen såvitt angår *den* ådömda *påföljden* och medger att *den* får verkställas (nöjdförklaring).

Dom på fängelse får även verkställas, om den dömden före fullföljdstidens utgång i den ordning som anges i denna lag avger förklaring att han avstår från talan mot domen såvitt angår *det* ådömda *straffet* och medger att *det* får verkställas (nöjdförklaring).

5 §

Bestämmelsen i 4 § *äger* motsvarande *tillämpning* i fråga om den som är omhändertagen enligt 28 kap. 11 § tredje stycket brottsbalken eller som undergår fängelse eller på annan grund är intagen i kriminalvårdsanstalt.

Bestämmelsen i 4 § *tillämpas på* motsvarande *sätt* i fråga om den som är omhändertagen enligt 27 kap. 15 § tredje stycket *eller* 30 kap. 13 § tredje stycket brottsbalken eller som undergår fängelse eller på annan grund är intagen i kriminalvårdsanstalt.

6 §

Den som inte är häktad eller intagen i kriminalvårdsanstalt får avge nöjdförklaring inför chefen för en kriminalvårdsanstalt eller ett häkte eller någon annan tjäns-

Den som inte är häktad eller intagen i kriminalvårdsanstalt får avge nöjdförklaring inför chefen för en kriminalvårdsanstalt eller ett häkte eller någon annan tjäns-

Nuvarande lydelse

teman där som har förordnats att ta emot sådan förklaring eller inför polismyndighet.

Nöjdförklaring enligt första stycket får avges endast om den som vill avge förklaringen överlämnar dom eller domsbevis till den som skall taga emot förklaringen.

Föreslagen lydelse

teman där som har förordnats att ta emot sådan förklaring eller inför polismyndighet. *Nöjdförklaring avseende dom på fängelse genom elektronisk övervakning och, i fall som avses i 15 § andra stycket, fängelse i anstalt får avges även inför chefen för en övervakningsmyndighet eller någon annan tjänsteman där som har förordnats att ta emot sådan förklaring.*

9 §

Är den som skall undergå fängelse häktad, omhändertagen enligt 28 kap. 11 § tredje stycket brottsbalken eller intagen i kriminalvårdsanstalt för att undergå *påföljd* i annat mål när domen får verkställas, skall kriminalvårdsanstalten eller häktet där han är intagen omedelbart befordra domen till verkställighet. Om han är intagen på en sådan enhet som avses i 5 § lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning, är det i stället chefsöverläkaren som skall göra det.

Förvaras den som är häktad i målet ej i kriminalvårdsanstalt, skall han för verkställighet förpassas till sådan anstalt.

Är den dömd häktad i annat mål när *domen* får verkställas och

Är den som skall undergå fängelse *i anstalt* häktad, omhändertagen enligt 27 kap. 15 § tredje stycket *eller 30 kap. 13 § tredje stycket* brottsbalken eller intagen i kriminalvårdsanstalt för att undergå *straff* i annat mål när domen får verkställas, skall kriminalvårdsanstalten eller häktet där han är intagen omedelbart befordra domen till verkställighet. Om han är intagen på en sådan enhet som avses i 5 § lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning, är det i stället chefsöverläkaren som skall göra det.

Är den som skall undergå fängelse i anstalt häktad i målet och förvaras han inte i kriminalvårdsanstalt, skall han för verkställighet förpassas till sådan anstalt.

Är den dömd häktad i annat mål när *en dom på fängelse i*

Nuvarande lydelse

förvaras han *ej* i kriminalvårdsanstalt, får verkställigheten påbörjas där han förvaras.

Föreslagen lydelse

anstalt får verkställas och förvaras han *inte* i kriminalvårdsanstalt, får verkställigheten påbörjas där han förvaras.

9 a §

Är den som skall undergå fängelse genom elektronisk övervakning häktad i målet eller omhändertagen enligt 27 kap. 15 § tredje stycket brottbalken skall 9 § första stycket tillämpas på motsvarande sätt.

Undergår den som har dömts till fängelse genom elektronisk övervakning denna form av fängelse i annat mål när domen får verkställas, skall den övervakningsmyndighet som har hand om den tidigare verkställigheten omedelbart befordra den nya domen till verkställighet.

Är den dömda intagen i kriminalvårdsanstalt för undergående av straff i annat mål när en dom på fängelse genom elektronisk övervakning enligt 2 eller 3 § får verkställas, skall kriminalvårdsanstalten befordra domen till verkställighet i omedelbar anslutning till att den dömda frigges från anstalten.

Är den dömda häktad i annat mål när en dom på fängelse genom elektronisk övervakning enligt 2 eller 3 § får verkställas, skall domen inte befordras till verkställighet så länge häktningen består. Tas den dömda därefter in i kriminalvårdsanstalt för att undergå fängelse i anstalt, skall

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

tredje stycket tillämpas på motsvarande sätt.

9 b §

Den dömda skall i fall som avses i 9 a § första och tredje styckena för verkställighet förpassas till den bostad där verkställigheten skall äga rum. I stället för att låta förpassa honom till bostaden får häktet eller kriminalvårdsantalten, när så bedöms lämpligt, förelägga honom att inställa sig där.

10 §

Är den som skall undergå fängelse *icke* häktad eller intagen i kriminalvårdsanstalt när domen enligt 2 § första stycket får verkställas, skall kriminalvårdsstyrelsen förelägga honom att senast viss dag inställa sig vid den kriminalvårdsanstalt, där domen skall verkställas.

Om den dömda inte efterkommer eller inte kan nås av föreläggande enligt första stycket eller om fara föreligger för detta, skall polismyndigheten i den ort där han vistas på begäran av kriminalvårdsstyrelsen låta förpassa honom till anstalten.

Avger den dömda nöjdförklaring inför en tjänsteman vid kriminalvårdsanstalt eller häkte, skall den som tar emot förklaringen omedelbart befordra domen till verkställighet. Avger den dömda nöjdförklaring inför polismyndighet, skall den som tar emot förklaringen se till att den dömda förpassas till kriminalvårdsanstalt.

Påträffas någon som avvikit från kriminalvårdsanstalt eller som annars enligt särskilt beslut skall återföras till kriminalvårdsanstalt för fortsatt verkställighet av ett fängelsestraff, skall polismyndigheten förpassa honom till sådan anstalt.

Är den som skall undergå fängelse *i anstalt inte* häktad eller intagen i kriminalvårdsanstalt när domen enligt 2 § första stycket får verkställas, skall kriminalvårdsstyrelsen, förelägga honom att senast viss dag inställa sig vid den kriminalvårdsanstalt, där domen skall verkställas.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Om det bedöms kunna ske utan fara för att den dömda avviker, får polismyndigheten förelägga honom att inställa sig vid kriminalvårdsanstalten i stället för att förpassa honom dit.

10 a §

Är den som skall undergå fängelse genom elektronisk övervakning inte häktad, omhändertagen enligt 27 kap. 15 § tredje stycket brottsbalken eller intagen i kriminalvårdsanstalt när domen får verkställas, skall Kriminalvårdsstyrelsen förelägga honom att påbörja verkställigheten i sin bostad viss dag.

Om den dömda inte efterkommer eller inte kan nås av ett föreläggande enligt första stycket, skall han anses ha återkallat sitt samtycke till att fängelsestraffet verkställs genom elektronisk övervakning. I så fall skall vad som föreskrivs i 30 kap. 10 § första stycket andra meningen brottsbalken tillämpas.

Avger den dömda nöjdförklaring, skall verkställigheten påbörjas så snart det kan ske.

10 b §

Har i fall som avses i 10 § domstolen enligt 35 kap. 1 eller 2 § brottsbalken i domen angett att fängelsestraffet skall anses verkställt i ett sådant antal dagar att det återstår högst fyra dagar att verkställa i anstalt, får Kriminalvårdsstyrelsen besluta att den dömda skall anses vara villkorligt frigiven från straffet.

Nuvarande lydelse

Den som skall förpassas till kriminalvårdsanstalt för att undergå *påföljd* får i anslutning härtill tillfälligt förvaras i allmänt häkte eller polisarrest i avvaktan på beslut om anstaltsplacering eller om det behövs med hänsyn till transportförhållandena.

Om särskilda skäl föreligger med hänsyn till den dömdes hälsotillstånd, arbets- eller utbildningsförhållanden eller andra omständigheter, får *kriminalvårdsstyrelsen* på ansökan av den som dömts till fängelse och icke är häktad bevilja uppskov med verkställigheten under viss tid, högst sex månader från den dag då domen enligt vad

Föreslagen lydelse

Om det i fall som avses i 10 a § av sådan anledning som anges i första stycket återstår högst fyra dagar att verkställa av straffet får Kriminalvårdsstyrelsen besluta att domen inte skall befordras till verkställighet.

11 §

Den som skall förpassas till kriminalvårdsanstalt för att undergå *straff* får i anslutning härtill tillfälligt förvaras i allmänt häkte eller polisarrest i avvaktan på beslut om anstaltsplacering eller om det behövs med hänsyn till transportförhållandena.

Den som enligt 9 a § skall förpassas till viss bostad för att undergå fängelse genom elektronisk övervakning får i anslutning härtill tillfälligt förvaras i allmänt häkte eller polisarrest i avvaktan på att övervakningsmyndigheten meddelar beslut enligt 30 kap. 6 § brottsbalken. Förvaringen får inte pågå längre än en vecka.

12 §

Om särskilda skäl föreligger med hänsyn till den dömdes hälsotillstånd, arbets- eller utbildningsförhållanden eller andra omständigheter, får *Kriminalvårdsstyrelsen* på ansökan av den som dömts till fängelse och icke är häktad bevilja uppskov med verkställigheten under viss tid, högst sex månader från den dag då domen enligt vad

Nuvarande lydelse

ovan är föreskrivet i denna lag får verkställas. Föreligger synnerliga skäl får uppskov beviljas under ytterligare högst sex månader. Kvinna som är havande eller ammar barn får beviljas uppskov under tid som prövas skälig.

Uppskov får ej beviljas, om det finns skälig anledning antaga att den dömde avviker. Uppkommer anledning till sådant antagande sedan uppskov beviljats, skall beslutet återkallas.

Visar den dömde att han gett in ansökan om uppskov sist den dag då han enligt 10 § första stycket senast skulle ha inställt sig vid kriminalvårdsanstalt och har uppskov inte tidigare sökts i målet, skall verkställigheten anstå i avvaktan på *kriminalvårdsstyrelsens* beslut.

Föreslagen lydelse

ovan är föreskrivet i denna lag får verkställas. Föreligger synnerliga skäl får uppskov beviljas under ytterligare högst sex månader. Kvinna som är havande eller ammar barn får beviljas uppskov under tid som prövas skälig.

Visar den dömde att han gett in ansökan om uppskov sist den dag då han enligt 10 § första stycket senast skulle ha inställt sig vid kriminalvårdsanstalt *eller den dag då verkställigheten enligt 10 a § skulle ha påbörjats* och har uppskov inte tidigare sökts i målet, skall verkställigheten anstå i avvaktan på *Kriminalvårdsstyrelsens* beslut.

13 §

Visar den som har dömts till fängelse att en ansökan om att han av nåd skall befrias från straffet eller få detta utbytt mot *böter, villkorlig dom, skyddstillsyn* eller överlämnande till särskild vård har getts in till regeringen sist den dag då han enligt 10 § första stycket senast skulle ha inställt sig vid kriminalvårdsanstalt, skall verkställigheten anstå i avvaktan på regeringens beslut med anledning av ansökningen. Detta gäller dock inte om den dömde är intagen i häkte eller kriminalvårdsanstalt, om nåd tidigare har sökts i målet eller om det finns skälig anled-

Visar den som har dömts till fängelse att en ansökan om att han av nåd skall befrias från straffet eller få detta utbytt mot *en lindrigare form av straff* eller överlämnande till särskild vård har getts in till regeringen sist den dag då han enligt 10 § första stycket senast skulle ha inställt sig vid kriminalvårdsanstalt *eller den dag då verkställigheten enligt 10 a § skulle ha påbörjats*, skall verkställigheten anstå i avvaktan på regeringens beslut med anledning av ansökningen. Detta gäller dock inte om den dömde är intagen i häkte eller kriminalvårdsanstalt, om nåd tidigare har

Nuvarande lydelse

ning *antaga* att den dömde avviker.

Föreslagen lydelse

sökts i målet eller om det finns skäl原因 *att anta* att den dömde avviker.

15 §

Om fängelse börjat verkställas och högre rätt förlänger tiden, skall verkställigheten fortsätta enligt den tidigare domen till dess den dömde avger nöjdförklaring i fråga om den nya domen eller denna på annan grund får verkställas.

Om fängelse genom elektronisk övervakning har börjat verkställas och högre rätt bestämmer straffet till fängelse i anstalt, skall första stycket tillämpas på motsvarande sätt. När högre rätts dom får verkställas skall den övervakningsmyndighet som har hand om verkställigheten omedelbart befordra domen till verkställighet. Den dömde skall därvid förpassas till kriminalvårdsanstalt för fortsatt verkställighet. Skall enligt 19 § tredje stycket det av högre rätt bestämda straffet räknas som verkställt under sådan tid att det, när domen enligt 2 eller 3 § får verkställas, inte återstår någon tid att verkställa i anstalt, skall dock Kriminalvårdsstyrelsen i stället besluta att den dömde skall anses vara villkorligt frigiven.

18 §

Häktas den som undergår fängelse *av annan anledning än misstänke om brott*, skall verkställigheten avbrytas.

Häktas den som undergår fängelse *genom elektronisk övervakning*, skall verkställigheten avbrytas. *Detsamma skall gälla när den som undergår fängelse i*

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

anstalt häktas av annan anledning än misstanke om brott.

19 §

Vid verkställighet av fängelse räknas strafftiden, när den dömden är häktad eller omhändertagen enligt 28 kap. 11 § tredje stycket brottsbalken eller på annan grund intagen i kriminalvårdsanstalt, från den dag då domen får verkställas och i annat fall från den dag då den dömden enligt 10 § *intages* i allmänt häkte eller kriminalvårdsanstalt eller *omhändertages* av polismyndighet för förpassning.

Vid verkställighet av fängelse *i anstalt* räknas strafftiden, när den dömden är häktad eller omhändertagen enligt 27 kap. 15 § tredje stycket *eller* 30 kap. 13 § *tredje stycket* brottsbalken eller på annan grund intagen i kriminalvårdsanstalt, från den dag då domen får verkställas och i annat fall från den dag då den dömden enligt 10 § *intas* i allmänt häkte eller *omhändertas* av polismyndighet för förpassning.

Vid verkställighet av fängelse genom elektronisk övervakning räknas strafftiden, när den dömden är häktad i målet eller omhändertagen enligt 27 kap. 15 § tredje stycket brottsbalken, från den dag då domen får verkställas och i annat fall från den dag verkställigheten påbörjas i bostaden. Om den dömden i fall som avses i 9 a § andra stycket förpassas till bostaden, skall dock strafftiden i stället räknas från den dag då han omhändertas för förpassning.

Tid, under vilken den dömden hållits i häkte i målet eller varit omhändertagen enligt 28 kap. 11 § tredje stycket brottsbalken efter det att slutlig dom eller beslut däri meddelades, skall räknas som tid varunder straffet verkställts.

Tid under vilken den dömden *har* hållits i häkte i målet eller varit omhändertagen enligt 27 kap. 15 § tredje stycket *eller* 30 kap. 13 § *tredje stycket* brottsbalken efter det att slutlig dom eller beslut däri meddelades, skall räknas som tid varunder straffet verkställts. *Detsamma skall gälla i fall som avses i 15 §*

Nuvarande lydelse

För den som har börjat avtjäna fängelse på viss tid skall Kriminalvårdsstyrelsen så snart det kan ske fastställa dagen för strafftidens slut. Om strafftiden *överstiger två månader* skall styrelsen därvid även fastställa *den tidigaste tidpunkt då villkorlig frigivning kan komma i fråga samt* tidpunkten för prøvotidens utgång. Är det *fråga om ett sådant fall som avses i 26 kap. 9 § första stycket brottsbalken, skall i stället den eller de dagar anges, som är av betydelse för tillämpningen av bestämmelserna om sådan frigivning, samt den strafftid som då återstår.*

När omständigheterna ger anledning till det, skall ett beslut enligt första stycket ändras.

Föreslagen lydelse

andra stycket beträffande tid under vilken den dömda undergått fängelse genom elektronisk övervakning.

Vid beräkning av strafftidens längd inräknas inte dagen för verkställighetens början.

20 §

För den som har börjat avtjäna fängelse på viss tid skall Kriminalvårdsstyrelsen så snart det kan ske fastställa dagen för strafftidens slut. Om strafftiden *vid fängelse i anstalt uppgår till mer än tjugo dagar* skall styrelsen därvid även fastställa *tidpunkten för villkorlig frigivning enligt 31 kap. 2 § brottsbalken. I ett sådant fall skall styrelsen vidare fastställa tidpunkten för prøvotidens utgång samt ange huruvida den intagne vid frigivningen skall ställas under övervakning.*

I fall som avses i 10 b § första stycket skall prøvotiden beräknas från dagen för Kriminalvårdsstyrelsens beslut om att den dömda skall anses vara villkorligt frigiven. I fall som avses i 15 § andra stycket skall den i stället beräknas från den tidpunkt då villkorlig frigivning tidigast hade kunnat ske, om verkställigheten av straffet påbörjats den dag då verkställigheten av domen på fängelse

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

genom elektronisk övervakning påbörjades.

Vid beräkning av prøvotidens längd skall 19 § fjärde stycket tillämpas på motsvarande sätt.

23 §

Har avbrott ägt rum i verkställigheten av fängelse, skall det antal dagar avbrottet varat läggas till slutdagen.

Avbryts verkställigheten av fängelse i anstalt till följd av att den dömda har avvikit, skall verkställigheten anses återupptagen när han inställer sig vid kriminalvårdsanstalt eller häkte eller omhändertas av polismyndighet.

Som avbrott anses *icke* att den som undergår fängelse häktas med anledning av misstanke om brott.

Som avbrott anses *inte* att den som undergår fängelse i anstalt häktas med anledning av misstanke om brott.

Genom beslut enligt lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt kan bestämmas att viss tid *icke* skall inräknas i verkställighetstiden. Därvid *äger* första stycket motsvarande *tillämpning*.

Genom beslut enligt 30 kap. 9 § första stycket eller 31 kap. 9 § 3 brottsbalken eller 39 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt kan bestämmas att viss tid *icke* skall inräknas i verkställighetstiden. Därvid *skall* första stycket *tillämpas på* motsvarande *sätt*.

24 §

Har *villkorligt medgiven* frihet förklarats helt eller delvis förverkad, skall vad som förverkats anses som nytt straff vid beräkning av tiden.

Har *villkorlig* frihet förklarats helt eller delvis förverkad, skall vad som förverkats anses som nytt straff vid beräkning av tiden.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

25 §

Skall dom på fängelse verkställas sedan den dömden börjat undergå annat sådant straff men innan han frigivits, skall strafftiderna sammanläggas för bestämmande av slutdagen.

Skall dom på fängelse *i anstalt* verkställas sedan den dömden börjat undergå annat sådant straff men innan han frigivits, skall strafftiderna sammanläggas för bestämmande av slutdagen. *Det samma skall gälla om dom på fängelse genom elektronisk övervakning skall verkställas sedan den dömden börjat undergå annat sådant straff men innan verkställigheten avslutats.*

26 §

Om den dömden har varit intagen för verkställighet av en dom på fängelse före den dag från vilken strafftiden enligt 19 § skall räknas, får *kriminalvårdsstyrelsen* förordna att den tid under vilken han sålunda har varit berövad friheten skall inräknas i verkställighetstiden.

Om den dömden har varit intagen för verkställighet av en dom på fängelse *i anstalt* före den dag från vilken strafftiden enligt 19 § skall räknas, får *Kriminalvårdsstyrelsen* förordna att den tid under vilken han sålunda har varit berövad friheten skall inräknas i verkställigheten.

5 Förslag till Lag om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt

dels att 33, 47, 48 och 55 §§ skall upphöra att gälla,

dels att 39, 43, 49 - 51, 54, 56 - 58, 60 och 61 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

39 §

Tid för vistelse utanför anstalt enligt 11 §, 14 § andra stycket eller 32, 33, 34 eller 37 § eller enligt bestämmelse som avses i 38 § inräknas i verkställighetstiden, om inte särskilda skäl talar mot det.

Tid för vistelse utanför anstalt enligt 11 §, 14 § andra stycket eller 32, 34 eller 37 § eller enligt bestämmelse som avses i 38 § inräknas i verkställighetstiden, om inte särskilda skäl talar mot det.

43 §

Intagen skall inställas vid domstol eller vid *nämnd som avses i 37 kap. brottsbalken*, om domstolen eller nämnden begär det. Begär annan myndighet att intagen skall inställas inför denna, prövar *Kriminalvårdsstyrelsen* om det skall ske. I anslutning till inställelse varom nu är fråga får intagen tillfälligt placeras i allmänt häkte, om det behövs av säkerhetsskäl.

Intagen skall inställas vid domstol eller vid *övervakningsnämnd* om domstolen eller nämnden begär det. Begär annan myndighet att intagen skall inställas inför denna, prövar *Kriminalvårdsstyrelsen* om det skall ske. I anslutning till inställelse varom nu är fråga får intagen tillfälligt placeras i allmänt häkte, om det behövs av säkerhetsskäl.

Tiden för inställelse som avses i första stycket inräknas i verkställighetstiden. Detsamma gäller tid som intagen vistas utanför anstalt med stöd av 2 § lagen (1991:435) med vissa bestämmelser om internationellt samarbete på brottmålsområdet.

Åtalas intagen, skall han på begäran erhålla den lättnad i verkställigheten som erfordras för utförande av hans talan i målet.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

49 §

Föreligger flera förseelser skall disciplinär bestraffning bestämmas gemensamt för samtliga förseelser.

Genom upprepade förordnanden enligt 47 § andra stycket 2 får den tid som inte skall inräknas i verkställighetstiden ej överstiga,

1. beträffande den som undergår fängelse i högst en månad sammanlagt tio dagar,

2. beträffande den som undergår fängelse i mer än en men högst fyra månader sammanlagt femton dagar samt

3. beträffande den som undergår fängelse på längre tid än fyra månader sammanlagt fyrtiofem dagar.

Bestämmelser om senareläggning av tidpunkten för villkorlig frigivning beträffande en intagen som i väsentlig mån bryter mot vad som gäller för verkställigheten finns i 31 kap. 3 § brottsbalken. Föreligger det beträffande en sådan intagen inte tillräckliga skäl att senarelägga den villkorliga frigivningen får han, om det inte bedöms att han skall rätta sig av en tillsägelse, tilldelas en varning.

50 §

Under utredningen av ett disciplinärende får en intagen tillfälligt hållas avskild från andra intagna i den mån det är oundgängligen nödvändigt för att syftet med utredningen ej skall äventyras. Åtgärden får i intet fall bestå längre än fyra dygn. Kan den intagne inte hållas avskild på anstalten, får han placeras i allmänt häkte, om detta är lämpligare än att han förs över till en annan anstalt. Den intagne skall få den lättnad i avskildheten som är möjlig.

Under utredningen av en fråga som avses i 49 § får en intagen tillfälligt hållas avskild från andra intagna i den mån det är nödvändigt för att syftet med utredningen inte skall äventyras. Åtgärden får inte bestå längre än fyra dygn. Kan den intagne inte hållas avskild på anstalten, får han placeras i allmänt häkte, om detta är lämpligare än att han förs över till en annan anstalt. Den intagne skall få den lättnad i avskildheten som är möjlig.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

51 §

Disciplinärenden skall avgöras skyndsamt. Innan beslut meddelas skall förhör hållas med den intagne. Över vad som förekommit vid förhör och annan undersökning skall protokoll föras.

En fråga som avses i 49 § skall avgöras skyndsamt. Innan beslut meddelas skall förhör hållas med den intagne. Över vad som förekommit vid förhör och annan undersökning skall protokoll föras.

54 §

Frågor som avses i 33 § prövas av kriminalvårdsnämnden. *Det samma gäller frågor som avses i 34 §, om den intagne har dömts till fängelse i lägst två år.* Övriga frågor enligt 34 § prövas av den övervakningsnämnd till vars verksamhetsområde anstalten hör.

Frågor enligt 34 § prövas av den övervakningsnämnd, till vars verksamhetsområde anstalten hör.

56 §

Intagen får hos kriminalvårdsnämnden påkalla prövning av övervakningsnämndens beslut i frågor som avses i 33 och 34 §§.

En intagen får hos allmän förvaltningsdomstol överklaga ett beslut enligt 34 §. Att en intagen hos allmän förvaltningsdomstol får överklaga ett beslut som avses i 49 § första meningen framgår av 40 kap. 11 § första stycket brottsbalken.

57 §

Övervakningsnämnds beslut enligt denna lag länder till efterrättelse omedelbart, om ej annorlunda förordnas.

Övervakningsnämnds beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte något annat förordnas.

Nuvarande lydelse

Mot kriminalvårdsnämndens beslut enligt denna lag får talan ej föras.

Föreslagen lydelse

58 §

Beslut enligt denna lag i *andra frågor än som avses i 54 - 56 §§* meddelas av *kriminalvårdsstyrelsen*.

Beslut i frågor på vilka första stycket är tillämpligt gäller omedelbart, om inte något annat förordnas.

Beslut enligt denna lag meddelas av *Kriminalvårdsstyrelsen*. *Beslut*en gäller omedelbart, om inte något annat förordnas.

60 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan föreskriva om överflyttning till någon annan kriminalvårdsmyndighet än *kriminalvårdsstyrelsen* eller till tjänstemän inom kriminalvården av *övervakningsnämnds befogenhet enligt 54 och 55 §§ samt av kriminalvårdsstyrelsens befogenhet enligt denna lag* i andra fall än som avses i 20 § andra stycket samt 20 a §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan föreskriva om överflyttning till någon annan kriminalvårdsmyndighet än *Kriminalvårdsstyrelsen* eller till tjänstemän inom kriminalvården av *Kriminalvårdsstyrelsens befogenhet enligt denna lag* i andra fall än som avses i 20 § andra stycket samt 20 a §.

61 §

Kriminalvårdsstyrelsen kan ändra beslut i *andra frågor än som avses i 54 - 56 §§* som efter bemyndigande enligt 60 § har meddelats av en annan kriminalvårdsmyndighet. Den som beslutet angår får påkalla styrelsens prövning av ett sådant beslut, om det har gått honom emot.

Kriminalvårdsstyrelsen kan ändra beslut i frågor som efter bemyndigande enligt 60 § har meddelats av en annan kriminalvårdsmyndighet. Den som beslutet angår får påkalla styrelsens prövning av ett sådant beslut, om det har gått honom emot.

Nuvarande lydelse

Har till följd av en föreskrift enligt 60 § någon annan kriminalvårdsmyndighet än *kriminalvårdsstyrelsen* meddelat beslut enligt 47 § andra stycket 2 om disciplinär åtgärd, skall beslutet omedelbart anmälas för *kriminalvårdsstyrelsen*.

Föreslagen lydelse

Har någon annan kriminalvårdsmyndighet än *Kriminalvårdsstyrelsen* meddelat beslut enligt 31 kap. 3 § brottsbalken om senareläggning av villkorlig frigivning, skall beslutet omedelbart anmälas för *Kriminalvårdsstyrelsen*.

6 Förslag till Lag om ändring i passlagen (1978:302)

Häri genom föreskrivs att 19 § passlagen (1978:302) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §

Passtillstånd fordras för den som

1. undergår kriminalvård i anstalt, utom när *påföljden* är fängelse *i två månader eller kortare tid,*

2. står under övervakning *efter dom på skyddstillsyn* eller villkorlig frigivning från fängelse.

1. undergår kriminalvård i anstalt, utom när *straffet* är fängelse *på kortare tid än sex månader eller, om den dömda vid frigivningen kommer att vara under tjuugoett år, fyra månader,*

2. står under övervakning *på grund av övervakningsstraff, samhällstjänst, fängelse genom elektronisk övervakning eller kontraktsvård* eller *efter villkorlig frigivning från fängelse i anstalt.*

7 Förslag till Lag om ändring i bötesverkställighetslagen (1979:189)

Härigenom föreskrivs att 15 och 19 §§ bötesverkställighetslagen (1979:189) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Böter som inte har kunnat drivas in, skall på talan av åklagare förvandlas till *fängelse*, om det är uppenbart att den bötfällda av tredska har underlåtit att betala böterna eller om förvandling annars av särskilda skäl är påkallad från allmän synpunkt.

Är den bötfällda, när förvandling skall ske, skyldig att betala även andra böter än sådana som avses i första stycket, skall också dessa böter förvandlas.

Förvandlingsstraffet skall bestämmas till fängelse *i lägst fjorton dagar och högst tre månader*.

Böter som inte har kunnat drivas in, skall på talan av åklagare förvandlas till *annat straff*, om det är uppenbart att den bötfällda av tredska har underlåtit att betala böterna eller om förvandling annars av särskilda skäl är påkallad från allmän synpunkt.

Förvandlingsstraffet skall bestämmas till *samhällstjänst i lägst 40 och högst 80 timmar, om den bötfällda samtycker och hinder inte föreligger*.

Kan förvandlingsstraffet inte bestämmas till samhällstjänst, skall rätten bestämma straffet till fängelse i högst tre månader, om inte annat följer av femte stycket. Härvid skall rätten, om den bötfällda samtycker och hinder inte föreligger, förordna att fängelsestraffet skall verkställas genom elektronisk övervakning.

Vid bestämmande av förvandlingsstraff skall 33 kap. 18 § första och tredje styckena brottsbalken tillämpas på motsvarande sätt. Vid bedömande av om straffet skall bestämmas till kontraktsvård skall rätten beakta hur strängt straff som annars bör

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

komma i fråga och omfattningen av den planerade behandlingen.

19 §

Har någon ålagts förvandlingsstraff för böter och uppkommer därefter fråga om förvandling av andra böter, som ålagts innan det förstnämnda straffet har blivit till fullo verkställt, skall vid det nya straffets bestämmande i möjlig mån iaktas att straffen tillsammans inte *överstiger vad* som skulle ha ålagts om böterna hade förvandlats samtidigt. Rätten får i ett sådant fall förordna att det tidigare ådömda förvandlingsstraffet skall avse även de andra böterna eller bestämma det nya straffet till kortare tid än som anges i 15 § tredje stycket.

Har någon ålagts förvandlingsstraff för böter och uppkommer därefter fråga om förvandling av andra böter, som ålagts innan det förstnämnda straffet blivit till fullo verkställt, skall vid det nya straffets bestämmande i möjlig mån iaktas att straffen tillsammans inte *blir strängare än det straff* som skulle ha ålagts om böterna hade förvandlats samtidigt. Rätten får i ett sådant fall förordna att det tidigare förvandlingsstraffet skall avse även de andra böterna eller bestämma det nya straffet till *samhällstjänst av mindre omfattning eller fängelse på kortare tid* än som anges i 15 §.

Avser ett beslut om förvandling böter som har ålagts innan ett tidigare förvandlingsstraff har börjat verkställas och framgår det inte av beslutet att det tidigare förvandlingsbeslutet har beaktats, skall rätten, sedan besluten har vunnit laga kraft, efter anmälan av åklagare ompröva det beslut som har meddelats senast. Därvid tillämpas första stycket.

8 Förslag till Lag om ändring i lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.

Härigenom föreskrivs att 1 – 6 och 9 §§ lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

När det i ett brottmål för *att avgöra påföljdsfrågan* eller annars behövs en särskild utredning om en misstänkts personliga förhållanden *eller om åtgärder som kan antas bidra till att han avhåller sig från fortsatt brottslighet*, skall rätten inhämta yttrande från *frivårdsmyndigheten*.

När det i ett brottmål för *straffbestämningen* eller annars behövs en särskild utredning om en misstänkts personliga förhållanden, skall rätten inhämta yttrande från *övervakningsmyndigheten*.

Ett sådant yttrande behöver dock inte inhämtas, om den utredning som behövs ändå finns tillgänglig för rätten eller om rätten inhämtar utredningen på annat sätt.

2 §

Beslut att inhämta yttrande från *frivårdsmyndigheten* skall meddelas så snart det lämpligen kan ske. Om allmänt åtal inte har väckts, får beslut meddelas endast under förutsättning att den misstänkte har erkänt gärningen eller det annars finns sannolika skäl för misstanken att han har begått brottet.

Beslut att inhämta yttrande från *övervakningsmyndigheten* skall meddelas så snart det lämpligen kan ske. Om allmänt åtal inte har väckts, får beslut meddelas endast under förutsättning att den misstänkte har erkänt gärningen eller det annars finns sannolika skäl för misstanken att han har begått brottet.

3 §

Frivårdsmyndigheten skall ombesörja den utredning som behövs för yttrandet. Om det behövs för yttrandet, får *frivårdsmyndigheten*

Övervakningsmyndigheten skall ombesörja den utredning som behövs för yttrandet. Om det behövs för yttrandet, får *över-*

Nuvarande lydelse

förordna en särskild personutredare att bistå med utredning.

En misstänkt som inte är häktad är skyldig att inställa sig för utredning på tid och plats som *frivårdsmyndigheten* bestämmer. Om den misstänkte uteblir, får polismyndigheten lämna handräckning för inställelsen.

Föreslagen lydelse

vakningsmyndigheten förordna en särskild personutredare att bistå med utredning.

En misstänkt som inte är häktad är skyldig att inställa sig för utredning på tid och plats som *övervakningsmyndigheten* bestämmer. Om den misstänkte uteblir, får polismyndigheten lämna handräckning för inställelsen.

4 §

Visar det sig under utredningen att den misstänkte behöver personligt stöd eller annan hjälp, får *frivårdsmyndigheten* förordna en förtroendeman för honom, om han samtycker till det. Om den misstänkte begär det, skall förtroendemannen entledigas.

Ett uppdrag som förtroendeman upphör när

1. förundersökningen avslutas utan att åtal väcks,
2. åtalet läggs ned,
3. dom meddelas varigenom den misstänkte frikänns eller förklaras fri från *påföljd* eller *påföljd* efterges,
4. dom meddelas varigenom den misstänkte döms till böter eller *villkorig dom*, eller
5. verkställbar dom rörande *annan påföljd* föreligger mot den misstänkte.

Visar det sig under utredningen att den misstänkte behöver personligt stöd eller annan hjälp, får *övervakningsmyndigheten* förordna en förtroendeman för honom, om han samtycker till det. Om den misstänkte begär det, skall förtroendemannen entledigas.

Ett uppdrag som förtroendeman upphör när

1. förundersökningen avslutas utan att åtal väcks,
2. åtalet läggs ned,
3. dom meddelas varigenom den misstänkte frikänns eller förklaras fri från *straff* eller *straff* efterges,
4. dom meddelas varigenom den misstänkte döms till böter eller *prövotidsstraff*, eller
5. verkställbar dom rörande *annat straff* eller *överlämnande till särskild vård enligt 34 kap.* föreligger mot den misstänkte.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

5 §

Om det behövs för yttrandet och om inte särskilda skäl talar mot det, får *frivårdsmyndigheten* eller den som *frivårdsmyndigheten* utsett att bistå med personutredningen ta del av anteckningar och andra handlingar från förundersökningen samt vara närvarande vid förhör som hålls med den misstänkte.

Om det behövs för yttrandet och om inte särskilda skäl talar mot det, får *övervakningsmyndigheten* eller den som *övervakningsmyndigheten* utsett att bistå med personutredningen ta del av anteckningar och andra handlingar från förundersökningen samt vara närvarande vid förhör som hålls med den misstänkte.

6 §

En socialnämnd skall på begäran av rätten, åklagaren eller *frivårdsmyndigheten* lämna upplysningar om den misstänkte och föreslå de åtgärder som nämnden anser behövs för att främja hans anpassning i samhället.

En socialnämnd skall på begäran av rätten, åklagaren eller *övervakningsmyndigheten* lämna upplysningar om den misstänkte och föreslå de åtgärder som nämnden anser behövs för att främja hans anpassning i samhället.

9 §

I ett ärende om nåd får *justitiedepartementet* och *högsta domstolen* inhämta yttrande från *frivårdsmyndigheten*, upplysningar från en socialnämnd enligt 6 § eller förordna om läkarintyg enligt 7 §.

I ett ärende om nåd får *Justitiedepartementet* och *Högsta domstolen* inhämta yttrande från *övervakningsmyndigheten*, upplysningar från en socialnämnd enligt 6 § eller förordna om läkarintyg enligt 7 §.

9 Förslag till Övervakningsförordning

Härigenom föreskrivs följande.

*Nuvarande lydelse*¹

Föreslagen lydelse

Inledande bestämmelser

1 §

Denna förordning avser övervakning efter dom på övervakningsstraff, samhällstjänst, fängelse genom elektronisk övervakning eller kontraktsvård samt efter villkorlig frigivning. Förordningen innehåller även bestämmelser om nöjdförklaring enligt 40 kap. 1 § brottsbalken.

Vad som föreskrivs i det följande om övervakning efter samhällstjänst, fängelse genom elektronisk övervakning och kontraktsvård gäller även när någon ålagts sådant straff som förvandlingsstraff för böter.

18 §

Chefen för en *frivårdsmyndighet* skall ha tillsyn över och ansvara för övervakningsverksamheten inom myndighetens verksamhetsområde.

Frivårdsmyndigheten skall se till att varje övervakningsuppdrag blir utfört på ett tillfredsställande sätt samt, med särskilt iakttagande av nedan angivna föreskrifter, ge övervakaren råd och riktlinjer

2 §

Chefen för en *övervakningsmyndighet* skall ha tillsyn över och ansvara för övervakningsverksamheten inom myndighetens verksamhetsområde.

Övervakningsmyndigheten skall se till att varje övervakningsuppdrag blir utfört på ett tillfredsställande sätt samt, med särskilt iakttagande av nedan angivna föreskrifter, ge över-

¹ Under nuvarande lydelse har i förekommande fall redovisats motsvarande bestämmelse i frivårdsförordningen (1983:250).

Nuvarande lydelse

om hur uppdraget skall utföras och fortlöpande lämna honom annat biträde.

30 §

Övervakningen skall fullgöras på ett sådant sätt att den dömde eller hans anhöriga inte i onödan tillfogas obehag.

Villkorlig dom

1 §

Nöjdförklaring enligt 38 kap. 1 § brottsbalken avges inför den domstol som har meddelat domen, chefen för en kriminalvårdsanstalt eller ett häkte eller någon annan tjänsteman där som har förordnats att ta emot sådan förklaring. Förklaring inför annan än den domstol som har meddelat domen får inte avges utan att domen eller domsbevis finns att tillgå för den som tar emot förklaringen. Innan förklaring lämnas, skall den dömde upplysas om innebörden av förklaringen.

Anteckning om nöjdförklaring skall göras i protokollet eller upptas på annat sätt i akten i målet. Avges förklaring inför annan än den domstol som har meddelat domen, skall den som tar emot förklaringen genast underrätta domstolen om förklaringen.

Föreslagen lydelse

vakaren råd och riktlinjer om hur uppdraget skall utföras och fortlöpande lämna honom annat biträde.

3 §

Nöjdförklaring

4 §

Nöjdförklaring enligt 40 kap. 1 § brottsbalken avges inför den domstol som har meddelat domen, chefen för en *övervakningsmyndighet*, en kriminalvårdsanstalt eller ett häkte eller någon annan tjänsteman där som har förordnats att ta emot sådan förklaring. Förklaring inför annan än den domstol som meddelat domen får inte avges utan att domen eller domsbevis finns att tillgå för den som tar emot förklaringen. Innan förklaringen lämnas, skall den dömde upplysas om innebörden av förklaringen.

*Nuvarande lydelse**Skyddstillsyn*

2 §

I en dom på *skyddstillsyn* skall anges vilken *frivårdsmyndighet* som skall ansvara för övervakningen av den dömde.

3 §

När en underrättelse om en dom på *skyddstillsyn* kommer in till *frivårdsmyndigheten*, skall myndigheten genast *vidta de åtgärder som behövs för att övervakningen snabbt skall bli verkningfull. Har övervakare inte förordnats i domen, skall myndigheten förordna övervakare. Sådant förordnande skall meddelas genast, om påföljden börjat verkställas, och i annat fall så snart verkställigheten skall påbörjas.*

20 § andra stycket

Vidare skall särskilt undersökas i vilken utsträckning *frivårdsmy-*

*Föreslagen lydelse**Övervakningsstraff*

5 §

I en dom på *övervakningsstraff* skall anges vilken *övervakningsmyndighet* som skall ansvara för övervakningen av den dömde.

6 §

När en underrättelse om en dom på *övervakningsstraff* kommer in till *övervakningsmyndigheten* skall myndigheten genast *kalla den dömde till ett sammanträffande med den handläggande tjänstemannen. Sammanträffandet skall äga rum så snart domen i vad angår straff för brottet har vunnit laga kraft mot den dömde.*

Den dömde skall i kallelsen upplysas om möjligheten att avge nöjdförklaring enligt 40 kap. 1 § brottsbalken.

7 §

Vid sammanträffande som avses i 6 § skall den dömde noggrant upplysas om vad han har att rätta sig efter under verkställigheten av straffet och om följderna av att han begår brott eller annars åsidosätter vad som åligger honom.

Vidare skall särskilt undersökas i vilken utsträckning *övervak-*

Nuvarande lydelse

dighetens medverkan behövs för att förmedla stöd och hjälp enligt 26 kap. 14 § brottsbalken.

4 §

Till övervakare förordnas handläggande *tjänsteman vid frivårdsmyndigheten* eller annan lämplig person.

Den dömde bör få tillfälle att yttra sig angående valet av övervakare.

19 §

Frivårdsmyndigheten skall se till att övervakaren snarast får reda på innehållet i domen och i ett yttrande som avgetts enligt lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.

Myndigheten skall vidare se till att övervakaren får reda på vad den dömde har att rätta sig efter under *prövotiden* och följderna av att han begår brott eller annars åsidosätter vad som åligger honom. *Övervakaren skall noggrant redovisa detta för den dömde.*

Föreslagen lydelse

ningsmyndighetens medverkan behövs för att förmedla stöd och hjälp enligt 27 kap. 7 § brottsbalken.

8 §

Så snart domen i vad angår straffet för brottet har vunnit laga kraft mot den dömde skall övervakningsmyndigheten förordna övervakare.

Till övervakare förordnas *den* handläggande *tjänstemannen* vid *myndigheten* eller annan lämplig person. Den dömde bör få tillfälle att yttra sig angående valet av övervakare.

9 §

Övervakningsmyndigheten skall se till att övervakaren snarast får reda på innehållet i domen och i ett yttrande som avgetts enligt lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.

Myndigheten skall vidare se till att övervakaren får reda på vad den dömde har att rätta sig efter under *verkställigheten* och följderna av att han begår brott eller annars åsidosätter vad som åligger honom.

Nuvarande lydelse

20 § första och tredje styckena

I samband med att en övervakning börjar skall en tjänsteman vid frivårdsmyndigheten så snart som möjligt och senast inom en månad sammanträffa med den dömde och övervakaren. Därvid bör bestämmas på vilket sätt och i vilken omfattning den dömde skall hålla kontakt med övervakaren, frivårdsmyndigheten eller annan samt närmare om vad den dömde i övrigt skall ha att iakta till följd av domen.

Vid sammanträffandet skall upprättas en plan för övervakningen som anger vilka åtgärder som skall vidtas. Planen skall omprövas så ofta det finns anledning till det.

5 §

Så snart det kan ske skall *frivårdsmyndigheten* lämna övervakaren och den dömde meddelande om övervakningen enligt formulär som fastställs av Kriminalvårdsstyrelsen (övervakningsmeddelande).

Om en annan *frivårdsmyndighet* har avgett yttrande enligt lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m. om den dömde, skall också den myndigheten underrättas om övervakningen.

Föreslagen lydelse

10 §

Så snart övervakningsmyndigheten har inhämtat den utredning som behövs för planeringen av verkställigheten och senast inom två veckor efter det att sådant sammanträffande som avses i 6 § ägt rum, skall den handläggande tjänstemannen sammanträffa med den dömde och övervakaren. Därvid bör övervakningsmyndighetens beslut enligt 27 kap. 4 § brottsbalken meddelas den dömde. Vidare bör bestämmas på vilket sätt och i vilken omfattning den dömde skall hålla kontakt med övervakaren, övervakningsmyndigheten eller annan samt närmare om vad den dömde i övrigt skall ha att iakta till följd av domen.

11 §

Så snart det kan ske skall *övervakningsmyndigheten* lämna övervakaren och den dömde meddelande om övervakningen enligt formulär som fastställs av Kriminalvårdsstyrelsen (övervakningsmeddelande).

Om en annan *övervakningsmyndighet* har avgett yttrande enligt lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m. om den dömde, skall också den myndigheten underrättas om övervakningen.

Nuvarande lydelse

7 §

Frivårdsmyndigheten får entlediga övervakaren och förordna någon annan i hans ställe.

6 §

Frivårdsmyndigheten får förordna att ansvaret för övervakningen skall flyttas till en annan *frivårdsmyndighet*, om detta är motiverat av ändrade förhållanden.

Överflyttas övervakningen, skall den *frivårdsmyndighet* till vilken övervakningen flyttas, den dömde och övervakaren genast underrättas. Den myndighet som har meddelat förordnandet skall genast sända en kopia av domen och övriga handlingar om den dömde till den andra *frivårdsmyndigheten*.

27 §

Övervakaren skall samarbeta med *frivårdsmyndigheten* och hålla myndigheten underrättad om allt av vikt rörande övervakningen. *Han* bör vidare samråda med den dömdes familj och andra närstående för att få deras bistånd att hjälpa och stödja den dömde.

Vid utgången av varannan månad samt annars när *frivårdsmyndigheten* begär det skall övervakaren avge rapport till *frivårdsmyndigheten* om den dömdes förhållanden. Övervaka-

Föreslagen lydelse

12 §

Övervakningsmyndigheten får entlediga övervakaren och förordna någon annan i hans ställe.

13 §

Övervakningsmyndigheten får förordna att ansvaret för övervakningen skall flyttas till en annan *övervakningsmyndighet*, om detta är motiverat av ändrade förhållanden.

Överflyttas övervakningen, skall den *övervakningsmyndighet* till vilken övervakningen flyttas, den dömde och övervakaren genast underrättas. Den myndighet som har meddelat förordnandet skall genast sända en kopia av domen och övriga handlingar om den dömde till den andra *övervakningsmyndigheten*.

14 §

Övervakaren skall samarbeta med *övervakningsmyndigheten* och hålla myndigheten underrättad om allt av vikt rörande övervakningen. *Övervakaren* bör vidare samråda med den dömdes familj och andra närstående för att få deras bistånd att hjälpa och stödja den dömde.

Vid utgången av varannan månad samt annars när *övervakningsmyndigheten* begär det skall övervakaren avge rapport till *övervakningsmyndigheten* om den dömdes förhållanden. Övervaka-

Nuvarande lydelse

ren skall underrätta den dömde om innehållet i rapporten, om särskilda skäl inte talar mot det.

28 §

Övervakaren skall regelbundet sammanträffa med den dömde. Han skall besöka den dömde i hans hem så ofta det behövs.

29 §

Om befogenhet för övervakaren att *meddela anvisningar*, medge lättnader och vidta jämkningar beträffande *föreskrifter* finns bestämmelser i 26 kap. 17 § och 28 kap. 6 § brottsbalken. Innan övervakaren vidtar sådan åtgärd bör han samråda med den dömde, om det lämpligen kan ske.

Övervakaren skall till *frivårdsmyndigheten* anmäla den åtgärd som han vidtagit, om den inte är av ringa betydelse.

31 §

Finner övervakaren att den dömde åsidosätter vad som åligger honom under *övervakningstiden*, att *meddelad föreskrift* bör ändras, att *ny föreskrift* bör meddelas eller att *föreskrift* inte längre behövs, skall han anmäla detta till *frivårdsmyndigheten*.

Föreslagen lydelse

ren skall underrätta den dömde om innehållet i rapporten, om särskilda skäl inte talar mot det.

15 §

Övervakaren skall regelbundet sammanträffa med den dömde. Han skall besöka den dömde i hans hem så ofta det behövs.

16 §

Om befogenhet för övervakaren att *ange vad som närmare skall gälla i fråga om verkställandet av beslut enligt 27 kap. 8 § brottsbalken samt att medge lättnader och vidta jämkningar* beträffande *sådant beslut* finns bestämmelser i 27 kap. 10 § brottsbalken. Innan övervakaren vidtar sådan åtgärd bör han samråda med den dömde, om det lämpligen kan ske.

Övervakaren skall till *övervakningsmyndigheten* anmäla den åtgärd han vidtagit, om den inte är av ringa betydelse.

17 §

Finner övervakaren att den dömde åsidosätter vad som åligger honom under *verkställighetstiden*, att *beslut enligt 27 kap. 8 § brottsbalken* bör ändras, att *nytt sådant beslut* bör meddelas eller att *ett sådant beslut* inte längre behövs, skall han anmäla detta till *övervakningsmyndigheten*.

Nuvarande lydelse

32 §

Uppkommer på grund av flyttning eller av någon annan orsak svårighet för övervakaren att personligen utöva övervakningen, skall han genast anmäla detta till *frivårdsmyndigheten*.

33 §

Övervakare, som ej är handläggande tjänsteman vid *frivårdsmyndigheten*, har rätt till ersättning som fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

23 §

Finner *frivårdsmyndigheten* på grund av rapport från övervakaren, *anmälan enligt 28 kap. 6 a § tredje stycket brottsbalken* eller av annan anledning att övervakningsnämnden bör fatta beslut enligt brottsbalken i fråga som rör den dömda, skall *frivårdsmyndigheten* anmäla det till nämnden.

8 §

När en övervakningsnämnds beslut, som får överklagas, inte har meddelats i den dömdes närvaro, skall beslutet genast *skriftligen* delges honom.

Frivårdsmyndigheten skall på lämpligt sätt underrätta den döm-

Föreslagen lydelse

18 §

Uppkommer på grund av flyttning eller av någon annan orsak svårighet för övervakaren att personligen utöva övervakningen, skall han genast anmäla detta till *övervakningsmyndigheten*.

19 §

Övervakare, som ej är handläggande tjänsteman vid *övervakningsmyndigheten*, har rätt till ersättning som fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

20 §

Finner *övervakningsmyndigheten* på grund av rapport från övervakaren eller av annan anledning att övervakningsnämnden bör fatta beslut enligt brottsbalken i fråga som rör den dömda, skall *övervakningsmyndigheten* anmäla det till nämnden.

21 §

När en *övervakningsmyndighets* eller en övervakningsnämnds beslut, som får överklagas, inte har meddelats i den dömdes närvaro, skall beslutet genast delges honom *skriftligen*.

Övervakningsmyndigheten skall på lämpligt sätt underrätta den

Nuvarande lydelse

de och övervakaren om andra beslut av övervakningsnämnden än som avses i första stycket.

9 §

I samband med att den dömde meddelas varning, skall han få ett skriftligt besked om detta.

Om varningen skall delges den dömde av annan myndighet än den som har beslutat om varningen, skall beslutet och de övriga handlingar som behövs sändas till myndigheten. Så snart varningen har delgetts den dömde, skall den myndighet som har beslutat om varningen underrättas och handlingarna återställas.

10 §

Meddelas beslut att den dömde skall omhändertaras enligt 28 kap. 11 § brottsbalken genom polisens försorg, skall beslutet sändas till polismyndigheten i den ort, där den dömde vistas eller senast har vistats eller har sin hemort. Beslutet bör innehålla en anmaning till polismyndigheten att efterlysa den dömde, om han *ej* kan anträffas på annat sätt, samt att omedelbart underrätta beslutsmyndigheten och *frivårdsmyndigheten* så snart den dömde har omhändertagits. I beslutet bör även erinras om att den dömde inte får hållas kvar längre än en vecka på grund av beslutet.

Har den dömde omhändertagits enligt 28 kap. 11 § brottsbalken, skall *frivårdsmyndigheten* skyndsamt göra den utredning om den dömde som behövs och ge beslutsmyndigheten förslag till lämpliga åtgärder.

Föreslagen lydelse

dömde och övervakaren om andra beslut av *myndigheten eller* övervakningsnämnden än som avses i första stycket.

22 §

23 §

Meddelas beslut att den dömde skall omhändertaras enligt 27 kap. 15 § brottsbalken genom polisens försorg, skall beslutet sändas till polismyndigheten i den ort, där den dömde vistas eller senast har vistats eller har sin hemort. Beslutet bör innehålla en anmaning till polismyndigheten att efterlysa den dömde, om han *inte* kan anträffas på annat sätt, samt att omedelbart underrätta beslutsmyndigheten och *övervakningsmyndigheten* så snart den dömde har omhändertagits. I beslutet bör även erinras om att den dömde inte får hållas kvar längre än en vecka på grund av beslutet.

Har den dömde omhändertagits enligt 27 kap. 15 § brottsbalken, skall *övervakningsmyndigheten* skyndsamt göra den utredning om den dömde som behövs och ge beslutsmyndigheten förslag till lämpliga åtgärder.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***Samhällstjänst**

24 §

Bestämmelserna i 5 - 23 §§ tillämpas på motsvarande sätt i fråga om den som har dömts till samhällstjänst.

25 §

Sedan domen i vad angår straff för brottet har vunnit laga kraft mot den dömda, skall övervakningsmyndigheten så snart som möjligt fastställa en plan för fullgörandet av den ålagda arbetskyldigheten.

26 §

Om den dömda återtar sitt samtycke till samhällstjänst, skall övervakningsmyndigheten genast anmäla detta till åklagaren.

27 §

Finner övervakningsmyndigheten att det föreligger särskilda skäl för att ändra vad som bestämts i fråga om arbetskyldighetens omfattning, skall myndigheten anmäla detta till övervakningsnämnden.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse****Fängelse genom elektronisk övervakning***

28 §

Bestämmelser om hur en dom på fängelse genom elektronisk övervakning skall befordras till verkställighet finns i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

Övervakningsmyndigheten skall ombesörja den utredning som behövs för planeringen av verkställigheten. Den handläggande tjänstemannen skall i samband med utredningen besöka den dömda i hans bostad.

Om den dömda sammanbor med någon, skall den handläggande tjänstemannen sammanträffa även med denne och lämna information om den planerade verkställigheten samt undersöka om den sammanboende har några invändningar mot att verkställigheten äger rum i den gemensamma bostaden. Något sådant sammanträffande behöver dock inte äga rum, om brottet riktat sig mot den sammanboende och verkställighet i det gemensamma hemmet på grund därav inte kan komma i fråga.

29 §

Saknar den dömda bostad eller finner övervakningsmyndigheten att straffet inte lämpligen kan verkställas i den bostad som den dömda har och kan inte heller någon annan godtagbar bostad ordnas genom den dömdes för-

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

sorg, skall övervakningsmyndigheten anvisa honom en bostad för den tid som verkställigheten skall pågå.

30 §

Saknar den dömda godtagbar sysselsättning under verkställighetstiden, skall övervakningsmyndigheten anvisa honom sådan.

31 §

Innan verkställigheten påbörjas skall övervakningsmyndigheten meddela beslut enligt 27 kap. 4 § och 30 kap. 6 § brottsbalken.

I fall som avses i 9 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. skall beslut som avses i första stycket i stället meddelas så snart det kan ske.

I samband med att verkställigheten påbörjas skall handläggande tjänsteman vid övervakningsmyndigheten noggrant upplysa den dömda om innebörden av beslut som avses i första stycket samt vad denne i övrigt har att rätta sig efter under verkställigheten. Han skall också upplysa den dömda om följderna av att han begår nya brott eller annars åsidosätter vad som åligger honom.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

32 §

I samband med att verkställigheten påbörjas skall övervakningsmyndigheten förordna övervakare.

Till övervakare förordnas den handläggande tjänstemannen vid övervakningsmyndigheten. Om det är påkallat med hänsyn till omständigheterna, kan i stället annan lämplig person förordnas till övervakare.

33 §

Övervakaren skall besöka den dömda i hans hem i den utsträckning som krävs för upprätthållandet av en tillförlitlig kontroll av att den dömda iakttar vad som åligger honom under verkställigheten.

Genom övervakningsmyndighetens försorg skall under verkställigheten fortlöpande kontrolleras att den dömda inte är påverkad av alkohol, narkotika eller något annat beroendeframkallande medel.

34 §

Bestämmelserna i 9, 12 och 13 §§, 14 § första stycket samt 18 - 22 §§ skall tillämpas på motsvarande sätt i fråga om den som dömts till fängelse genom elektronisk övervakning.

Bestämmelserna i 23 § gäller även när omhändertagande beslutats enligt 30 kap. 13 § brottsbalken.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 §

Om befogenhet för övervakaren att ange vad som närmare skall gälla i fråga om verkställandet av beslut enligt 30 kap. 6 § brottsbalken samt att medge lättnader och vidta jämkningar beträffande sådana beslut finns bestämmelser i 30 kap. 7 § brottsbalken. Innan övervakaren vidtar sådan åtgärd bör han samråda med den dömda, om det lämpligen kan ske.

Övervakaren skall till övervakningsmyndigheten anmäla den åtgärd han vidtagit, om den inte är av ringa betydelse.

36 §

Om den dömda återtar sitt samtycke till fängelse genom elektronisk övervakning, skall övervakningsmyndigheten genast anmäla detta till åklagaren.

37 §

Finner övervakaren att den dömda åsidosätter vad som åligger honom under verkställigheten, att ett beslut enligt 30 kap. 6 § första stycket brottsbalken bör ändras, att ett beslut enligt 30 kap. 6 § andra stycket brottsbalken bör ändras eller upphävas eller att nytt sådant beslut bör meddelas, skall han anmäla detta till övervakningsmyndigheten.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***Kontraktsvård**

38 §

Bestämmelserna i 5 - 9 §§ och 11 - 23 §§ skall tillämpas på motsvarande sätt i fråga om den som dömts till kontraktsvård.

Vid sammanträffande som avses i 6 § bör även bestämmas på vilket sätt och i vilken omfattning den dömde skall hålla kontakt med övervakaren, övervakningsmyndigheten eller annan samt vad den dömde i övrigt har att iaktta till följd av domen.

Åtgärder som anges i 6 och 7 §§ skall dock vidtas endast om det är nödvändigt med hänsyn till behandlingens utformning.

39 §

Har rätten enligt 32 kap. 5 § första stycket brottsbalken förordnat att domen skall gå i verkställighet utan hinder av att den inte har vunnit laga kraft, skall övervakningsmyndigheten förordna övervakare så snart under rättelse om domen kommer in till myndigheten.

40 §

Om den dömde återtar sitt samtycke till kontraktsvård, skall övervakningsmyndigheten genast anmäla detta till åklagaren.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

41 §

Finner övervakningsmyndigheten att det föreligger särskilda skäl att ändra vad som bestämts i fråga om behandlingsplanen, skall myndigheten genast anmäla detta till övervakningsnämnden.

*Fängelse**Fängelse i anstalt*

11 §

42 §

Beslutar kriminalvårdsnämnden eller en övervakningsnämnd om övervakning av villkorligt frigivnen, skall i beslutet anges vilken frivårdsmyndighet som skall ansvara för övervakningen. I annat fall ansvarar den frivårdsmyndighet som har beslutat om övervakning för den frigivne, så länge ansvaret inte har flyttats till någon annan frivårdsmyndighet.

Ansvaret för övervakningen av den som är villkorligt frigiven ankommer på den övervakningsmyndighet som har sitt verksamhetsområde där den frigivne skall vara bosatt efter frigivningen eller, om detta inte kan fastställas, där han kan antas komma att vistas närmast efter frigivningen.

Om tvekan råder vilken övervakningsmyndighet som avses, avgörs frågan av Kriminalvårdsstyrelsen eller, efter styrelsens bestämmande, av regionmyndigheten.

12 §

43 §

Tjänsteman vid frivårdsmyndigheten skall såvitt möjligt besöka den dömda i anstalten. Om det är lämpligt, bör myndigheten även genom kontakt med den dömdes familj och andra närstående göra sig underrättad om sådant som kan vara av betydelse för övervakningen.

Skall den dömda efter frigivningen stå under övervakning, skall tjänsteman vid övervakningsmyndigheten om möjligt besöka den dömda i anstalten. Om det är lämpligt, bör myndigheten även genom kontakt med den dömdes familj och andra närstående göra sig underrättad om sådant som kan vara av betydelse för övervakningen.

Nuvarande lydelse

13 §

Om den som villkorligt frigives skall stå under övervakning under prøvotiden, skall frivårdsmyndigheten, om möjligt före frigivningen, tillställa övervakaren och den dömda övervakningsmeddelande.

14 §

Frivårdsmyndigheten skall hålla övervakaren underrättad om den dömdes förhållanden under anstaltstiden. Myndigheten skall se till att övervakaren besöker den dömda i anstalten i den utsträckning det behövs samt i övrigt verka för den intagnes kontakt med övervakaren under anstaltstiden.

20 § första - tredje styckena

I samband med att en övervakning börjar skall en tjänsteman vid frivårdsmyndigheten så snart som möjligt och senast inom en månad sammanträffa med den dömda och övervakaren. Därvid bör bestämmas på vilket sätt och i vilken omfattning den dömda skall hålla kontakt med övervakaren, frivårdsmyndigheten eller annan samt närmare om vad den dömda i övrigt skall ha att iaktta till följd av domen.

Föreslagen lydelse

44 §

Skall den dömda efter frigivningen stå under övervakning, skall övervakningsmyndigheten före frigivningen förordna övervakare samt tillställa övervakaren och den dömda övervakningsmeddelande.

45 §

Övervakningsmyndigheten skall hålla övervakaren underrättad om den dömdes förhållanden under anstaltstiden. Myndigheten skall se till att övervakaren besöker den dömda i anstalten i den utsträckning det behövs samt i övrigt verka för den intagnes kontakt med övervakaren under anstaltstiden.

46 §

I samband med frigivningen av den som enligt 31 kap. 7 § brottsbalken skall stå under övervakning skall handläggande tjänsteman vid övervakningsmyndigheten så snart som möjligt och senast inom två veckor sammanträffa med den frigivna och övervakaren. Därvid bör bestämmas på vilket sätt och i vilken omfattning den frigivna skall hålla kontakt med övervakaren, övervakningsmyndigheten eller annan samt närmare om vad den frigivna i övrigt skall ha att iaktta under prøvotiden.

Nuvarande lydelse

Vidare skall särskilt undersökas i vilken utsträckning *frivårdsmyndighetens* medverkan behövs för att förmedla stöd och hjälp enligt 26 kap. 14 § brottsbalken.

Vid sammanträffandet skall upprättas en plan för övervakningen som anger vilka åtgärder som skall vidtas. Planen skall omprövas så ofta det finns anledning till det.

15 §

Har en villkorligt frigiven person inte ställts under övervakning vid frigivningen, är frivårdsmyndigheten i den ort där den frigivne uppehåller sig mera varaktigt behörig att med stöd av 26 kap. 11 § brottsbalken senare förordna om övervakning för tiden intill dess att ett år av prövotiden har förflutit, om det bedöms som påkallat. Åtgärd enligt 26 kap. 18 § brottsbalken beträffande villkorligt frigiven som inte ställts under övervakning beslutas av övervakningsnämnden i den ort som har angetts nyss. Beslutar frivårdsmyndigheten eller nämnden att han skall ställas under övervakning, tillämpas 13 §.

16 §

Förklara en övervakningsnämnd *villkorligt medgiven* frihet helt eller delvis förverkad, skall nämnden genast sända beslutet till *kriminalvårdsstyrelsen*. Är den

Föreslagen lydelse

Vidare skall särskilt undersökas i vilken utsträckning *övervakningsmyndighetens* medverkan behövs för att förmedla stöd och hjälp enligt 27 kap. 7 § brottsbalken.

Vid sammanträffandet skall upprättas en plan för övervakningen som anger vilka åtgärder som skall vidtas. Planen skall omprövas så ofta det finns anledning till det.

47 §

Åtgärd enligt 31 kap. 9 § brottsbalken beträffande villkorligt frigiven som inte ställts under övervakning beslutas av övervakningsnämnden i den ort där den frigivne uppehåller sig mera varaktigt. Beslutar nämnden att han skall ställas under övervakning, tillämpas 44 §.

48 §

Förklarar en övervakningsnämnd *villkorlig* frihet helt eller delvis förverkad, skall nämnden genast sända beslutet till *Kriminalvårdsstyrelsen*. Är den frigivne omhän-

Nuvarande lydelse

frigivne omhändertagen enligt 26 kap. 22 § brottsbalken, skall beslutet i stället sändas till den myndighet som svarar för förvaringen av den omhändertagne.

17 §

Bestämmelserna i 6 - 9 §§ tillämpas också i fråga om den som har villkorligt frigivits.

Bestämmelserna i 10 § gäller även när omhändertagande har beslutats enligt 26 kap. 22 § brottsbalken.

22 §

Anhålls eller häktas den som står under övervakning och begär han personligt stöd eller annan hjälp, som inte lämpligen kan lämnas av den myndighet som svarar för förvaringslokalen, skall *frivårdsmyndigheten* vidta de åtgärder som behövs.

25 §

Frivårdsmyndigheten skall efter samråd med övervakaren avge yttrande om den dömdes förhållanden under övervakningstiden, när sådant yttrande begärs av domstol, *nämnd som avses i 37 kap. brottsbalken*, åklagarmyndighet, länsstyrelse eller polisstyrelse till underlag för prövning av mål eller ärende som

Föreslagen lydelse

dertagen enligt 31 kap. 13 § brottsbalken, skall beslutet i stället sändas till den myndighet som svarar för förvaringen av den omhändertagne.

49 §

Bestämmelserna i 9 och 12 - 22 §§ tillämpas också i fråga om den som har villkorligt frigivits.

Bestämmelserna i 23 § gäller även när omhändertagande har beslutats enligt 31 kap. 13 § brottsbalken.

Övriga bestämmelser

50 §

Anhålls eller häktas den som står under övervakning och begär han personligt stöd eller annan hjälp, som inte lämpligen kan lämnas av den myndighet som svarar för förvaringslokalen, skall *övervakningsmyndigheten* vidta de åtgärder som behövs.

51 §

Övervakningsmyndigheten skall efter samråd med övervakaren avge yttrande om den dömdes förhållanden under övervakningstiden, när sådant yttrande begärs av domstol, *övervakningsnämnd*, åklagarmyndighet, länsstyrelse eller polisstyrelse till underlag för prövning av mål eller ärende som handläggs av domstolen eller

Nuvarande lydelse

handläggs av domstolen eller myndigheten. Sådant yttrande skall också på begäran avges till *Justitiedepartementet*, när det behövs för beredningen av nåde-ärende.

34 §

Uppgifter som enligt brottsbalken ankommer på *frivårdsmyndigheten* får chefen för myndigheten överlämna åt någon annan tjänsteman vid myndigheten. Vad som har sagts nu gäller dock inte uppgifter som avses i 26 kap. 11 §, 12 § första meningen eller 38 kap. 12 §.

Med de begränsningar som följer av första stycket får chefen för en *frivårdsmyndighet* åt en tjänsteman vid myndigheten överlämna även uppgifter som enligt denna förordning ankommer på *frivårdsmyndigheten*. Vad som har sagts nu gäller inte uppgifter enligt 18 § första stycket.

35 §

Handräckning av polismyndighet enligt 38 kap. 12 § brottsbalken för att den dömde skall inställas hos *frivårdsmyndigheten* bör begäras endast när syftet med en sådan begäran inte kan nås på något annat sätt.

Föreslagen lydelse

myndigheten. Sådant yttrande skall också på begäran avges till *Justitiedepartementet*, när det behövs för beredningen av nåde-ärende.

52 §

Uppgifter som enligt brottsbalken ankommer på *övervakningsmyndigheten* får chefen för myndigheten överlämna åt någon annan tjänsteman vid myndigheten. Vad som har sagts nu gäller dock inte uppgifter som avses i 27 kap. 3 § första meningen eller 40 kap. 12 § brottsbalken.

Med de begränsningar som följer av första stycket får chefen för en *övervakningsmyndighet* åt en tjänsteman vid myndigheten överlämna även uppgifter som enligt denna förordning ankommer på *övervakningsmyndigheten*. Vad som har sagts nu gäller inte uppgifter enligt 2 § första stycket.

53 §

Handräckning av polismyndighet enligt 40 kap. 12 § brottsbalken för att den dömde skall inställas hos *övervakningsmyndigheten* bör begäras endast när syftet med en sådan begäran inte kan nås på något annat sätt.

Nuvarande lydelse

36 §

Vad som föreskrivs om övervakare i denna förordning gäller, med undantag av 29 §, i tillämpliga delar också den som med stöd av 26 kap. 12 § brottsbalken har förordnats att biträda vid övervakningen (biträdande övervakare).

37 §

De närmare föreskrifter som behövs för verkställighet av denna förordning meddelas av *kriminalvårdsstyrelsen*.

Föreslagen lydelse

54 §

Vad som föreskrivs om övervakare i denna förordning gäller, med undantag för 16 § och 35 §, i tillämpliga delar också den som med stöd av 27 kap. 3 § eller 30 kap. 2 § brottsbalken förordnats att biträda vid övervakningen (biträdande övervakare).

55 §

De närmare föreskrifter som behövs för verkställighet av denna förordning meddelas av *Kriminalvårdsstyrelsen*.

Denna förordning träder i kraft den (1983:250) upphör att gälla.

, då frivårdsförordningen

Statens offentliga utredningar 1995

Kronologisk förteckning

1. Ett renodlat näringsförbud. N.
2. Arbetsföretag - En ny möjlighet för arbetslösa. A.
3. Grön diesel - miljö- och hälsorisker. Fi.
4. Långtidsutredningen 1995. Fi.
5. Vårdens svåra val.
Slutbetänkande av Prioriteringsutredningen. S.
6. Muskövarvets framtid. Fö.
7. Obligatoriska arbetsplatskontakter för arbetslösa. A.
8. Pensionsrättigheter och bodelning. Ju.
9. Fullt ekonomiskt arbetsgivaransvar. Fi.
10. Översyn av skattebrottslagen. Fi.
11. Nya konsumentregler. Ju.
12. Mervärdesskatt - Nya tidpunkter för redovisning och betalning. Fi.
13. Analys av Försvarsmaktens ekonomi. Fö.
14. Ny Elmarknad + Bilagedel. N.
15. Könshandeln. S.
16. Socialt arbete mot prostitutionen i Sverige. S.
17. Homosexuell prostitution. S.
18. Konst i offentlig miljö. Ku.
19. Ett säkrare samhälle. Fö.
20. Utan el stannar Sverige. Fö.
21. Staden på vatten utan vatten. Fö.
22. Radioaktiva ämnen slår ut jordbruk i Skåne. Fö.
23. Brist på elektronikkomponenter. Fö.
24. Gasmoln lamslår Uppsala. Fö.
25. Samordnad och integrerad tågtrafik på Arlandabanan och i Mälardalsregionen. K.
26. Underhållsbidrag och bidragsförskott, Del A och Del B. S.
27. Regional framtid + bilagor. C.
28. Lagen om vissa internationella sanktioner - en översyn. UD.
29. Civilt bruk av försvarets resurser - regelverken, erfarenheter, helikoptrar. Fö.
30. Alkylat och Miljöklassning av bensin. M.
31. Ett vidareutvecklat miljöklasssystem i EU. M.
32. IT och verksamhetsförnyelse inom rättsväsendet. Förslag till nya samverkansformer. Ju.
33. Erättning för ideell skada vid personskada. Ju.
34. Kompetens för strukturuomvandling. A.
35. Avgifter inom handikappområdet. S.
36. Förmåner och sanktioner - en samlad redovisning. Fi.
37. Vårt dagliga blad - stöd till svensk dagspress. Ku.
38. Yrkehögskolan - Kvalificerad eftergymnasial yrkesutbildning. U.
39. Some reflections on Swedish Labour Market Policy. A.
Några utländska forskares syn på svensk arbetsmarknadspolitik. A.
40. Älvsäkerhet. K.
41. Allmän behörighet för högskolestudier. U.
42. Framtidsanpassad Gotlandstrafik. K.
43. Sambandet Redovisning - Beskattning. Ju.
44. Aktiebolagets organisation. Ju.
45. Grundvattenskydd. M.
46. Effektivare styrning och rättssäkerhet i asylprocessen. A.
47. Tvångsmedel enligt 27 och 28 kap. RB samt polislagen. Ju.
48. EG-anpassade körkortregler. K.
49. Prognoser över statens inkomster och utgifter. Fi.
50. Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 1995. M.
51. Elförsörjning i ofred. N.
52. Godtrosförvärv av stöldgods? Ju.
53. Samverkan för fred. Den rättsliga regleringen. Fö.
54. Fastighetsbildning - en gemensam uppgift för stat och kommun. M.
55. Ett samlat verksamhetsansvar för asylärenden. A.
56. Förmåner och sanktioner - utgifter för administration. Fi.
57. Förslag om ett internationellt flygsäkerhetsuniversitet i Norrköping-Linköping. U.
58. Kompetens och kunskapsutveckling - om yrkesroller och arbetsfält inom socialtjänsten. S.
59. Ohälsöförsäkring och samhällsekonomi - olika aspekter på modeller, finansiering och incitament. S.
60. Kvinnofrid. Del A+B. S.
61. Myndighetsutövning vid medborgarkontor. C.
62. Ett renat Skåne. M.
63. Översyn av skattereglerna för stiftelser och ideella föreningar. Fi.
64. Klimatförändringar i trafikpolitiken. K.
65. Näringslivets tvistlösning. Ju.
66. Polisens användning av övervakningskameror vid förundersökning. Ju.
67. Naturgrusskatt, m.m. Fi.
68. IT-kommissionens arbetsprogram 1995-96. SB.
69. Betaltjänster. Fi.
70. Allmänna kommunikationer - för alla? K.
71. Behörighet och Urval. Förslag till nya regler för antagning till Universitet och högskolor. U.
72. Svenska insatser för internationell katastrof- och flyktinghjälp. Kartläggning, analys och förslag. Fö.
73. Ett aktiebolag för service till universitet och högskolor m.m. U.
74. Lägenhetsdata. Fi.
75. Svensk flyktingpolitik i globalt perspektiv. A.
76. Arbete till invandrare. A.

Statens offentliga utredningar 1995

Kronologisk förteckning

77. Röster om EU:s regeringskonferens
- hearing med organisationsföreträdare, debattörer
och forskare. UD.
 78. Den svenska rymdverksamheten. N.
 79. Vårdnad, boende och umgänge. JU.
 80. EU om regeringskonferensen 1996
- institutionernas rapporter
- synpunkter i övriga medlemsländer. UD.
 81. Ny rättshjälpslag och andra bestämmelser om
rättsligt bistånd. Ju.
 82. Finansieringslösningar för Göteborgs- och
Dennisöverenskommelserna. K.
 83. EU-kandidater - 12 länder som kan bli EU:s
nya medlemmar. UD.
 84. Kulturpolitikens inriktning. Ku.
 84. Kulturpolitikens inriktning - i korthet. Ku.
 85. Tjugo års kulturpolitik 1974-1994. Ku.
 86. Dokumentation och socialtjänstregister. S.
 87. Försäkringsrörelse i förändring 3. Fi.
 88. Den brukade mångfalden. Del 1+2. Jo.
 89. Svenskar i EU-tjänst. Fi.
 90. Kärnavfall och Miljö. M.
 91. Ett reformerat straffsystem. Del I-III. Ju.
-

Statens offentliga utredningar 1995

Systematisk förteckning

Statsrådsberedningen

IT-kommissionens arbetsprogram 1995-96. [68]

Justitiedepartementet

Pensionsrättigheter och bodelning. [8]
Nya konsumentregler. [11]
IT och verksamhetsförnyelse inom rättsväsendet.
Förslag till nya samverkansformer. [32]
Ersättning för ideell skada vid personskada. [33]
Sambandet Redovisning - Beskattning. [43]
Aktiebolagets organisation. [44]
Tvångsmedel enligt 27 och 28 kap. RB
samt polislagen. [47]
Godtrosförvärv av stöldgods? [52]
Näringslivets tvistlösning. [65]
Polisens användning av övervakningskameror vid
förundersökning. [66]
Vårdnad, boende och umgänge. [79]
Ny rättshjälpslag och andra bestämmelser om
rättsligt bistånd. [81]
Ett reformerat straffsystem. Del I-III. [91]

Utrikesdepartementet

Lagen om vissa internationella sanktioner
- en översyn. [28]
Röster om EU:s regeringskonferens
- hearing med organisationsföreträdare, debattörer
och forskare. [77]
EU om regeringskonferensen 1996
- institutionernas rapporter
- synpunkter i övriga medlemsländer. [80]
EU-kandidater - 12 länder som kan bli EU:s
nya medlemmar. [83]

Försvarsdepartementet

Muskövarvets framtid. [6]
Analys av Försvarsmaktens ekonomi. [13]
Ett säkrare samhälle. [19]
Utan el stannar Sverige. [20]
Staden på vatten utan vatten. [21]
Radioaktiva ämnen slår ut jordbruk i Skåne. [22]
Brist på elektronikkomponenter. [23]
Gasmoln lamslår Uppsala. [24]
Civilt bruk av försvarets resurser -
regelverken, erfarenheter, helikoptrar. [29]
Samverkan för fred. Den rättsliga regleringen. [53]
Svenska insatser för internationell katastrof- och
flyktinghjälp. Kartläggning, analys och förslag. [72]

Socialdepartementet

Vårdens svåra val.
Slutbetänkande av Prioriteringsutredningen. [5]
Könshandeln. [15]
Socialt arbete mot prostitutionen i Sverige. [16]
Homosexuell prostitution. [17]
Underhållsbidrag och bidragsförskott,
Del A och Del B. [26]
Avgifter inom handikappområdet. [35]
Kompetens och kunskapsutveckling - om yrkes-
roller och arbetsfält inom socialtjänsten. [58]
Ohälsöförsäkring och samhällsekonomi
- olika aspekter på modeller, finansiering
och incitament. [59]
Kvinnofrid. Del A + B. [60]
Dokumentation och socialtjänstregister. [86]

Kommunikationsdepartementet

Samordnad och integrerad tågtrafik på
Arlandabanan och i Mälardalsregionen. [25]
Älvsäkerhet. [40]
Framtidspanpassad Gotlandstrafik. [42]
EG-anpassade körkortregler. [48]
Klimatförändringar i trafikpolitiken. [64]
Allmänna kommunikationer - för alla? [70]
Finansieringslösningar för Göteborgs- och
Dennisöverenskommelserna. [82]

Finansdepartementet

Grön diesel - miljö- och hälsorisker. [3]
Långtidsutredningen 1995. [4]
Fullt ekonomiskt arbetsgivaransvar. [9]
Översyn av skattebrottslagen. [10]
Mervärdesskatt - Nya tidpunkter för
redovisning och betalning. [12]
Förmåner och sanktioner - en samlad redovisning. [36]
Prognoser över statens inkomster och utgifter. [49]
Förmåner och sanktioner
- utgifter för administration. [56]
Översyn av skattereglerna för stiftelser och ideella
föreningar. [63]
Naturgrusskatt, m.m. [67]
Betaltjänster. [69]
Lägenhetsdata. [74]
Försäkringsrörelse i förändring 3. [87]
Svenskar i EU-tjänst. [89]

Statens offentliga utredningar 1995

Systematisk förteckning

Utbildningsdepartementet

Yrkeshögskolan - Kvalificerad eftergymnasial yrkesutbildning. [38]
Allmän behörighet för högskolestudier. [41]
Förslag om ett internationellt flygsäkerhetsuniversitet i Norrköping-Linköping. [57]
Behörighet och Urval. Förslag till nya regler för antagning till Universitet och högskolor. [71]
Ett aktiebolag för service till universitet och högskolor m.m. [73]

Jordbruksdepartementet

Den brukade mångfalden. Del 1+2. [88]

Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsföretag - En ny möjlighet för arbetslösa. [2]
Obligatoriska arbetsplatskontakter för arbetslösa. [7]
Kompetens för strukturomvandling. [34]
Some reflections on Swedish Labour Market Policy. [39]
Några utländska forskares syn på svensk arbetsmarknadspolitik. [39]
Effektivare styrning och rättssäkerhet i asylprocessen. [46]
Ett samlat verksamhetsansvar för asylärenden. [55]
Svensk flyktingpolitik i globalt perspektiv. [75]
Arbete till invandrare. [76]

Kulturdepartementet

Konst i offentlig miljö. [18]
Vårt dagliga blad - Pstöd till svensk dagspress. [37]
Kulturpolitikens inriktning. [84]
Kulturpolitikens inriktning - i korthet. [84]
Tjugo års kulturpolitik 1974-1994. [85]

Näringsdepartementet

Ett renodlat näringsförbud. [1]
Ny Elmarknad + Bilagedel. [14]
Elförsörjning i ofred. [51]
Den svenska Rymdverksamheten. [78]

Civildepartementet

Regional framtid + bilagor. [27]
Myndighetsutövning vid medborgarkontor. [61]

Miljödepartementet

Alkylat och Miljöklassning av bensin. [30]
Ett vidareutvecklat miljöklasssystem i EU. [31]
Grundvattenskydd. [45]
Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 1995. [50]
Fastighetsbildning - en gemensam uppgift för stat och kommun. [54]
Ett renat Skåne. [62]
Kärnavfall och Miljö. [90]